

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGTEN BEHRENDT

AF MIDDELFART

MED FAMILIENS HJÆLP
SAMLET AF
CHRISTIAN BEHRENDT

TRYKT SOM MANUSKRIFT

Trykt i 100 Exemplarer,
hvoraf dette er Nr.

COPYRIGHT 1933 BY
CHR. BEHRENDT — MIDDELFAR'
PRINTED IN DENMARK
STEEN ANDERSENS BOGTRYKKERI
ODENSE

FORORD

NÆRVÆRENDE Arbejde fremkommer i Anledning af, at Medlemmer af Behrendt-Slægten har levet i Middelfart i et Aarhundrede, idet J. K. Behrendt den 9. August 1833 købte Gaarden i Brogade. Hans Søn C. F. Behrendt overtog den 1872 og ejede Gaarden, indtil han i 1896 solgte den paa Grund af Helbredshensyn, og to af hans Sønner, Christian og Johan, er Borgere i Middelfart.

Da flere af Familiens Medlemmer har meddelt deres Barndoms-Erindringer fra Middelfart, har denne Slægtsbog en noget anden Form end den for slige Arbejder almindelige og dertil et ret lokalhistorisk Præg.

En væsentlig Hjælp ved Udarbejdelsen har det været, at der fra Fortiden er bevaret en Del Dokumenter og Optegnelser; var disse ikke blevet gemt fra Slægt til Slægt, vilde meget være gaaet tabt af det, som her berettes.

At den kunde blive trykt skyldes Direktør Johan Behrendt, København, hans Broder Carl Behrendt, Sundsvall, Toldkasserer Sophus Gormsen, Aarhus, og Branddirektør Christian Behrendt, Middelfart, thi uden deres Tilskud kunde Udgifterne ikke blive dækket.

Middelfart, den 22. April 1933.

CHR. BEHRENDT

OM MANDSLINIEN BEHRENDT

DET ældste, der findes om Slægten, er fra Byen Brandenburg an der Havel, hvor i Aaret 1693 Matthæus Berndt faar døbt en Søn. Ifølge Daabsregistret for Sct. Catharine Kirke i Brandenburg a/H: „Anno 1693, den 5ten Sonntag nach den heiligen Drey Könige: Matthæus Berndt's ein Arbeitsmann sein Söhnlein Mattens ist am Montage von Herrn Magister Fromman getauft worden.“

Det er formentlig den samme Mattens, der senere benævnes Martin, og som bliver viet i Domkirken i Brandenburg a/H.

„Anno 1719. N. 1. sind in der grossen Kirche copuliert: Martin Berend, Einwohner vor der Burg auf 'm Damm mit Jungfer Catharina Schlitzhutin, Dienstmädchen in ihr Hochwürden des Herrn Seniors von Sellaberndorf Hause.“

I dette Ægteskab blev født en Søn 1721 og derefter „Anno 1724: Martin Behrend's dess Fischers Sohn, Martin Friedrich ist den 23ten Juli geboren und den 26ten ds. Mts. getauft worden. Die Pathen waren M. [Monsieur] Siegmund Jüde, der Tuchscherer M. Eschhorn, ein Schuhmacher Peter Grützmachers Frau "(ifølge Kirkebogen fra St. Catharine Kirke) og: „Anno 1739, den 2. Martii begravet Martin Behrendt, mit $\frac{1}{2}$ Schule öffentlich.“

Hermed synes udtømt, hvad der kan fremdrages fra Kirkebøgerne i Brandenburg a/d H.

Som mange andre Slægter har denne arbejdet sig opad i Samfundet. Den ældste kendte var Arbejdsmand, den næste betegnes i Kirkebogen som Fisker, men hans Søn meddeler, at han var Skibsbygger. Rimeligvis er han begyndt som Fisker ved Havelfloden, og

senere er han blevet Skibsbygger. Jævne Folk har de været; efter de nævnte Faddere at dømme, kan man antage, at de har hørt til Haandværkerklassen*).

Martin B. maa have været ret godt situeret, eftersom der ved hans Begravelse medvirker „en halv Skole“. Havde han været for muende, vilde hele Skolen have assisteret.

Martin Friedrich Behrendt, født d. ²³/₇ 1724 og død ²²/₇ 1796, var Sognepræst i Landsbyen Malchow ved Berlin. Han har i Kirkebogen indført en Levnedbeskrivelse, hvoraf her følger et Uddrag, oversat:

„Jeg er født den 23. Juli 1724 i Brandenburg an der Havel af ægteviede og kristelige Forældre, min Fader Martin Behrendt var Borger og Skibsbygger dér og min Moder Catharina Schlitz hustru fra Tuchen ved Brandenburg. Om mine øvrige Forfædre kan jeg ikke meddele noget nærmere, da de for største Delen er mig ubekendte. Til mine Forældres Fortjeneste maa jeg regne at de i min Ungdom satte mig i Skole og gjorde mig alt godt. Foruden mine første Lærere ærer jeg en Gottschling og Fincke, begge Rectores ved den neustädtische Latinskole i samme By, og blandt mine Velgørere kan jeg nævne Pastor Adler ved St. Pauli Kirke og Direktør Heinsius ved Ridderkollegiet. Ved Hjælp af mange gunstige Omstændigheder, især den vise Magistrats højmodige Understøttelse, gik jeg i Aaret 1746 til Halle, da Dr. med. Elias Büchne var Prorector og Ursinus Dekan. I tre Aar hørte jeg dér Forelæsninger af de berømte Doctores Jacob Baumgarten, Knapper Michaelis, Stiebitz, Meyr og andre derværende lærde Mænd, og i Aar 1749 kom jeg tilbage til min Fødeby fra ovennævnte Universitet.

Tidsrummet mellem min Universitetstid og til jeg fik mit her værende Embede var meget urolig. Foruden de nøjsommelige Informationer, som beskæftigede mig i næsten 14 Aar, nødsagede Russerne mig til at flygte fra en Egn til en anden, indtil endelig Freden gjorde en Ende paa den forfærdelige Krig [der menes herme

*) Det hænder af og til, at fremmede spørger, om Behrendt-Slægten er af jødisk Afstamning, og Grunden dertil er, at der her i Danmark er flere Jødiske familier, som hedder Behrens eller noget lignende. Men den her omhandlede Slægt er ikke af jødisk Oprindelse, den er udgaaet af den tyske Almue. Navnet Behrendt er paa sine Steder ret almindeligt i Tyskland, formentlig er det en Afledning af Bär eller en Variant af Bernhard.

Syvaarskrigen 1756—63] og aabnede bedre Udsigter for mig. Da jeg efter 1000 Besværligheder var kommen til denne Egn, fandt jeg snart en højmodig Beskytter og Befordrer i den retskafne Provst Köppen. Da min salige Formand her, den værdige Pastor Ordelin, havde naaet en Alder af 73 Aar, forlangte han en Kapellan. Jeg blev foreslaaet og antaget.

Jeg holdt min Prøveprædiken den 4'de Advent 1762, blev examineret samme Aar, ordineret den 27. Februar 1763 af Provst Süßmilch og fik derpaa den 11. Marts samme Aar min Udnævnelse stadfæstet (vociret) af Kongen og Købmand Georg Karl Ebersbach i Berlin. Min Tiltrædelsesprædiken holdt jeg Langfredag om Johs. Aabenbaring II: „Vær tro indtil Døden, saa vil jeg give dig Livets Krone.“

Min salig Formands sidste Ønske var, at jeg skulde ægte hans eneste Datter, Jomfru Charlotte Elisabeth Ordelin. Jeg opfyldte dette Ønske, og Pastor Cruciger ved St. Nicolai Kirke i Berlin viede os her Michaelis Dag samme Aar.“

Derefter berettes vidtløftigt om Processer, som han maatte føre for at hævde og genvinde Kaldets Indkomster, om hvorledes han efter meget Besvær fik en ny Præstegaard opført 1786 og senere fik opført nye Lader, og han slutter med en Tak til Gud:

„ . . . og jeg takker altid Gud af mit ganske Hjerte, saa ofte jeg tænker paa, hvor fuld af Naade han har været mod mig. Thi jeg vidste ikke, hvorledes jeg uden hans Godheder kunde nedstige i min Grav med Ære, da jeg ved den grusomme Krig fik en Gæld paa mere end 2000 Daler, hvoraf Halvdelen maatte forrentes med 6 % p. A., og Embedet den Gang næppe gav 400 Daler Indtægt aarlig, men Gud vidste at gøre det muligt, han giver os ofte mere, end vi bede om og forstaa. Og med denne Tro har jeg hver Gang imødeset den mørke Fremtid i de tunge Prøvelser, vi den Gang maatte udstaa. [Hermed hentydes til Frederik den Stores Krige, rime­ligvis har Russerne hærget Egnen]. . . .“

Som nævnt i hans Levnedbeskrivelse ægtede han Formandens Datter, Charlotte Elisabeth Ordelin. I dette Ægteskab fødtes 9 Børn, 7 Piger og 2 Dreng. Efter 3 Pigers Fødsel 1764*), 1766

*) Pastor Martin Fr. B.'s ældste Datter, Theodora Claudia Sophia (¹⁴/₁₁ 1764—⁸/₆ 1856) blev gift med Eftermanden i Embedet, Johan Georg Ploetz (²⁸/₁₁ 1761—⁵/₁₀ 1843), og den eneste Datter af dette Ægteskab blev gift med den følgende Præst, der hed Lange. Der maa have været Traditioner i den Præstegaard.

og 1768 kommer der en Dreng til Verden, nemlig Christia Friedrich.

I Kirkebogen er derom følgende indført: „Anno 1770, den 7te Mai ist gebohren und den 10ten ist getauft worden Christia Friedrich. Der Vater ist Martin Friedrich Behrendt Prediger zu Malchow und Hohenschönhausen, die Mutter Charlotte Elisabeth Ordelin, des vorigen Predigers einzige Tochter'

Der var 9 Faddere: 4 Militaire, 4 Præstekoner og en „Bombardier'

I Kirkebogen har den senere Sognepræst tilført følgende Randbemærkning: „Starb als Gerichtsschout zu Friedrichstadt im Herzogtum Scheswig den 8ten October 1823.“

Christian Friedrich Behrendt, ^{7/5} 1770—^{8/10} 1823, havde vel nok som ældste Søn været Familiens Haab. Han har sikkert besøgt en Latinskole i Berlin, og derefter studerede han Teologi. Dermed har han formentlig været færdig i Aaret 1796, og flere Gange havde han allerede prædiket i Kirken, men præsteviet var han endnu ikke blevet.

Det berettes om ham, at han var af et iltert Temperament, og det er vel nok som Følge deraf, at han en Dag kom i Klamme med en jævnaldrende, en ung Adelsmand. Sidstnævnte blev ved den af Ordstriden følgende Duel saa haardt saaret, at det saa u til, at han skulde dø.

Denne ulykkelige Hændelse omstyrtede alle de Forhaabninger som Familien havde haft til den unge Kandidat, alle hans Chancer for at kunne faa Embede i Preussen var forspildt, og han maatte skyndsomt flygte for ikke at blive straffet som Duellant.

Han drog til Altona i det daværende danske Monarki, dør var han udenfor Preussens Omraade, og dør vilde han forsøge at tjene sit Brød. Det maa have været haardt for den unge Mand saaledes at blive kastet ind i en ret haabløs Tilværelse, thi sin Examen kunde han ikke gøre Brug af, og hvad havde han lært, der kunde hjælpe ham i det praktiske Liv?

I Altona fik han en Plads paa et Kontor, men den var meget slet lønnet og usikker.

Og dør i Altona lærte han en ung Kvinde at kende, Datter af en velsitueret Købmand i Friedrichstadt, men Udsigten til, at den kunde faa et Hjem syntes haabløs, da den eneste Udvej for et Ægteskab var, at hendes Fader vilde sætte dem i Vej med en

andel eller lignende Virksomhed. Og det vilde den haardhjertede Mand ikke.

Der er fra denne Tid bevaret et Par af C. F. B.'s Breve til hans Kæreste. De er dateret Altona den 3. og 6. August 1796. Efter Datidens Tankesæt er de meget sentimentale, begynder: „Liebste herrliche Margaretha“, og det første beskriver meget malende, hvorledes han i et stærkt Tordenvejr svømmer en lang Tur paa Elben, og hvordan han om Aftenen falder i melankolske Tanker, da han i Ottensen gaar forbi Klopstock's Lind. I det andet klager han over de daarlige Udsigter til, at de kan faa hinanden, og kommer ned forskellige, ret upraktiske, Forslag til at formilde hendes vrede Fader. Det slutter saaledes: „Nun Margaretha hätte ich ja heut nichts mehr auf meinem Herzen und Gewissen, was ich dir beichten könnte, zwar noch sehr vieles, aber nicht alles auf einmal. Jetzt schlaf wohl. Der Wächter ruft 12 Uhr Nachts. Ich gehe zu Bette und will recht wohl schlafen, thue du ein gleiches. Schlaap recht wohl, myne Söte, mine leeve Deren, und denke, dass ich stets bin Dyn De leevhebbende un truwelikke Jong C. F. Behrendt.“

Den omtalte unge Kvinde hed Margaretha de Vos, hendes Fader tilhørte hollandske Indvandrede. I det 18. Aarhundrede var der i Byen Friedrichstadt fri Religionsøvelse, deraf de mange der-værende Trossamfund. Til Friedrichstadt var indvandret en Del hollandske Mennoniter, hvortil de Vos' Slægt hørte.

Mennoniternes Kirkebog var den Gang først i det hollandske Sprog, og Indførslen om hendes Fødsel er saaledes: Nr. 168, Pag. 226. „Margaretha de Vos, Dogter van den Koopman en Brouwer Jacob de Vos in Friedrichstadt en Margaretha van Loon geb: 10/1 1775.“

I en Randbemærkning er tilført: „Is in Altona getrouwd met Christian Friedrich Behrendt, lutherischer Religion 1796 hier gekomen.“

De unge Folk fik dog hinanden, og der er en stærk Sandsynlighed for, at de uden hendes Faders Samtykke er bleven viet i Altona, og for dette „fait accompli“ har hendes Fader maattet nøje sig.

Efter hvad der er fortalt, købte denne et Brændevinsbrænderi til Svigersønnen, men det unge Par havde vanskeligt ved at klare sig, han havde intet Kendskab til det praktiske Liv, og hun skal

have været forvænt fra Hjemmet, og der fortælles, at hun, da de første Gang skulde have fremmede, skal have stegt en Gaas med Indmaden i.

I Ægteskabet blev der født: 1798 i Juni en dødfødt Søn, 1799 $10/8$ Jan Koenen, 1801 $2/5$ en Søn, død $8/5$ samme Aar, 1801 $27/3$ Martin Friedrich, død i Altona 1878, 1804 $8/6$ Charlotte, død $4/8$ 1825, 1805 $10/6$ Jacob Christopher. Den 22. Juni samme Aar døde Margaretha 30 Aar gammel, og hendes Gravsted — uden Monument — er endnu angivet paa Kortet over Menighedens Kirkegaard. Det ligger nær at antage, at hun er død af Barselseber. Alle hendes Børn blev døbt og konfirmeret som Mennoniter.

Chr. Fr. B. maa have følt dette Dødsfald stærkt, nu stod han ene med fire smaa Børn og dertil mindre gode økonomiske Kaar. Han var da en ung Enkemand paa 35 Aar, og som saa mange andre i samme Situation indgik han et nyt Ægteskab. Dette skete Aaret efter iflg. Kirkebogen for den lutherske Menighed i Friedrichstadt.

Derom er følgende Indførsel: „Am 4' Oktober 1806 sind hier im Hause copuliert worden Christian Friedrich Behrendt, ein Witwer, Gerichtsschout hier, des weiland Martin Friedrich Behrendt, Prediger in Malchow bei Berlin, und der Charlotte, geb. Ordelin, ehel. Sohn, mit Jungfrau Sophia Dorothea Maria Angel, des weiland Michael Petersen Angel, Amtsbruder in Flensburg, und der weiland Elisabeth Margaretha, geb. Fabricius, ehel. Tochter.“

Da Jomfru Sophia Angels Forældre alt var døde 1806, og da Brylluppet fandt Sted i Friedrichstadt, maa hun have opholdt sig der, og der er dertil en Sandsynlighed for, at hun har været hans Husbestyrerinde.

Hun skildres som en dygtig Kvinde, og hun skal have været meget god mod sine Stedbørn.

I dette Ægteskab blev født: Maria Catharina Metta, født d. $8/10$ 1807, død $26/3$ 1895, gift med Christian Christiani, Sadelmager i Friedrichstadt, født 1791, død $2/10$ 1866, Anna Sophia, født $27/10$ 1810, død $23/3$ 1891 i Øsby Præstegaard, gift d. $10/10$ 1837 med Anton Claus Baxen, født i Friedrichstadt $30/9$ 1802, død der $23/1$ 1864.

I Aaret 1806 fik C. F. B. en anden Beskæftigelse, idet han solgte sin Bedrift og fik overdraget Stillingen som Gerichtsschout [vel nærmest Fuldmægtig] paa Byfogedkontoret i Friedrichsstadt.

C. F. BEHRENDTS FAMILIE I FRIEDRICHSTADT

Silhouetterne er ikke alle fra det anførte Aar. De har tilhørt Datteren af 2. Ægteskab Anna Sophia, fra hvem de gik i Arv til hendes Datter Wilhelmine, gift med Pastor Th. Tiedje, der senere skænkede dem til sin Svigersøn, Christian Behrendt.

Personerne er fra venstre til højre: Jan Koenen, Charlotte, „Mutter und Fritz“, Jacob og Faderen (hvis Frisure har en opbunden Pisk).

Der er bevaret nogle Breve fra Svogeren Pastor Ploetz i Malchow, og i et fra ^{18/7} 1806 omtales dette saaledes: „Lieb Mütterchen und wir alle gross und klein haben uns herzlich, ja vom ganzen Herzen über den schönen Inhalt Deines letzten Schreibens gefreut, und wir finden es sämmtlich besser, dass du ein Rector der guten Ordnung an der Grenzen unseres deutschen Vaterlandes worden bist. . . . Du hast ohne Zweifel das beste und sicherste gewählt, dass Du 200 Thaler genommen hast, der Freund [Køberen] mag nun zusehen, wie er solche wieder bekommt. Dein neues Amt hat Dir ein Schwert verliehen, Du bist empfindlich und hitzig, brauche es nicht dazu, Dein eigenen Richter zu sein, sondern es bleibe ein Schwert der Gerechtigkeit. . . .

Du bist grossmüthig, lass Dich diese edle Neigung nicht zu weit treiben, damit Deine . . . [ulæseligt] nicht zu sehr leide, og du über Deine Grossmuth nicht ungerecht werdest gegen Dich selbst und Deine lieben Kindern. Nun nimm mir diese Äuserungen nicht übel, ich muss predigen und kann solches nicht lassen. Du hast uns Hoffnung gemacht uns bald zu besuchen, das würde grosse, sehr grosse Freude und besonders für lieb Mütterchen sein. Dann würde gewiss noch einer ihren sehnlichsten Wünsche in dieser Welt erfüllt.“

Om den gamle Moder fik dette sit Ønske opfyldt, derom findes intet i de bevarede Breve, men da de første Breve fra Svogeren bruger Tiltaleformen „De“ og de senere „Du“, kan der formodes, at C. F. B. har besøgt sit gamle Hjem omkring Aarhundredskiftet, maaske ogsaa senere.

Men en Rejse fra Friedrichstadt til Berlin var den Gang meget langsommelig og bekostelig, og de urolige Forhold under Napoleons-tiden gjorde Rejser endnu vanskeligere, og der var vistnok ikke mere end til Husbehov i Behrendts Hjem i Friedrichstadt.

Fra 1806 indtil 1819 findes ingen Breve fra Malchow, men 16. Nov. 1819 meddeler Pastor Ploetz, at den gamle Moder er afgaaet ved Døden. Desværre mangler den sidste Del af Brevet, men af det bevarede faar man det Indtryk, at der har været et kærligt og godt Hjem i Malchow Præstegaard.

Der omtales bl. a., at den gamle Præsteenkes Fødselsdag var forestaaende: „Auch dies Jahr sollte dies schöne Familienfest von mir veranstaltet werden, und es war schon ziemlich alles darauf

vorbereitet, und wir alle sahen auch schon demselben mit vielen Vergnügen und auch ziemlicher Gewissheit, bei dem vorzüglichen Wohlbefinden des Geburtstagskindes, entgegen, allein im Rathe des Höchsten war es anders beschlossen. . . .

Den ganzen Tag über ist sie auch noch vollkommen munter und wohl, spricht von der Feier ihres nahen Geburtstages, und bedauert nur, dass ich mir desfalls abermals so viele Kosten machen will und vermuthet ganz stark, dass Du sie an demselben überraschen würdest. . . .“

Men i Nattens Løb blev hun syg. Det blev daarligere med hende, og efter nogle Dages Forløb blev der hentet en Læge fra Berlin, og der fortsættes: „Dieser schlug ihr die Ader und gab wegen starker Entzündung des Blutes wenig Hoffnung mehr. Indessen verordnede er doch noch Medicin, und nach Umständen noch 24 Stunden eine spanische Fliege auf der Brust. . . .“, welches sie sich auch ganz willig gefallen liess, und als ich sie bald darauf auch fragte, ob sie auch einnehmen wolle, antwortete sie ganz ver. . . .“ Herfra mangler desværre Resten af Brevet.

Det var sikkert et Held for C. F. Behrendt, at han blev Gerichtschout og derved fik en god, omend beskeden Stilling, thi Handelsvirksomhed laa ikke for ham, dertil var han som akademisk uddannet altfor upraktisk og uskikket.

Hans hidsige Sind fik ham i Ungdommen til at forløbe sig, og sikkert maa han ofte senere hen i Livet have tænkt over, hvad han i en ulykkelig Stund forspildte.

C. F. B. skal have været meget dygtig til Sprog, og der fortælles, at han havde nogen Biindtægt ved at give Informationer deri.

Med sin anden Hustru levede han et lykkeligt Familieliv, det berettes om hende, at hun var en god Moder mod sine Stedbørn; min Bedstefader omtalte hende altid med Kærlighed.

Hvis den før omtalte Duel ikke havde drevet C. F. B. udenlands, havde han vel nok henlevet sine Dage som Landsbypræst i Mark Brandenburg, og saa kunde der nu ikke berettes om Familien Behrendt af Middelfart.

Chr. Fr. Behrendt døde i Friedrichstadt den 8. Oktober 1823.

Middelfart, December 1932.

CHR. BEHRENDT

C. F. BEHRENDT (1770—1823)
Silhouet, formentlig fra ca. 1820.

JAN KOENEN BEHRENDT

JAN KOENEN BEHRENDT blev som forhen omtalt født den 10. August 1799 i Friedrichstadt.

Hans Moder tilhørte Mennonit-Menigheden*), hvis Medlemmer var indvandrede fra Holland og i Aaret 1621 havde anlagt Byen. De holdt fast ved deres hollandske Sprog, i hvert Fald til kirkelig Brug, og de skiftende Slægter beholdt deres hollandske Navne.

Derfor blev hendes ældste Søn kaldt Jan Koenen, og opkaldt blev han efter en af Menighedens ældre Mænd, der hed Jan Koenen**), og hendes Børn fik Religionsundervisning efter den mennonitiske Lære.

Om sin Barndom i Friedrichstadt har han, saavidt mig bekendt, kun fortalt spredte Træk fra Aaret 1813, den Gang Napoleons Stjerne dalede, og da Holsten og Slesvig blev besat af fjendtlige Tropper, deriblandt Kosakker. Disse var frygtede for deres Vildhed, og om dem vidste J. K. B. at fortælle, hvorledes han og nogle jævnaldrende Drengene om Natten maatte være paa Vagt i en Købmandsgaard af Frygt for, at Kosakkerne skulde sætte Ild paa et Lager af Tjæretønder.

J. K. B.s „Daabsattest“ er endnu bevaret, og den lyder saaledes:

*) En Sekt, stiftet 1536 af den tyske Præst Simon Menno. Den er stærkt reformert præget, og den hævder, at Daaben gentages ved Konfirmationsalderen, desuden forbyder den at bære Vaaben og aflægge Ed. Mennoniterne nød i Friedrichstadt høj Agtelse for deres sædelige og jævne Vandel.

**) I Familiens Arkiv er bevaret en Nytaarshilsen, skreven 1. Januar 1735 af nævnte Jan Koenen, til sin „Groot-Moeder Angeneta Arris in Friedrichstadt.“

„Extract uyt het Doopsregister der Doopsgezende Gemeente te Fredrichstadt. 1815 12 Maart is Gedoopt Jann Koenen Behrendt Zoon van onsen Zuester Margaretha geb: de Voss in Altona getrouwd met Christ: Frid: Behrendt Lutherische Religie.

Accordeert met bovengemelde Doopsregister voor zoo verhet geextraheerde aangaat.“

Skønt altsaa døbt som Mennonit sluttede J. K. B. sig senere til den danske Folkekirke, men paa den med Aars Mellemrum afgivne Folketællingsliste lod han sig dog altid opføre som Mennonit, og jeg erindrer, at da et Aar det samlede Resultat for hele Riget blev bekendtgjort, var der kun een Mennonit, og det var altsaa J. K. B.

I Aaret 1815 var han færdig med sin Skolegang og skulde saa lære en Beskæftigelse. Efter hans egen Meddelelse til mig havde hans Fader aftalt med en Skipper fra Husum, at den lille Jan skulde med hans Skib, der hed „Der blaue Fuchs“, som Skibsdreng. Men af en eller anden Grund kom han ikke med. En Del Aar senere traf J. K. B. i Odense en Sømand, der havde været forhyret med Skibet paa den Rejse, hvor J. K. B. efter Bestemmelsen skulde have været med. Og denne Sømand fortalte da, at Skibet var blevet taget af Pirater i Middelhavet, og at hele Besætningen var bleven solgt som Slaver i Tripolis, hvor de døjede meget ondt, indtil de nogle Aar senere blev løskøbte.

Jan blev altsaa — heldigvis — ikke Sømand, og hans Fader gjorde ikke flere Forsøg paa at faa Drengen til Søs, men besluttede sig derefter til at sætte ham i Købmandslære, og det blev i Odense.

Grunden til at Jan saaledes blev sendt til Danmark, har jeg aldrig faaet at vide, og han har vel heller ikke omtalt den for sine Sønner.

Man skulde synes, at det havde været rimeligt at anbringe Drengen i Hamborg eller i en af de større tysktalende Byer. Men jeg antager, at Faderen har haft en bestemt Tanke dermed. C. F. Behrendt var havnet i Friedrichstadt i det danske Monarki, og han har formentlig følt sig vel tilfreds i sit ny Fædreland, og de Stridigheder og det Fjendskab, der senere opstod mellem de danske og de tyske, de kendtes ikke paa den Tid. De tysktalende Undersaatter følte sig vel tilpas under Dannebrog og betragtede sig som danske.*)

*) Det var først omkring 1830, at de nationale Modsætningers Følelser begyndte at vaagne.

Det ligger da nær at antage, at C. F. B. har søgt en Kondition for sin Søn i Kongeriget, for at denne kunde lære at tale og skrive dansk, og det at være udrustet med Kendskab til to Sprog kunde senere være en Fordel for den unge, vordende Købmand.

Lærekontrakten er indført i „Kræmer Laugets Dreng-Protokol“ i Odense, den er dateret Schleswig d. 30. August 1815 og underskrevet af Faderen C. F. Behrendt og Købmand L. C. C. N. Sonderburg ved Fuldmagt fra Broderen i Odense.

Kontrakten er affattet paa tysk og sikkert indført af en Person, der var ukyndig i Tysk, thi Sproget er ikke fejlfrit og flere Steder uforstaaeligt.

Læretiden var betinget til 6 Aar, nemlig fra Michaeli [Mikkelsdag] 1815 til Michaeli 1821. I den Tid skulde Faderen holde ham forsynet med nødvendig Klædning, men Læremesteren skulde besørge hans Vask og anden Renlighed. Han skulde have frit Ophold og Logi og spise ved Familiens Bord (ausser wenn Fremde sind, mit an „samme“ Tisch speisen zu lassen).

Købmand Sonderburg ejede Gaarden Nr. 58 paa Overgade i Odense.

Iflg. et Testimonium fra Odense Købmands-Laug dateret 13. Marts 1826 har J. K. B. „staaet i Lære ved Kjøbmandshandelen i den ifølge vore Laugsartikler befalede Tid, som Dreng hos Hr. Kjøbmand J. L. S. N. Sonderburg og Niels Møller, hos hvilken sidste han har tjent for Svend og Fuldmægtig siden Michaeli 1820“, og der gives ham „den udmærkede anbefaling, da han stedse, saavel i Henseende hans Flid, Duelighed og Troskab som hele humane Opførsel har gjort sig værdig til fuldkomneste „Recomandation“, hvortil han paa det bedste anbefales.“

Udstedelsen af dette Testimonium kunde tyde paa, at J. K. B. har forsøgt at faa en Stilling i en anden By. Han forbliver dog stadig i Odense.

Om sin Læretid i Odense har J. K. B. næsten intet fortalt os, vel nok fordi den laa saa langt tilbage i Tiden.

Maaske har den efter Datidens Forhold store By (Odense var den Gang Kongerigets næststørste By) budt paa saa meget nyt og interessant, at de mange Indtryk har dæmpet noget paa Hjemveen. Paa Odense Slot residerede Prins Christian Frederik (senere Chr. VIII) som Fyns Guvernør, der var altsaa et Hof en miniature, og det fynske Dragon-

regiment, som laa dør i Garnison, satte et rask Præg paa Staden.

Let maa det ikke have været for den tysktalende Dreng at vænne sig til at tale dansk, og i den første Tid maa det have været vanskeligt for ham at forstaa Folk og at gøre sig forstaaelig for dem, men da han var godt begavet, er det maaske gaaet forholdsvis let for ham. Dog maa det erindres, at der paa den Tid taltes og forstodes mere Tysk end nu om Dage.

Fra J. K. B.'s Ungdom er bevaret hans Stambog, d. v. s. en Bog hvor Ejerens Venner og Bekendte indskrev deres Navne, ofte ledsaget af et Tankesprog, et lille Digt og en Miniatur-Tegning.

Det er en lille sirlig Bog, indbundet i Skind, paa Forsiden er trykt C. F. B. med Guld paa rødt, paa Bagsiden Aarstallet 1806 og paa Ryggen: „Der Freundschaft gewidmet.“ Bogen har oprindeligt tilhørt hans Fader, og et Par udskaarne Blade viser, at den har været brugt af ham.

Fra Aaret 1815 er der en Mængde Blade fra Venner i Friedrichstadt, ogsaa fra hans Forældre, nogle enkelte fra Slesvig og Flensborg. Saa er der et Ophold paa 3 Aar, hvorefter Stambogsbladene fra Odense begynder. I 1820 adskillige fra Friedrichstadt, som kan tyde paa, at han har aflagt et Besøg i Hjemmet, derefter en Del fra hans Venner i Odense. Disse har dels paa dansk, dels paa tysk, en enkelt paa fransk, givet deres Bidrag. Det tyder paa, at J. K. B. har haft sine Venner i intelligente Kredse.

J. K. B. havde et godt Gehør og lærte at blæse paa Fløjte, han skal som ung have spillet med i et Orkester.

Da den første Ungdom var forløben, kom den Tid, hvor han tænkte paa at blive selvstændig.

Den 17. September 1828 blev han optaget som Interessent i Odense Kjøbmands-Laug, og dermed havde han opfyldt de Fordringer, der i hine regelbundne Laugstider stilledes, for at en Handelsbetjent kunde blive Købmand.

Samme Aar fik han Borgerskabsbrev som Købmand i Odense, nemlig den 22. Oktober 1828.

Der nævnes deri, at J. K. B. er født i Friedrichstadt i Hertugdømmet Slesvig, at være 29 Aar gammel samt at bekende sig til den mennonitiske Religion . . . og at være ansat til borgerlig militær Tjeneste ved Jægerkorpset til Fods.

Den alm. Værnepligt kendtes ikke dengang, Landbefolkningens

Ungdom maatte da afgive Mandskabet til Hærens Afdelinger, men i Byerne havde man Borgervæbningen, en sikkert meget mild Form for en Milit.

Som Købmand blev J. K. B. Aaret efter, 1829 ^{10/5}, ansat som Underofficer ved 2. Borgerkompagni og 1831 ^{1/11} ansat som Skriver ved samme Kompagni.

J. K. Behrendt var nu bleven Købmand i Odense, men hvorledes han har kunnet fremskaffe den dertil nødvendige Kapital, derom ved vi intet. Sandsynligvis har han været anset som en solid, ung Mand og har som Følge deraf kunnet fremskaffe de nødvendige Midler.

De var imidlertid to om Forretningen, idet der var en Kompagnon, nemlig W. Edsberg, en Søn af Pastor E. i Pjedsted.

Disse to unge Købmænd førte fælles Husholdning, og som Husbestyrerinde fik de Kompagnonens Søster, Frederikke Edsberg. Hun og J. K. B. kom til at synes om hinanden, og de blev forlovede.

J. K. B. blev vel modtaget i Pjedsted Præstegaard, men Jomfruens Fader stillede een Betingelse for sit Samtykke. Thi som den ældre erfarne Mand hævdede han, at Forretningen i Odense ikke vilde kunne ernære to Familier, og derfor burde den ene af de to unge Købmænd træde ud af Firmaet, og da han ansaa J. K. B. for at være den dygtigste af dem, saa maatte han et andet Sted grunde sig en Existens. Og derved blev det.

J. K. B. har sikkert set paa forskellige Forretninger eller Steder, hvor der var Mulighed for at oparbejde en saadan.

I Middelfart havde Købmand og Gæstgiver Jens Hvalsøe gjort Opbud i Foraaret 1833, hvorfor hans Ejendomme agtedes bortsolgte ved Auktion. Det bekendtgjordes i „Aarhus Avis“ og „Fyens Stiftstidende“.

Fire Auktioner blev holdt, nemlig den 29. Maj, 12. og 26. Juni og 19. Juli, men der blev ikke givet noget antageligt Bud, og atter maatte der i de samme Aviser kundgøres en Auktion. Kundgørelsen følger her in extenso, da alle Boets Ejendomme nævnes:

Kjøbmands- og Gæstgivergaard til Salg.

Ved en eneste og, om nogenlunde antageligt Bud skeer, sidste Auction, som afholdes paa Middelfart Kjøbstæds Raadstue Fredagen den 9. August førstkommende om Formiddagen Kl. 10 blive Kjøbmand og Gæstgiver Jens Hvalsøes Opbudsboes samtlige faste Ejendomme her i Byen stillet til absolut Bortsælgelse.

Disse af fortrinlig Beskaffenhed værende og for et stort Gjæstgiveri særdeles vel indrettede og ved Skibbroen bequem beliggende Ejendomme, hvor i mange Aar har været drevet betydelig Kjøbmandshandel og Gjæstgiverie, ere følgende:

1. Gaarden Matr. No. 146 paa Strandgaden bestaaende af:
 - a. et ud til Gaden grundmuret 2 Etages Forhuus, 21 Fag med grundmurede Gavle og Kjælder under 13 Fag, indrettet i begge Etager med gibsede og malede Stuer og Gjæsteværelser, samt Boutik og Indkjørselsport.
 - b. en med Forhuuset sammenbygget Længde ind i Gaarden, 8 Fag 2 Etages Egebindingsværks-Bygning, Muur og Tegltag, indrettet til Kamre, Køkken, Bryggers samt Maltkjølle.
 - c. en nordre Sidelængde 12 Fag grundmuret 1-Etages Bygning med Tegltag, indrettet til Pakkamre, Hestestald, Vognport, Brændehus og Kornlofter.
 - d. en Baglængde 12 Fag 1-Etages Egebindingsværksbygning med Muur og Tegltag, indrettet til Vognport, Karlekamre, Koe- og Hestestald samt Kornhuuse og Tærskeloe.
 - e. en rummelig Gaardsplads, Brønd med Pomperedskab og en liden Urtehaug.
2. Huuset Matr. No. 8 ogsaa paa Strandgade og tæt ved forrige Gaard beliggende, bestaaende af 9 Fag 2 Etages nye grundmuret Bygning, indrettet til Vognport, Pakhuuse og 2de Kornlofter.
3. Et lidet grundmuret Hus 3 Fag i □ udenfor Byen, bestemt til Trankogerie.
4. En Jordlod, tæt sønden for Byen af Hartkorn 1 Td. 3 Skp. 2 Alb. og Areal $9\frac{1}{2}$ Td. Land a 10,000 □-Alen. I denne Jordlod er nærmest Byen en god indhegnet Køkkenhaug med en Deel unge Frugttræer.
5. En Jordlod i Søndermarken ved Skovgjærdet af Areal noget over $6\frac{1}{2}$ Td. Land, som staaer for Hartkorn 1 Td. 2 Skp.
Gaarden Matr. No. 146 er i Brandkassen forsikret for 8100 Rbd. Sølv og Huset Matr. No. 8 for 1000 Rdl. Sølv og Jorderne ere af udmærket god Bonitet. Ejendommene kan sælges baade samlede og hver for sig, eftersom det maatte convenere Køberne, og da en betydelig Deel af Købesummen indtil videre kan forblive indestaaende, saa ere Conditionerne favorable for de Lysthavende, som herved indbydes at møde.

Middelfart Byefoged Contoir den 20. Juli 1833.

Ved Auktionen den 9. August 1833 „blev da af Hr. Købmand J. K. Behrendt fra Odense paa samtlige disse Ejendomme gjort general Bud med den Summa 6375 Rbd. Sedler, skriver Sex Tusinde, Tre Hundrede, Halvfjerdsindstyre og fem Rigsbankdaler Sedler, hvorfor han erholdt Tilslag.“

Dette Bud blev, ved den i Boet samme Dag afholdte Skiftesamling, approberet, og dermed blev J. K. Behrendt Ejer af de Ejendomme og Markjorder, der i de følgende 63 Aar var i Slægtens Besiddelse. Paa de nævnte Ejendomme var tinglæst en Gæld 3000 Rdlr. Sølv og 3794 Rdlr. Sedler. Prioritetshaverne fik altsaa ikke fuld Dækning.

Auktionsrettens Skøde blev først udstedt den 8. December 1834, da J. K. B. „dels ved contante Indbetalinger til Skifteretten og dels ved Indfrielse og Extradition af Boets Panteobligationer har godtgjort at have præsteret den budne Købesum.“

Prisen for den samlede Ejendom var altsaa 6375 Rbd. Sedler.

Heraf blev indtil videre staaende og som i Decbr. Termin 1833 blev indfriet ved nye Obligationers Udstedelse:

a. til Hørbinder Schrolls Sønner paa Trolleborg for 2000 Rbd. Sølv.....	2062 Rbd. 3 M. Sedler
b. til Farver Hempel i Odense for.....	1162 — 3 —
	<hr/>
	3225 Rbd. Sedler

og c. til Fyens Stifts gejstlige Enkekasse i Odense for	1237 Rbd. 3 M. Sedler
	<hr/>
	4462 Rbd. 3 M. Sedler

Igen som bliver at betale à 15. Decbr. Termin 1833	1912 — 3 —
hvortil $\frac{1}{2}$ Aars Rente fra $\frac{11}{6}$ 33 til $\frac{11}{12}$ 33	
p. a. af den hele Købesum 6,375 Rbd. 4 $\frac{0}{100}$	127 — 3 —
	<hr/>

Tilsammen... 2040 Rbd. Sedler

Den kontante Købesum blev betalt saaledes: den 28. December 1833 1800 Rbd., den 30. December 1833 240 Rbd.

Gaarden gl. Matr. No. 146, nu Matr. No. 68 i Middelfart Brogade, som J. K. B. nu var blevet Ejer af, var en af Byens ældre Ejendomme. Dens Historie kan føres tilbage til 1682, og følgende havde besiddet den*): 1682 Borgemester Johan Michelsen, 1699 Borgemester Mathias

*) Ifølge Grundtaxter, Skøde- og Panteprotokol, Skifte- og Auktionsprotokol m.v.

Bolt, 1718 er Gaarden delt i to ligestore Dele, den nordlige Del tilhørte Færgemand Mathias Mantzen, den sydlige Del Borgemester Mathias Bolts Enke, Madame Sibylla Melhop, 1731 er Gaarden samlet og ejes af fornævnte Færgemand Mathias Mantzen, 1735 Skipper Truels Hansen (Købesum 600 Rdlr.), 1751 Transportforvalter Jens Olufsen Bang (151 Rdlr.), 1766 Kapellanen Hr. Peder Engel (331 Rdlr.), c. 1768 Sognepræsten Hr. Tønne Bloch, c. 1775 Sognepræsten Hr. Søren Bygballe Hansen Bredal, 1793 Hr. Kammerherre Christian Holger Adeler til Hindsgavl. Denne lod i Aaret 1801 opføre den to-etages Længe mod Brogade. Købesum 400 Rdlr. 1812 Gæstgiver Claus Peter Raahauge (7000 Rdlr.), 1815 Gæstgiver Frederik Ludvig Rasmussen (14,875 Rdlr.), 1815 Købmand og Gæstgiver D. Dreier (15,775 Rdlr.), 1821 Købmand og Gæstgiver Jens Hvalsøe (2300 Rd. Sølv).

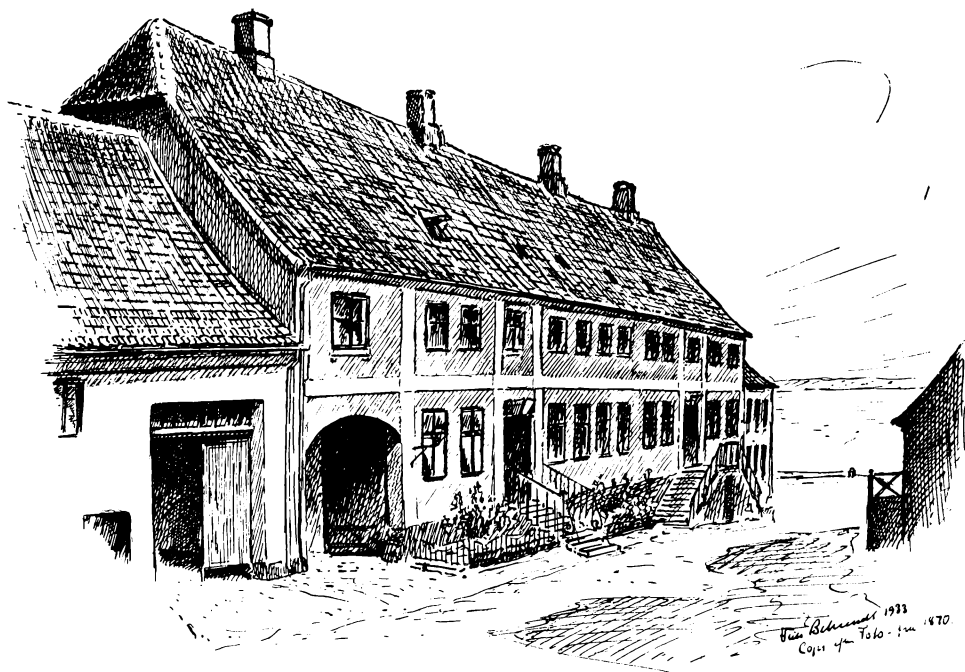
Pakhuset i Brogades østlige Side havde Jens Hvalsøe erhvervet i Aaret 1821 og nogle Aar senere opført af Grundmur som det er den Dag i Dag. Markjorderne var ligeledes erhvervet af denne, men Marken ved Skovgærdet havde i sin Tid hørt til Gaarden, idet den ifølge et endnu bevaret Skøde af $\frac{26}{100}$ 1725 blev afhændet af Madame Sibylla Melhop.

Forhuset til Brogade havde Kammerherre Adeler ladet opføre i Aaret 1801, det har en god, harmonisk afdelt Façade, og de to store Granittrapper med deres endnu tildels bevarede Jerngelændere staar godt til Murfladerne og bidrager deres til, at Brogade er Middelfarts kønneste Gadebillede.

Det var efter Datids-Forhold et ret stort Beløb, som J. K. B. her maatte skaffe tilveje for at købe denne Gaard og Markjord, og desuden maatte han have nogen Driftskapital til Indkøb af alt, hvad der skulde til i den tomme Gaard.

Selv har han næppe ejet synderligt, fra sit Hjem har han næppe faaet noget, og Svigerfaderen, der havde en Del Børn at forsørge, kunde ikke assistere, og man kan derfor forstaa, at velstaaende Mænd har haft Tiltro til ham og hjulpet ham med Laan.

I Odense havde J. K. B. sluttet Venskab med en ung Provisor C. Strøyberg, der senere fik en Condition i Aalborg hos Apoteker Johnsens Enke, med hvem han blev gift 1830 og derved blev en formuende Mand. Denne Ven hjalp J. K. B. med et Laan paa 1000 Rbd. mod Pant i hans Indbo og Besætning af alle Slags, og flere

GAARDENS FAÇADE TIL BROGADE
efter Fotografi fra 1870 tegnet af Frits Behrendt.

Gange fik han en hjælpende Haand fra Aalborg. Dette Venskab vedvarede og er endnu ikke glemt af den senere Slægt.

I Oktober Maaned udtraadte J. K. B. af Kompagniskabet med W. Edsberg, og derom blev indrykket følgende Avertissement i „Fyens Stiftstidende“ den 29. Okt. 1833:

„Ifølge venskabelig Overeenskomst ophæves den af Undertegnede her i Byen, under Firma Behrendt & Edsberg, hidindtil førte Fælledshandel, og bliver samme fra idag af fortsat under Adresse W. Edsberg. Da jeg W. Edsberg overtager denne Handel for egen Regning, saa paatager jeg mig paa Grund deraf alle Activa og Passiva, der er dette Interessentskab vedkommende. Idet vi tilkjendegive dette for vores Handelsvenner og Bekjendtere, aflægge vi tillige vores skyldige Taksigelse for den Tillid, de hidtil have beæret os med, og smigre os med det Haab, at vi for Fremtiden, hver i sin Stilling, maatte modtage Beviser paa vore Medborgeres og Venners fremdeles Agtelse og Velvillie. Odense, den 20. Octbr. 1833. J. K. Behrendt. W. Edsberg.“

I denne store Gaard skulde Familien Behrendt bygge sit Hjem, og Tiden viste, at der blev ført et godt og smukt Familieliv i denne Ejendom, hvor der forhen havde levet adskillige gode Middelfart-Borgere.

Det unge Par blev viet af Brudens Fader den 25. Oktober 1833 i Pjedsted Kirke. Forlovere var Brudens to Brødre: Johan Frederik Edsberg, Guldsmed i Svendborg, og Jacob Edsberg, Bager i Middelfart.

Og saa drog de ind i deres nye Hjem. Da den unge Kone var opfødt i en Præstegaard paa Landet, havde hun efter den Tids Skik lært alt, hvad der hørte til en Landhusholdning, og dette kom hende til Nytte som Købmandskone. Hun skildres som en dygtig Kvinde, arbejdsom, flittig og sparsommelig, og hun skal jævnlig have paa mindet sine Børn og Piger om, at den Dag, der er gaaet, den kommer aldrig igen, og at man derfor skal udnytte sin Tid og Arbejds-kraft paa bedste Maade, samt ikke at opsætte til i Morgen, hvad gøres kan i Dag. Det er fortalt, at hun og hendes Tjenestpiger om Aftenen sad og spandt i Køkkenet, hvilket vel nok kan passe, thi i de Tider gjaldt det om at tilvirke saa meget som muligt i Hjemmet, og der blev den Gang arbejdet ganske anderledes end nu om Dage.

Dertil var hun en intelligent Kvinde, og fra sit Hjem i Præstegaarden havde hun tilegnet sig gode Kundskaber, der i Forbindelse

med hendes Stilling som Husmoder i en af Byens større Købmands-
gaarde gjorde, at hendes Hus efterhaanden blev betragtet som et
af Byens ansete Hjem, hvorom dets Omgangskreds ogsaa vidner.

Hun blev Moder til 11 Børn, alle fødte i Middelfart: 1834 11. De-
cember, døbt i Kirken 24. Marts 1835: Jacobine Margarethe
Sophie Behrendt. Faddere: Madam M. F. Edsberg fra Pjed-
sted og Mad. E. Edsberg fra Svendborg, Pastor J. J. Edsberg fra
Pjedsted, Købmand W. Edsberg fra Odense og Bager J. Edsberg
i Middelfart. Konfirmeret 1. Søndag efter Paaske 27. April 1851,
død i København den 25. August 1914. — 1836 14. Oktober, 1837
11. Juni døbt i Kirken: Christian Frederik Behrendt. Fad-
dere: Md. E. R. D. Edsberg og Jomfru A. M. S. Carstensen, Brænde-
vinsbrænder C. F. S. Berg af Middelfart, Forpagter C. S. Hvalsøe
og Forvalter Ramsing af Hindsgavl. Konfirmeret i Sct. Knuds Kirke
i Odense den 21. April 1852, død i Middelfart den 12. Februar
1901. — 1838 30. Oktbr., 1838 27. December i Kirken: August Chri-
stopher Behrendt. Faddere: Mad. L. Hvalsøe af Hindsgaul og
Jomfru M. M. Lundbech af Svendborg, Transportforvalter L. Mathias-
sen og Skipper E. Olesen af Mdf. samt Guldsmed J. F. Edsberg af
Svendborg. Død i Middelfart den 22. Januar 1848. — 1840 21. August.
14. November 1840 i Kirken: Laurentine Caroline Behrendt.
Faddere: Mad. A. G. Berg og Jomfru A. E. Fehr, Forpagter C. F. L.
Petersen, Informator M. E. Hvalsøe og Fuldm. H. Madsen, alle her i
Menigheden. 13. April 1856 konfirmeret i Mdf., død i København
29. April 1919. — 1842 ^{27/9}, døbt i Kirken ^{30/11} 1842: Johan Mathias
Behrendt. Faddere: Mad. P. M. Petersen og Jomfru C. I. C. Linde-
gaard af Mdf., Pastor J. J. Edsberg af Pjedsted, Apotheker M. A. S.
Schondel hersteds og Forvalter Struck af Kjærsgaard. Konfirmeret
1. Søndag efter Paaske 19. April 1857, død i Middelfart den 30. No-
vember 1885. — 1844 16. Oktober, døbt i Kirken 11. December 1844:
Sophus Vilhelm Behrendt. Faddere: Jomfru A. E. Struch af
Middelfart og Jomfru E. Rasmussen af Sparretorn, Kammerassessor
I. H. Rathsack, Krigssekretær H. Madsen og Bager J. Edsberg af
Middelfart. Konfirmeret 1. Søndag efter Paaske 1. Maj 1859, død
i Odense den 5. Oktober 1863. — 1846 17. Maj, døbt i Kirken 1846
23. Juli: Elise Marie Frederikke Behrendt. Faddere: Madam
A. M. Edsberg af Odense og Mad. I. A. Raffenberg af Mdf., Faderen
selv og Dr. A. Toxwerd ibidem samt Købmand H. I. V. Edsberg af

Odense. Konfirmeret 7. April 1861, død i Rudkjøbing d. 23. April 1928. — 1848 11. November, døbt i Kirken 2. Marts 1849: Johan Jacob August Behrendt. Faddere: Fru G. Grooss og Frøken S. Bloch, Faderen selv, Transportforvalter A. L. Mathiassen og Købmand F. T. Berg, alle af Mdf. Konfirmeret 12. April 1863. — 1850 26. August, døbt i Kirken 10. Oktober 1850: Carl Emil Behrendt. Faddere: Moderen selv og Jomfru G. E. Selmer, Kammerassessor J. H. Rathsack, Bager J. Edsberg og Gæstgiver C. E. E. Rye, alle af Middelfart. Konfirmeret 23. April 1865. — 1852 1. Februar, døbt i Kirken 23. April 1852: Charlotte Sophie Behrendt. Faddere: Madam A. A. Rye og Jomfru J. M. S. Behrendt af Mdf., Guldsmed I. F. Edsberg af Svendborg, Brændevinsbrænder C. Junge og Handelsbetjent C. Heiden af Middelfart. Konfirmeret 6. Oktober 1867, død i Middelfart 21. Marts 1869. — 1854 7. April, døbt i Kirken 23. Juli 1854: August Christopher Behrendt. Faddere: Fru Kammerraadinde A. E. Hvalsøe og Jomfru H. C. Fønss, Faderen selv, Veterinair H. F. L. Edsberg og Landvæsenselev I. F. Hvalsøe alle af Mdf. Konfirmeret den 11. April 1869. †

Det var en ret stor Virksomhed J. K. B. her overtog i Aaret 1833. Forgængerens, Jens Hvalsøe, synes at have været en virksom Mand, og at han maatte gøre Opbud maa formentlig tilskrives, at han manglede tilstrækkelig Kapital til at administrere de Ejendomme, han efterhaanden samlede. De afholdte 5 Auktioner tyder paa, at det har været vanskeligt at faa en Køber, og man kan vistnok formode, at den samlede Ejendom blev solgt noget under dens reelle Værdi.

I Nord mod Havnen havde Hvalsøe [?] opført en grundmuret Rejsestald med Kornlofter. Denne Stald var meget herskabeligt indrettet med Spiltouge af Egetræ og i det hele taget som Herregaardenes Kørestalde. Det hed sig, at denne Stald var opført paa Foranledning og med Tilskud af Hertugen paa Augustenborg. Denne kom i Tyverne jævnlig til København med sine Væddeløbsheste, og paa Rejsen dertil holdt disse da en Nat Rast i Middelfart*).

J. K. B. var 34 Aar, da han kom til Middelfart, han havde faaet en god Købmandsuddannelse, og han arbejdede med al sin Kraft i sin Forretning. Tiden fra 1833 til 1860 var vist nok hans lykkeligste Aar.

*) Denne Stald blev nedbrudt 1880 for at give Plads til Hotellets Nordfløj.

Det var eller blev en ret omfangsrig Handel, han drev. Flere større Gaarde, Hindsgavl og Billehave, flere Proprietærer og Gaardejere bragte ham deres Produkter og købte til Gengæld hans Varer. Desuden var der en Del Handel fra Søfolkene — Butikken laa lige ved Havnen, og fra Jylland havde han ogsaa en Del Kunder i Fiskerne paa Kysten.

Med Marsvinsjægerlauget havde J. K. B. overtaget Forgængerens Forpagtning af Marsvinsflæsket. Til dettes Tilberedning var der paa den nærmeste af Ejendommens Marker opført et Trankogeri; den færdige Tran blev lagret i Pakhuset i Brogade*).

Til sin Død var J. K. B. interesseret i Forpagtningen af Marsvinsflæsket, men der var som Regel 2 à 3 Interessenter. Grunden dertil var, at Flæsket blev købt til fast Pris for 10 Aar ad Gangen uanset Markedsprisen paa Tran, og da denne stadig skiftede, kunde Forpagtningen baade give Tab og Fortjeneste, derfor var der flere derom. For Tidsrummet 1846—1856 var der sluttet Kontrakt med J. K. B. og Købmand B. Wulf, denne solgte $\frac{9}{11}$ 1848 sin Andel i det eventuelle Overskud samt sin Andel i det Inventarium og Rekvisitter, der anvendtes til Kogning og Opbevaring af Trannen. Prisen var 550 Rdl. Deraf blev de 200 Rdl. betalt $\frac{23}{12}$ s. A., Resten i Løbet af 3 Aar.

I de første Aar var J. K. B.s yngre Broder, Jacob Christopher Behrendt (født $\frac{10}{6}$ 1805, død i Syd-Amerika), Handelsbetjent i hans Forretning**).

Desuden var der til Gaarden knyttet et Avlsbrug paa ca. 16 Tdr. Land, og det var altsaa en ret omfangsrig Virksomhed, som J. K. B. og hans Hustru havde i Middelfart.

*) Chr. Behrendt „Om Marsvinsjæger-Lauget i Middelfart.“ Aarboeg for historisk Samfund fra Odense og Assens Amter 1921.

**) Nævnte Jacob Christopher Behrendt kom under sit Ophold i Middelfart for Skade at faa et Barn med Pigen Mette Rasmussen, der tjente der i Gaarden. Barnet blev født $\frac{29}{12}$ 1835 i Stegsted i Paarup, men døbt i Næsbyhoved-Broby $\frac{24}{1}$ 1836, det blev vaccineret $\frac{13}{7}$ 36 i Odense. Mette Rasmussen blev senere gift med Daglejer Lars Andersen i Middelfart, hvor Barnet Christian Jacob Behrendt blev konfirmeret $\frac{21}{4}$ 1850. Denne Christian Jacob B. har Efterkommere i København. De hører altsaa til Behrendt-Slægten fra Frederiksstad, men er ikke Efterkommere af J. K. B. Dette meddeles her for at undgaa Misforstaaelser og fejlagtige Formodninger.

I de første 16 Aar drev J. K. B. selv Gæstgiveriet. Det var Byens mest ansete og derfor søgt af det bedre Publikum*).

Som nævnt laa det ved Havnen eller den Gang Broen, hvor Færgeren fra Snoghøj lagde til. Trafikken var den Gang kun ringe i Forhold til nu om Dage, og det gik jo ikke i Nutidens hurtige Tempo, man havde bedre Tid og skulde styrke sig paa Bedestederne. Der var vel Færgefart mellem Strib og Fredericia, men den meste Person-Trafik og Postoverførsel skete ved Middelfart—Snoghøj Overfarten**).

Privilegiet var udstedt til Ejeren af Gaarden af Kong Frederik den Sjette 8. Oktober 1833, bekræftet 16. Maj 1843 af Kong Christian den Ottende og 4. November 1848 af Kong Frederik den Syvende. Som Ejer af Privilegiet havde J. K. B. Ansvaret for, at Gæstgiveriet blev drevet efter de derom udstedte Forordninger. Og overholdt Forpagteren ikke disse, holdt Myndighederne sig til Privilegiets Indehaver.

Herom er i Familiens Arkiv blevet bevaret en liden „sørgmunter“ Historie.

I 1853 modtog General-Postdirektionen fra en Organist Muth Rasmussen en Besværing over, at Gæstgiveriet formentlig ikke holdes i vedbørlig Stand. Der fremgaar deraf, at nævnte Organist med flere Rejsende ved deres Ankomst med Personposten om Natten den 27. Februar Kl. 2 havde forefundet en højst slet Opvartning, at de maatte vente næsten en Time, inden en Pige indfandt sig med Forespørgsel om, „hvorhuit“ hun skulde gøre Anstalter til at lave Kaffe, at hun ikke paa Opfordring bragte Brænde, samt endelig at Stuen var iskold Kl. 6. Under 4. Marts har Muth Rasmussen fornyet denne Klage og tilføjet, at de Rejsende „kom ind i et uhyggeligt koldt Værelse med Tobaksoos og uddrukne Toddeglas paa Bordet m. v.“

Forpagteren, fhv. Boghandler Rye, erkendte, at der ikke havde været lagt i Kakkelovnen siden om Aftenen omtrent Kl. 11, derimod er de øvrige Klagepunkter modsagte af de afhørte Vidner, som var de eneste den Gang tilstedeværende Personer, som om det passerede kunde give nogen Oplysning. Med Hensyn til at holde et varmt Værelse parat Dag og Nat mente Forpagteren, at dette kun om-

*) Der var den Gang indtil Færgefartens Ophør 4 Værtshuse i Brogade.

**) Se „Færgeløbet ved Middelfart“ af Chr. Behrendt.

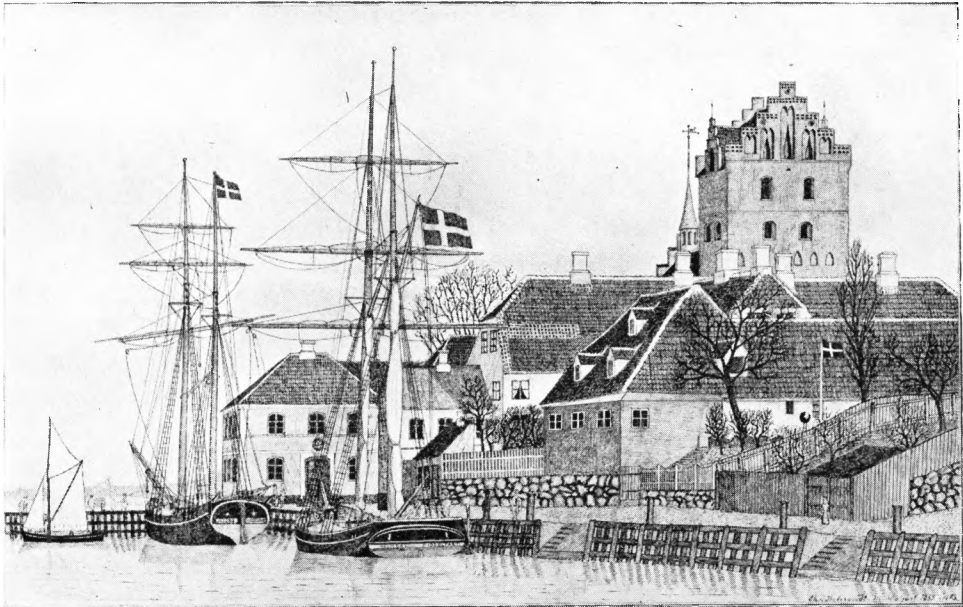
handlede de med de kgl. Pakkeposter værende Rejsende. J. K. B. indsendte til Retten et Indlæg, hvori han forment, at da han ²⁴/₁₂ 1849 overdrog (d. v. s. forpagtede) sit Gjæstgiveri til Hr. Rye „har jeg staaet i den Formening, at ikke alene Bestyrelsen deraf som og Ansvarer derfor alene paahvilede Hr. Rye . . . Om og hvorvidt Gjæsteværelset den omhandlede Nat har været behørig opvarmet, kan jeg, som den Gang ej var tilstede, ikke have nogen Mening om, men saa meget er vist, at der i samme er anbragt en meget god Kakkelovn, og at Værelset i Almindelighed er godt opvarmet, ligesaa, at der er bleven lagt Ild i Ovnen efter de Rejsendes Ankomst, hvilket den ved herværende Post Contoir ansatte Litsenbroder Ekkebrecht kan bevidne. Men naar den Rejsende bliver standset og ikke kan naa sit Maal til den bestemte Tid, fremkalder dette meget let en Utilfredshed, og derved foranlediges da undertiden Klage over mindre vigtige Genstande, hvortil under ønskelige Omstændigheder næppe var lagt Mærke“

¹⁹/₅ 1853 faldt Dommen, at J. K. B. og Boghandler Rye in solidum skulde bøde 10 Rdlr. inden 3 Solemærker til Middelfart Købstads Fattigkasse.

Der er bevaret en Fremmedbog, „Journal for Gjæstgivergaarden i Middelfart“ af ²⁸/₁₂ 33. Den skulde ifølge dens Autorisation „henlægges i Gjæstestuen og forevises enhver Rejsende til Indtegning om, og hvorvidt de med Herbergeringen og Beværtningen samt den derfor fordrede og erlagte Betaling have været fornøjede eller ikke“. Den er ført indtil 1846, for de sidste 10 Aars Vedkommende er Indførslerne dog kun faa.

En broget Skare har i de Aar besøgt Hotellet, de fleste vel nok for en Nats Ophold under Rejsen. Officerer af Hær og Flaade, Embedsmænd, Studenter, Handelsrejsende, mange fra Udlandet, de fleste fra Hamborg og Lübeck, fra Kiel, Flensborg og Altona samt Borgere fra andre Byer.

Næsten altid anføres, at man har været godt tilfreds, undertiden skrives lidt mere som „overnattet hos Hr. Behrendt og nydt Aftensmad og Thevand og fundet alt særdeles vel, meget billigt og derhos en prompte Opvartning.“ Eller „mit der guten und sehr billigen Bewirthung Hr. Behrendts wohl zufrieden“, eller, som to venlige svenske Herrer indfører: „Underteknade hafve varit här samt tillfredsställt med allt“ og en engelsk Herre: „I am very content of

MIDDELFART HAVN

efter et Fotografi fra ca. 1870 tegnet af Christian Behrendt.

Bygningerne er: Toldboden, Gorits' Hus, J. K. Behrendts Gaard, bagerst Langsiden mod Brogade, Sidelængen i Gaarden, Rejsestalden med de tre Kviste (der foran en Pavillon) og tilhøje for denne Avlsbygningerne. I Baggrunden Kirken.

Fartøjerne er: Per Kongebros Storbaad og de to i Byen hjemmehørende Skonnerter Niord og Heimdal.

the hotel", hvorunder en Københavner skriver: „I the same“.

I Løbet af nogle Aar var J. K. B. indlevet i den lille By. Det er ikke altid nemt for en Købmand at komme til en fremmed By; den nye Mand skal man først lære at kende, inden man regner ham som hørende til Borgerskabet, der gaar altid nogle Aar, inden den nye er tilpasset det derværende Bysamfund; er det først sket, betragtes han som hørende til og ligeberettiget de ældre Borgere.

Dette maa J. K. B. ogsaa have mærket, men Byens Folk mærkede ogsaa, at den nye Borger var en dygtig Mand, der kunde betros et offentligt Hverv.

Den ²⁸/₁ 1841 blev han valgt til Borgerrepræsentant (Byraads-medlem). Sidste Gang han blev valgt dertil var i Januar 1862. Der maa da have været en Valgkamp i den Anledning imellem den østre og vestre Del af Byen, sikkert Spørgsmaalet om, hvor Banegaarden skulde ligge. J. K. B. fik 109 Stemmer, Modkandidaten 103. Det var Marsvinsjægerne og Søfolkene, der satte hans Valg igennem. Ifølge „Middelfart Avis“ ³¹/₁ 1862 „har efter Forlydende en Del Vælgere i Onsdags Aftes raabt Hurra udenfor Kiøbmand Behrendts' Bolig og ved en Deputation tolket ham deres Glæde over Udfaldet af det samme Dag foretagne Repræsentantvalg. Det er en af de mellem Borgerrepræsentanter og deres Vælgere meget sjældent forekommende Hyldning, der da ogsaa særlig har Betydning i Omstændighederne, som fremkaldte den.“

I 1841 blev J. K. B. ansat som Adjutant ved Byens Brandkorps.

For det svensk-norske Vicekonsulat i Assens var J. K. B. Stedfortræder, antagelig fik han denne Bestilling i 1844 efter Konsul F. V. Bentzens Død.

Da der paa Initiativ fra de fyenske Byraad blev oprettet en Løsøreforsikring for de fyenske Byer, var J. K. B. virksom derfor og var senere indtil sin Død Repræsentant for Middelfart*).

I 1853 blev der arbejdet paa Oprettelsen af en Bank i Middelfart. Blandt Indbyderne var J. K. B., og da Banken blev oprettet i Januar Maaned 1854 blev han og Toldforvalter Grooss valgt til Direktører. Den nye Bank blev kaldt Disconto-Amortisations- og

*) Denne Stilling har siden ofte været knyttet til Behrendt-Slægten, thi efter J. K. B.s Død blev Sønnen C. F. B. Repræsentant og dennes Søn, Bankdirektor Johan B., har været det siden 1928, hans Broder Chr. B. har været Kommissær siden 1918.

Laane-Institut i Middelfart, senere forkortet til Disconto-Institutet i Middelfart. Skønt Ledelsen senere overgik til A. C. Hansen, der oprindeligt var Bankens Bogholder, vedblev J. K. B. til sin Død at beklæde en Tillidspost med et lille dagligt Arbejde og et beskedent Honorar. Og de gamle Aktier, hvis oprindelige Omslag stadig beholdes, er alle forsynet med J. K. B.s Underskrift.)*

Da J. K. B. og hans Hustru var i deres „bedste Aar,“ havde de en Omgangskreds af jævnaldrende, og efter hvad der er fortalt mig, var det den Gang Skik, at man i Efteraaret, naar Grisen var slagtet, kaldte sine Venner sammen til „varm Mad ved Lys“ og derpaa varm Punch. Den daværende Sognepræst Alberth Leth hørte til blandt Familiens Gæster, han skal have været et af den Slags Mennesker, som man satte megen Pris paa, en af dem, der medbragte et godt og lyst Sind. Som Sognepræst var han meget skattet, hans Minde lever endnu, og hans Prædikensamlinger bevares og benyttes endnu i mange af de ældre Hjem.

Sin Fødeby havde J. K. B. ikke glemt, Forbindelsen med hans Slægt dør holdtes vedlige, og en af mine ældre Fastre har meddelt mig, at Familien med egen Befordring aflagde Besøg i Friedrichstadt, det maa have været før Krigen 1848. Til Hustruens Forældre, Pastor Edsbergs i Pjedsted, foretog man jævnligt en Udflugt; min Fader har fortalt mig om et saadant Besøg, hvor Forældrene lod Vognen holde lidt fra Præstegaarden og sendte den lille Dreng ind i Køkkenet, og hvor hans Bedstemoder, der nok forstod Meningen dermed, spurgte ham ud, hvem han var, og hvor han kom fra og saa først modtag ham med aabne Arme. I samme Køkken hang Familiens røgede Sager under Røghætten, Pølserne i Papirshylster; saa kom Krigsaarene 1848—49 med fjendtlig Indkvartering, men Pølserne blev respekteret, dog kun tilsyneladende, thi senere viste det sig, at Papirhylstrene for største Delen var tomme.

Da Oprøret udbrød i Hertugdømmerne i Marts 1848, viste der sig adskillige Steder i Kongeriget en stærk Uvilje mod Slesvig-holstenerne, og i flere Byer, hvor der levede Borgere, født i de tysktalende Egne, blev disse udsat for Ubehageligheder. Der var ogsaa i Middelfart et Udslag af denne Følelse, og J. K. B.

*) Hans Sønesøn Johan B. blev i Aaret 1899 ansat ved Banken og er siden 1928 Meddirektør.

J. K. BEHRENDT (1799–1883)

Maleri fra 1847.

blev udsat for enkelte Fortrædeligheder, der dog hurtigt ophørte.

Under Krigsaarene 1848—50 var der stærk Trafik gennem Byen af Militær, Kanonbaade havde af og til Station her, Forretningens Omsætning steg, og god Fortjeneste maa der have været paa den Tid. Men Uro gav det. Skolerne blev til Dels omdannet til Lazaretter, og med Undervisningen blev det sløjt. Derfor blev den ældste Søn Frits (C. F. B.) sendt til en Realskole i Odense, og dér blev han, indtil han var færdig med sin Skolegang.

Min Fader erindrede en Episode fra Krigens Begyndelse. En Formiddag, medens der undervistes i Skolen, som laa paa Storegade, hørtes raske Trompetfanfarer og Klapren af Hestehove. Drengene kom til Vinduerne og saa til deres Fryd, at det var Dragonregimentet fra Odense, der kom. Trods Lærerens Forbud stak alle Drengene af og kom ikke igen den Dag.

Den 8. Maj 1849 bombarderede Tyskerne Middelfart fra et Batteri paa Snoghøj. Familien var netop ifærd med at gøre sig i Stand til at forlade Byen, da gik en Granat gennem Huset, men da den ikke exploderede, skete der ingen Skade, men en Forskrækkelse fik de unge Døtre.

I Krigsaaret 1864 var Byen ofte stærkt belagt med Tropper. Efter Vaabenstilstandens Udløb i Juni Maaned saa det truende nok ud for Egnen her. Som bekendt bemægtigede Preusserne sig Als, straks da Fjendtlighederne begyndte paa ny, og nu kunde der ventes en Landgang paa Fyn.

Middelfart Avis skriver den ^{28/6} 1864: „Vaabenhvilens Udløb og Fjendtlighedernes Genudbrud og den deraf levende Frygt for, at Turen til at bombarderes nu er kommet til Middelfart, har i de foregaaende 3 Dage fremkaldt et stærkt Røre her i Byen, idet Folk ere flyttede efter en storartet Maalestok. I afvigte Nat er pludselig fremstaaet flere Forskansninger, saaledes et for otte Stk. Skyts til Beskydning af Odensevejen. . . .“ Dagen efter viser Frygten sig i adskillige Kundgørelser om midlertidig Flytning fra Byen. Herredskontoret til Roerslev Mølle, Branddirektoratet til Asperup, Klasselotterikollektionen til Vejlbj, Læge Schou til Roerslev og en Del flere, ja endog Jordemoder Madame Christensen drog til Aulby, hvor hun kunde træffes hos Træskomand Anders Hansen. Disconto-Institutet flyttede til Aulby Mark.

Under saadanne Omstændigheder blev Byen forladt af en Del

Beboere, og Familien Behrendt drog ogsaa af Sted, J. K. B. dog kun for en enkelt Nat.

Sønnen, Frits Behrendt, der var indkaldt og laa i Kvarter i Gamborg, skriver derom i et Brev af ^{28/6} 1864 til Broderen Johan i København: „Jeg var i Middelfart i Løverdags, jeg traf Fader, Moder og Frederikke i Contoiret i Færd med Indpakning, det var i Sandhed et sørgeligt Syn, Hansen fra Bro var atter kommen, var her og der og sørgede for meget. Fortepianoet var emballeret og laa godt i en dertil lavet Kasse, jeg var behjælpelig med at faa den læsset paa Vognen. I Søndags Morges gik jeg bort, jeg haabede at kunne have faaet Anledning til at komme derud samme Dag, men jeg har ikke endnu til dette Øjeblik været der, dog saa meget ved jeg dog, at de kjære Forældre endnu igaar Eftermiddags vare raske og endnu beroende i Middelfart. Forinden jeg slutter disse Linier, haaber jeg at have faaet Lejlighed til at besøge dem.

Naa, nu har jeg været i Middelfart, igaar Aftes kom jeg kjørende derind og tilbage igen efter 2 Timers Ophold. Charlotte og August vare nu borte, Hansen havde taget sig af dem, de vare komne til Aarelund, hvilken Bopæl fremdeles staar til Disposition for de kjære Gamle naarsomhelst. Moder beklagede sig over den traurige sidste Søndag. Jacobsen [Gæstgiveriforpagteren] rejste og overlod Huset til en Karl og en Markørdreng og efterladende ikke en Pige eller nogensomhelst Spisevarer. Jeg havde lovet at komme igen næste Dag, Søndag, og kom ikke, det ene Rygte gik værre end det andet, og alt bidrog til at gøre det uhyggeligt. Hvad Under derfor, at de besluttede dem til ikke at blive i Gaarden om Natten, om Aftenen spadserede derfor Moder og Fader, Frederikke og Carl ud af Byen, og Jens kom kjørende bagefter, da de vare komne til Vogns, kørte de til Svenstrup. Fader, Jørgensen og Carl fik Plads i noget Halm i en Lade, hvorimod Moder og Frederikke bleve siddende paa Vognen i en Port og frøs antagelig rædsomt. Noget slukørede vendte de næste Morgen tidlig tilbage, og fandt alt, som de forlod det. De lovede alle hinanden ikke oftere at forlade det kjære Hjem for Skrækken, men sige nu, at de paa ingen Maade forlader Gaarden, førend Fjendens Bomber og Granater falder ned i Byen. Her hvor jeg ligger, hos Rs. Larsen i Gamborg, henstaar vor gamle Jagtvogn, Moders Secretær, Chefonniere og Comoden, endvidere 2 Kurve med slebne Glassager og en Seng af mine ogsaa.

JOHANNE FREDERIKKE BEHRENDT, F. EDSBERG (1809—1865)

Maleri fra 1847.

Endvidere var der dog beroende hele Møblementet til Hjørnestuen. Dagligstuen og Spisestuen og Gjestekammeret var urørt. Jeg paastod igaar Aftes, at de skulde sørge for, at Hjørnestuens Sopha, Bord og Stole og Speil kom bort, men Fader syntes ikke herom. Jeg skal nok drive derpaa, og jeg har i den Anledning alt tilskrevet ham idag. Tilmed har jeg gjort ham bekendt med, at Fjenden har foretaget en Landgang paa Als og derovre faaet Fodfæste, dette har vakt almindelig Bestyrtelse her i Divisionen og maa vel vække mere Forskrækkelse for de ulykkelige Middelfartbeboere. Jeg haaber, at han tager min Anmodning til Følge, thi man er vist forberedt paa alt. . . ."

Om Gæstgiveriets Forpagters Flugt skriver Middelfart Avis d. 28/6 1864: „Den blotte Tanke om en mulig Beskydning har saaledes været mere end tilstrækkelig for Gæstgiverforpagter Jacobsen til at tage „Reisau“. Allerede i Gaar maatte Gæsterne nøjes med halv Middagsmad, og i Aftes var kun færre saa heldige at opnaa en Portion Smørrebrød til Aftensmad. De fleste fik intet. Hr. Jacobsen har afvigte Nat absenteret sig tilligemed sin hele kvindelige Betjening, kun en Opvarter og en Karl ere blevne tilbage. Idag er et Franskbrød, lidt Smør og en Kop Kaffe alt, hvad „Behrendts Hotel“ i Middelfart kan yde. Det særegne er, at der neppe kan klages herover, thi Øvrigheden kan neppe tvinge ham til at blive, medens den lige saa lidt kan give Behrendt Ret til Udleje til en anden.

. . . Vi anser det ialtfald for ligesaa nødvendigt som naturligt, at Hr. Behrendt snarest muligt overdrager Gæstgiveriet til en driftig Mand, uden at bekymre sig om den tidligere Forpagter . . ."

Foruden sin Forretning maatte J. K. B. nu ogsaa varetage Gæstgivergaarden.

Byen og Egnen blev som bekendt ikke hærgtet af Krigen, i Løbet af Juli Maaned vendte de bortdragne Beboere tilbage.

I Begyndelsen af August Maaned blev der sluttet en Vaabenstilstand paa 6 Uger, den var Indledningen til Freden, den hvorved Danmark mistede Hertugdømmerne.

Endnu indtil langt hen i Efteraaret laa her en Del Militær, 11. Infanteri-Regiment, det drog bort den 19. December, og Byen blev atter indstillet paa sit forrige Smaastadsliv.

I 1865 mistede J. K. B. sin Hustru, der døde den 5. Juli kun

56 Aar gammel. Hendes Dødsfald blev kundgjort saaledes i Middelfart Avis: „At min elskede Kone, mine 9 Børns ømme Moder Johanne Frederikke født Edsberg, bortkaldtes idag Morges, i hendes 56de Aar, til den evige Hvile, bekendtgøres herved sørgeligst for fraværende Slægt og Venner af hendes dybtsørgende Ægtefælle. Middelfart, den 5. Juli 1865. J. K. Behrendt. Begravelsen finder Sted Lørdagen den 8. Juli, Middag Kl. 12.“

Fra J. K. B.s Tid indeholder Familiens Arkiv en stor Mængde indfrieede Pante-Obligationer, som viser, at der vistnok altid har været knapt med Driftskapital.

Man skulde synes, at den ret store Virksomhed maatte have givet Anledning til Opsamling af Kapital, men naar det erindres, at Familien i en Del Aar regelmæssig forøges, der var ialt 11 Børn, saa har man nok deri Forklaringen paa, at der ikke blev Velstand.

Da min Fader efter Krigen blev permitteret, blev han efter sin Moders Ønske i Hjemmet for at hjælpe til, hvor det gjordes Behov.

Han har fortalt mig, at han snart mærkede, at Forretningen ikke var, hvad den havde været. J. K. B. var da 65 Aar gammel, han havde ikke mere sin Købmandsspænsthed fra fordem, og de yngre Købmand havde efterhaanden faaet flere af hans Kunder.

Samtidig med at have Tilsyn med Butikken og dens Bogholderi forpagtede C. F. B. i Aaret 1866 ^{26/7} Gæstgiveriet. Forpagtningen var paa 10 Aar, aarlig Leje 600 Rdlr. at betale kvartalsvis. Desuden havde Ejeren Ret til Halvdelen af, hvad der blev avlet i den i „Provstindens Løkke“ liggende store Have.

Da Lejeren ikke kunde stille nogen Sikkerhed for Opfyldelsen af sine Forpligtelser, forbeholdt Ejeren sig Ret til Opsigelse med $\frac{1}{4}$ Aars Varsel, hvis Lejen ikke blev erlagt prompte.

Det overleverede Inventar blev vurderet til 1554 Rdlr. og „skulde dette eller Dele deraf forgaa ved fjendtlig Beskydning eller Overfald, f. Eks. Plyndring, og Lejeren intet kan lægges til Last, da sker det for Ejeren Regning.“ Det var Uhyggen fra 1864, der stod i frisk Minde.

Denne Forpagtnings-Kontrakt blev ophævet, da C. F. B. købte Ejendommen.

Fra først i Tresaarene kan det ses, at Gæstgivergaarden efterhaanden kaldtes „Behrendts Hotel“, under hvilken Benævnelse det i det flg. halve Aarhundrede havde et landskendt Navn.

Ved Skøde af 23. December 1868 solgte J. K. B. sine Jordlodder, nemlig Matr. N. 7 a af Provstindens Løkke med Trankogeri-Bygningen og Matr. N. 21 af Søndermarken ved Skovgårdet til Sønnen C. F. Behrendt, der hermed overtog Gaardens Avlsbrug. Prisen var ialt 6000 Rdlr.

I Aaret 1871 vilde J. K. B. opgive sin Virksomhed som Købmand, og efter de lange travle Aar kunde han ogsaa trænge til at faa Ro paa sine gamle Dage.

Skulde han nu sælge sin Gaard til en fremmed, eller skulde han paa lempelige Vilkaar afstaa den til Sønnen C. F. B., der havde faaet god Gang i Gæstgiveriet og arbejdede sig fremad.

Der skal da have været en Del Diskussion derom blandt Børnene og deres Ægtefæller. Disse syntes, at det Tilbud, som C. F. B. gav, var for ringe, og en Tid saa det ud til, at man udefra vilde skaffe en Køber.

Sønnen Johan B. hævdede, at man skulde antage Broderen C. F. B.s Tilbud, efter det kunde den gamle J. K. B. blive i sit Hjem og leve sine sidste Aar i den Gaard, hvori han havde levet i 38 Aar, og hvortil han var knyttet med den svundne Tids Minder.

Johan Behrendts Forslag blev omsider vedtaget, og Ejendommen blev ved Skøde af 21. Januar 1872 overdraget til Sønnen C. F. B. saaledes:

1. Gaarden gl. Matr. N. 146, nyt Matr. N. 9 i „Strandgaden“ med tilhørende Grund, Gaardsplads og Have samt Bygninger, disses mur- og nagelfaste Appertinentier, hvorunder henregnes 12 Stk. Kakkelovne, 4 Komfurer og en indmuret Kjedel.
2. Huset gl. Matr. N. 8, nyt Matr. N. 6 i Strandgade, indrettet til Pakhus med tilhørende Grund og Bygning.

Købesummen var for disse Ejendomme 9350 Rdlr., deraf overtog Køberen den paahvilende Gæld paa Matr. N. 146 6000 Rdlr. i Fyens Stifts Sparekasse og paa Huset Matr. N. 8 500 Rdlr. til Gaardfæster Hans Hansens Enke paa Fønsskov, Resten 1975 Rdlr. betaltes kontant.

Foruden nævnte Købesum skulde udredes til Sælgeren aarlig 100 Rdlr., saalænge han levede (de første 2 Aar dog kun 40 Rdlr. og de næste 2 Aar 70 Rdlr.), og desuden skulde Sælgeren for Livstid have vederlagsfri Bolig i Gaarden, bestaaende af den Lejlighed, han beboede ved Salget, nemlig Dagligstue, Spisestue, to Sovekamre,

et Mellemkammer, Køkken, Spise- og Pigekammer samt Loftet over Køkkenet.

Skulde Sælgeren ønske at fraflytte nævnte Lejlighed og dermed opgive Beboelses-Rettigheden, skulde han have et Vederlag af 75 Rdlr. aarlig. Til Sikkerhed for disse to Ydelser fik J. K. B. Panteret i Gaarden med Prioritet efter fornævnte 6000 Rdlr.

J. K. B. blev boende i sin Lejlighed Resten af sine Dage, hans Datter Laurentine styrede hans Hus, af og til kom hans Børn og Svigerbørn paa Besøg, og den gamle Herre havde en blid Alderdom.

Jævnlig kom han ned til Sønnen og talte med de Handelsrejsende, og var de fra Hamborg, fik han sig en lun Passiar paa Plattysk, det han talte i sin Barndom.

Hans Helbred var trods Alderen godt, vel svigtede Øjnene noget de sidste Aar, men med sit lyse Livssyn var han en hyggelig gammel Mand, elsket af sine Børn, Svigerbørn og den voxende Skare af Børnebørn.

For ældre Mennesker kommer der en Tid, da de føler sig ene; det kom ogsaa for J. K. B., han kunde af og til sige: „Alle de fra min Tid er døde, jeg kan aldrig mere tale med mine jævnaldrende, og vel er I alle gode mod mig, men nu føler jeg mig træt af Livet.“

Den 26. Februar 1883 lod J. K. B. udfærdige en testamentarisk Disposition angaaende Fordelingen af hans Indbo saaledes:

„Medens mine 8 Børn iøvrigt skulle gaa lige i Arv, vil jeg dog herved nedskrive, hvorledes jeg ønsker mit nu ikke betydelige Bohave delt imellem dem.

Ligesom forskellige Gjenstande helst skulle forblive knyttede til Gaarden, hvori jeg boer, saaledes ønsker jeg navnlig, at min Datter Laurentine, der i 17 Aar har forestaaet mit Hus, foruden hvad hun selv har forarbejdet og erhvervet, skal beholde de Ting, som ikke nedenfor bestemmes til andre af mine Børn, og omend alle saaledes ikke kunne faa ligemeget, saa ved jeg dog, at saadant ingen Betydning vil faa, men at enhver vil modtage sit som en Erindring om mig og min salig Hustru.

Frits beholder 2 Spejle i forgyldte Rammer med tilhørende Konsoller, et 8-Dages Stueuhr paa Gangen*), 2 Billeder i forgyldte

*) Disse 3 Genstande var efter sigende i Gaarden, da den blev købt 1833.

Rammer*), Frugtskaal med Familiens Navne samt forskellige andre Ting.

Margrethe Gormsen skal have et Taffeluhr.

Frederikke Edsberg Fortepianoet med Tilbehør.

Mathias: 6 Stk. Sølvspiseskeer.

Carl: Et Egetræs Skatol (samt en Sengs Klæder, som jeg skylder ham, og som Laurentine gemmer for ham).

Johan: 2 Billeder i forgyldte Rammer og en Sølv-Potageske.

August: 6 Stk. Sølvspiseskeer.

Hvad jeg iøvrigt maatte efterlade — Penge- og Værdipapirer undtagne — skal min Datter Laurentine som anført beholde.

Middelfart, den 26. Februar 1883.

J. K. Behrendt."

Han vilde dog gerne have holdt sit 50-Aars Jubilæum som Borger i Middelfart, men det naaede han ikke; faa Maaneder før, den 25. Maj 1883, døde han efter faa Dages Sygdom.

I Middelfart Avis blev Dødsfaldet kundgjort saaledes:

„At vor kjære gamle Fader, Kjøbmand J. K. Behrendt, imorges Kl. 6¹/₂ blidt indslumrede til sin Herres Glæde i sit 84 Aar meddeles herved sørgeligst fraværende Slægt og Venner af hans bedrøvede efterladte

Børn og Børnebørn.

Middelfart, den 25. Maj 1883.

Begravelsen foregaar Lørdag den 2. Juni Kl. 12 fra Kirken."

Kisten henstod i den østlige Stue, der vendte mod Havnen; Aftenen før Begravelsen var den henstillet i Salen, hvor en kort Andagt blev holdt, og Liget blev derefter baaret over i Kirken og stillet foran Korbuen.

Begravelsen foregik den 2. Juni fra Kirken med et stort Følge af Byens og Egnens Folk. Marsvinsjægerne viste deres gamle Forpagter den sidste Ære ved, at Lauget fulgte med sine Flag paa halv Stang.

Ved Jordefærden blev der afsunget tre Salmer: „At sige Verden

*) Oliebilleder af J. K. B. og hans Hustru.

ret Farvel . . .", „Lær mig, o Skov . . .", „Dejlig er Jordan . . .".
Ligprædiken blev holdt af Sognepræsten Pastor Andr. Leth. Som
en af de gamle Borgere fik J. K. B. sin Grav paa den gamle Kirke-
gaard ved Kirken, og endnu viser to beskedne Gravsten, hvor han
og hans Hustru blev sænket i Jordan.

Af Midler var der kun lidet i J. K. B.s Bo. Begravelsen kostede
249 Kr., og da forskellige Regninger var betalt, blev der til Deling
1402 Kr., som blev delt ligelig mellem hans efterladte 8 Børn.

Middelfart i Januar 1933.

CHR. BEHRENDT

FREDERIKKE EDSBERG F. BEHRENDT'S ERINDRINGER

BRODER JOHAN har skrevet om det gamle Barndomshjem, saa der er vist ikke saa meget for mig at fortælle.

Vi Pigebørn blev jo altid holdte til Arbejdet, thi vor Moder syntes ikke om, at vi var ledige. Efter min Konfirmation 1861 blev jeg en Tid ved at gaa til Fru Mathiassen for at læse Engelsk, fik ogsaa Undervisning i Musik, og naar det var endt, begyndte vi paa Sytøjet. Altid var der nok at varetage, Symaskine kendtes ikke den Gang, og vi havde jo de mange kære Brødre, som trængte til Tøj, Skjorter, Kraver og Flipper, alt syede vi selv.

Endog til vor Lærling i Boutikken sørgede vi for Kraver og Flipper, naar hans Læretid var endt.

Jeg mindes engang, at Broder Sophus skrev til mig, om jeg vilde bede Moder om Lov til, at han maatte faa Manchetskjorter, men Moder svarede nej, saalænge de ikke selv kan tjene dertil, faar de det ikke.

Ogsaa Strømper maatte vi strikke, den Artikel blev aldrig købt, undtagen naar vi en enkelt Gang kom til Bal. Om Sommeren gik vi Pigebørn med hvide Strømper, og altid havde vi saa vel som Moder et Strikketøj i Gang. Naar vi skulde vinde Garnet, lagde Moder ofte en 4-Sk. i Vindslet, den fik vi, naar Garnet var strikket op. Baade til Fader og Brødrene strikkede vi Strømper, men undertiden hjalp Stuepigen dermed.

Fornøjelser kendte vi ikke meget til, af og til kom der Visitter, og undertiden blev de og spiste til Aften med os, vi havde Ma-

skinen paa Bordet, saa vi Pigebørn skiftedes til at skænke The.

Naar vi var ene om Aftenen, spandt Moder Hør, alt Dækketøj, Lagner og Haandklæder, som det brune Skab, der stod i Mellemkammeret, var fyldt med, havde Moder selv spundet. Væveren nede ved Hindsgavl vævede det, og naar saa Foraaret kom, kørte Moder ud til Russelbæk med alt Tøjet, dør skulde det ligge og bleges.

En Fest var det for os Børn, naar Moder skulle derud, thi nogen af os var altid med. Vognen var fyldt, og Løjer var det at løbe dør og tumle os, medens Moder fik aftalt med Folkene og fik Lærredet spændt ud paa Engen.

Ved Juletid var der altid nogle Fremmede hos vore Forældre en Aften. Vore fraværende Brødre var hjemme nogle Dage, ogsaa ofte nogle af deres Kammerater. Det var fornøjeligt, saa legede og spillede vi, altid var der Pebernødder, og som Regel endte vi med at danse, flyttede Spisebordet og en af os spillede saa. Det var muntre Aftener.

Den eneste store Fest, jeg kan huske, var, da Margrethe havde Bryllup. Flere af Familien var hos os, de fra Svendborg og Gormsens Familie, Justitsraad Grooss's og Pastor Fønss' m. fl. Brylluppet stod hjemme og vi spiste inde paa Hotellet, som Falkenstjerne dengang havde i Forpagtning. Vore Forældre laante da Salen, d. v. s. Værelserne Nr. 3 og 5 i Salsetagen til Brogade. Væggene mellem disse to Værelser kunde nedtages og derved fremkom „Salen“. Moder havde et lille Fadebur, der stødte lige op til Hotellets Gang, den lille Fjælløvæg blev da taget ned, saa vi kunde gaa gennem Børnekammeret hen i Salen, saa vore Forældres Stuer stod i Orden til Selskabet kom ind igen.

Fastelavn var en Fest for os Børn, om Søndagen fik vi Faders Bøger med Tapetpapir op, deraf maatte vi klippe Blomster og Blade, og vi bandt dem paa Grøne af Juletræet, og derved fik vi dejlige Fastelavnsris, vi sad i Spisestuen med dette Arbejde. Vi maatte ikke pidske op før ved Kl. 6 à 7, men saa længe kunde vi da ikke vente, og vi stod da tidlig op og satte os ind i Dagligstuen og spillede Kort til det blev Tid, at vi maatte pidske Fader og Moder op, derfra gik Touren til Margrethe og Laurentine. Vore Piger havde

*) For Enden af Familiens Værelser var der et lille Fadebur, der stødte op til de Værelser, som hørte til Hotellet.

Værelse ved Siden af Borgestuen, men Døren havde de laaset for os. Fra Borgestuen var et Vindue ind til dem hæftet fast paa Loftet, Drengene vilde nu have dem pidsket op, saa de satte et Bord hen, krøb derop og saa gennem Vinduet ned i Sengen til Pigerne, saa der blev en Raaben og Latter, men Døren fik vi op, det var Broder Sophus, som var Mester derfor. Saa gik Drengene ned til Karlen og til dem i Boutikken, men dør maatte jeg ikke gaa med.

Faders Fødselsdag d. 10. August var der altid fremmede om Formiddagen: Justitsraad Grooss's, Kammerraad Hvalsøes, Onkel Jacobs og Onkel Struch og flere andre til Chokolade og Kaffe. Naar vi saa havde spist Middag, og Forældrene havde hvilet sig lidt, blev Madkurven pakket, og saa kørtes der ned til Teglgaard i Skovfogdens Have, hvor der blev spist til Aften, og dør fik vi Tallerkner og Kopper og Maskine paa Bordet til The. Det var altid en fornøjelig Dag, vi spadserede i Skoven, legede og morede os. Forældrene kørte hjem, og havde Madkurb og saa mange, der kunde være paa Vognen, med. De øvrige spadserede.

Paa Tittes Fødselsdag d. 21. August var vi ogsaa ved Teglgaard, vi tog derved ved 3-Tiden og fik Chokolade og Kaffe, hendes Veninder var med, vi legede i Skoven og tog derpaa hjem til Aften. Morsomt var det, naar vi var ved Teglgaard; som oftest betalte Fader 3 Mk. for slig en Tur.

5. Juni var vi altid i Kongebroskoven, havde Madkurb med, og jeg kan mindes, at vi hvert Aar havde Masser af Rejer, Lamme-steg og Stikkelsbærkompot med. Naar Talerne var forbi, blev der dækket op ved de lange Borde, det var en hel Fest for os Børn.

Naar Grisene var store, slagtedes de, gerne henimod December. Saa blev der Arbejde for os alle, 3 stod stadig og hakkede, Hakke-maskine kendtes ikke, hver havde sit Hakkebrædt og Kniv, og hele Aftenen gik dermed. Moder maatte jo bedømme det, naar det var fint nok, selv var Moder beskæftiget med Fedtet. Naar vi saa om Aftenen var færdig og havde ryddet lidt op, fik vi en Kop Kaffe. Begyndte saa næste Dag igen med at stoppe Medister med et Horn og med at koge sorte Pølser, og ogsaa Risengrynspølser lavede vi, et Par Dages Arbejde var der, saa blev Medister, Ribben og Sylte kogt hen og smeltet hen i Fedt, for at der kunde være deraf til Julen.

Baade Mikkels- og Mortensaften fik vi Æbleskiver og varm Aftensmad. Ogsaa Juleaften gerne Risengrød og Gaase- eller Flæskesteg. Juletræet stod inde i den bageste Stue, alle Folkene og gamle Stine var altid inde at se det samt vor gamle Lærerinde, Frk. Skebye, hvor vi Børn gik og lærte A. B. C.

Gaver var der til os alle, ikke store, men glade var vi over det altsammen, Frk. Skebye fik altid Sæbe, Chocolate og sligt, Folkene fik nyttige Ting. Til os Børn var der altid et eller andet Spil til at more os med i Julen, Pebernødder havde Moder altid bagt mange af, saa det var vor Glæde. Juledag var de fleste af os i Kirke, derefter gik vi en Tour ud ad Kongebrovejen, saa smagte Middagsmaden godt bagefter. Kaffe fik vi Børn ikke, kun lidt om Søndagen, og Sukker fik vi ikke i The, men hver Søndag Morgen kom Bager Edsbergs Brødkurv ned til os, og saa købte Moder en Sukkerkage eller Kringle til os hver til 2 Sk., saadan fik hele Besætningen. Hver Søndag Morgen stillede vi Børn i Kontoret hos Fader, saa fik vi hver en 4-Sk. (i Stedet for Sukker i Theen) og et Stk. Honningkage, som Fader havde i sin Pult, købt paa Markedet om Sommeren. Kagen spiste vi, men 4-Sk. kom op i vore Sparebøsser, som stod i Moders Skab i Dagligstuen, hver havde sin.

Naar der var Marked i Byen, fik vi Børn hver en 8-Sk., hvilken Fryd var det ikke, straks købte vi en Honningkage og havde ogsaa Raad til at faa en Karusseltur. Moder købte altid en Del af de dejlige Christiansfelder Honningkager, formodentlig dem Fader delte ud til os om Søndagen. Da vi blev konfirmerede, fik vi en Mk. at more os for ved Markedet.

Fader var mest i sit Kontor, men kom op hver Formiddag og fik en Kop Kaffe og et Stk. Franskbrød. Hver Formiddag kom en Brødkone fra Edsbergs ned i Boutikken, saa blev Moder kaldt derved og købte Franskbrød og Surbrød.

Fader havde hver Formiddag Besøg af gamle Onkel Struch og Kammerraad Hvalsøe, de sad da i Kontoret og passiarede og fik altid et Glas Portvin.

Lærerinde havde vore Forældre indtil Laurentine blev konfirmeret, først en Frk. Bloch, som vistnok døde 1850 og ligger begravet i Middelfart. Derpaa fik vi Frk. Selmer fra Søndergaarde, og flere unge Piger gik da ogsaa i Skole hos os, da jeg kunde læse kom jeg og to jævnaldrende Smaapiger ogsaa op til Frk. Selmer. Fader

havde bedt hende om at tale Tysk i Skolen, han vilde gerne, at vi Børn skulle kunne det Sprog, saa vi kunne forstaa det, naar der kom nogen af Familien paa Besøg. Jeg mindes godt, at engang kom der tre Cousiner fra Flensborg, Fru Tetens hed den ene, den yngste hed Friedericke, saa hun talte mest med mig. De var helt forbavsede over, at vi kunde forstaa dem og ogsaa tale lidt med dem. Da saa Laurentine og flere af de andre unge Piger blev konfirmerede, og kun mine to jævnaldrende Veninder og jeg blev tilbage, vilde vore Forældre ikke have Lærerinde mere. Da havde ogsaa cand. theol. Mathiassen, som havde Realskolen, begyndt et Pigeinstitut. Hr. Mathiassen maa vel være kommen til Byen efter Krigen (18)48, thi Broder Frits gik i Skole i Odense, men Mathias og Sophus gik nok i Middelfart.

Broder August døde (18)48, da var jeg to Aar, og jeg ved, at Moder fortalte mig, at jeg skulde have et mørkere Forklæde paa, da han blev begravet, men lige, som jeg var pyntet, blev jeg syg, formodentlig Skarlagensfeber, som alle mine Søskende lige havde haft.

I Krigen (18)48 blev alle vi Børn sendt ud til Proprietair Hansens i Bro, og vi havde en Pige med derned.

I 1862 kom Laurentine op til Aalborg til Apotheker Strøybergs, saa maatte jeg indtage hendes Plads og gaa mere i Huset.

Broder Frits havde faaet en Forretning i Odense, den som Moders Broder Vilhelm havde haft (Onkel Vilhelm var død den Gang) saa vore Forældre var glade ved at have de to Sønner Frits og Sophus derinde. Sophus var i Handelslære hos la Cour, en stor Manufakturforretning.

Juleaften ventede Forældrene alle tre Sønner hjem. Mathias sejlede, men kom hjem nogle Dage. Imidlertid blev det Kirketid og Deligencen var endnu ikke kommet, saa gik vi i Kirke, men gamle Stine var jo hos os, saa Moder vidste, at hun vilde sørge for dem. Deligencen kom, og Brødrene var med. Først var de ude i Køkkenet og sagde, at nu gik de til Kirke. De vidste, hvor Moder plejede at sidde, saa da derfor Moder en Gang saa op, faldt hendes Øjne paa alle tre Sønner. Moder sagde bagefter, at det var den bedste Julegave hun kunde faa, da hun opdagede dem.

I Oktober 1863 fik Fader Brev fra Broder Frits, at Sophus var blevet saa syg, og at to Læger tilsaa ham, men ikke vidste, hvad han fejlede, og om Fader og Moder vilde komme ud til Odense.

Fader lod strax spænde for Vognen, og han og Moder kørte derud. Fader var der en Dag over og kom saa hjem, men Moder blev der. Kun 8 Dage var han syg (saa døde han), og Moder kom hjem. Den 8. Oktober blev han begravet i Odense, Fader kørte derud, og flere af Sophus' Kammerater var med. Det var en stor Sorg for mine Forældre, og Moder forvandt det aldrig.

I November 1863 var jeg med mine Forældre oppe paa Adelerhus, og da vi om Aftenen kom hjem, laa der to Telegrammer. Det ene var fra Gormsen, der meddelte, at Sophus var født, det andet fulgte med Avisen og meddelte, at Frederik d. VII var død. Da blev Fader bedrøvet og sagde: „Nu skal du se, Rikke, nu faar vi Krig.“

Falkenstjerne, som havde Hotellet i Forpagtning, var død, men en Bekendt af ham, Gabriel Jacobsen, vilde overtage Hotellet, indtil Forpagtningstiden var forbi, men han var en uheldig Vært, saa Fader var bedrøvet derover. Da saa der blev Tale om Krig, flyttede Jacobsen bort med alle sine Ejendele. At faa en anden til at bestyre Hotellet var ikke let, saa Fader maatte selv overtage det. Den første Morgen, vi kom ned i det tomme Køkken, var ikke let. Daglig taltes der om Krig, og de fleste Beboere i Byen, som kunde, flyttede bort, alle, hvem vi kendte, tog ud paa Landet, eller hvor de kunde komme hen. Ogsaa Fader sendte alle vore Møbler bort, de blev kørt ud til Bro til Proprietair Hansen. Ogsaa Charlotte (født 1852) og August (født 1854), de yngste Børn, kom derud. Jeg skulde have været med, men vilde blive hos Moder, saa Carl og jeg var hjemme. Fader og Moder flyttede ind i Barnekammeret og laa der, deres Soveværelse blev benyttet af den private Indkvartering, vi havde. Broder Carl og jeg laa paa Gulvet inde i Dagligstuen, et Stolesæde under Hovedet og Rejsetøjet var Sengeklæder.

Den første Indkvartering var to Guider (Underofficerer i Generalstaben), Christensen og Striboldt, flinke Mennesker, der spiste med os om Aftenen, men ellers om Dagen fik deres Mad paa Hotellet. Da de havde været en Tid, blev de flyttet bort, saa fik vi Kaptajn Bayer og senere Premierlieutnant Nielsen.

Paa Hotellet laa flere Officerer, og mange Soldater var der i Byen. Heldigvis havde vore Forældre faaet en Husjomfru, en stakkels Flygtning fra Als, men desværre var hun ikke saa rask. Moder

havde det ikke saa godt og skulde skaanes, saa jeg maatte være i Køkkenet. Kl. 12 spiste vi selv til Middag i vor private Spisestue, Folkene og de Oppassere, der var, fik ogsaa Maden ved den Tid. Officererne spiste Kl. 4 à 5, tre Retter Mad, saa der var stadig Arbejde.

Saasnart Middagen var endt, begyndte vi at smøre Mad, Deligencen fra Odense plejede jo at komme Kl. 7, men ofte blev det langt over. Engang blev der telegraferet, at der var 10 Bivogne fyldte med Rejsende, og saa blev der Travlhed, Masser af Mad blev der smurt, og Vand maatte vi have til Kaffe og The. De fleste af Officererne skulde med Færgen til Snoghøj, men først have noget at styrke sig paa. Da saa Officererne var færdige, kom alle Postillonerne ind i Folkestuen, saa skulde der sørges for dem, thi de skulde tilbage til Odense, naar Hestene havde hvilet lidt.

En Dag, da jeg kom ned i Kontoret og skulde bede Fader om at komme op og faa sin Eftermiddagskaffe, stod Kaptajn Pio der, og han blev ved at sige, at Fader skulde køre bort den Nat, da de sikkert troede, Tyskerne vilde begynde at skyde samme Nat, og vort Hus laa saa nær. Fader betænkte sig lidt, men da det blev henad Aften, kørte Fader, Moder, Carl og jeg, Maren sad oppe hos Niels, hun tog Kaffe-kanden med. De andre, vi havde i Huset, blev hjemme.

Men vi kørte da ikke længere end til Skrillinge, hvor vi kørte hen til Lærer Torbensens, og der sad vi i Stuen og hvilte os. Da det begyndte at dages, kørte vi hjem igen, og fandt Huset godt, men lige overfor paa Jyllands Kyst var der opstillet et Batteri. En Nat til kørte vi ud og sad da i en Port hos en Gaardmand i Skrillinge. Vi hørte da senere, at Broder Frits laa i en Gaard i Nærheden og Hans et andet Sted. Vor Karl, Niels, blev nu ogsaa indkaldt og skulde ligge paa Fænø. Grædende kom han og sagde os Farvel: „Nu ser jeg Dem aldrig mere,“ men godt var det, at de, der hørte os til, kom vel tilbage. En Dag stod et Kompagni opstillet til Exercits udenfor Hotellet. Da kom der en Kugle fra Tyskerne, men heldigvis faldt den lige udenfor Broen. Officereren tog det med Ro: „Nu maa vi hellere flytte højere op i Byen.“

Østrigerne var saa nette i deres hvide Dragt, vi saa ofte, at de sejlede ud midt i Bæltet og kunde ogsaa se dem i Kikkerten. Da der begyndte at falde lidt Ro i Byen, og der var en ledig Time fra Køkkenet, savnede Moder Arbejde og foreslog, at vi skulde

gaa ned til Riising og købe noget Garn. Han havde imidlertid ikke noget ordentligt, alt var jo sendt bort. Imidlertid købte Moder noget rædsomt blaat og hvidt, og da jeg spurgte om, hvad vi skulde bruge det til, sagde Moder: „Nu kan vi strikke Strømper, dem kan vi give bort, der er nok en eller anden, der kan bruge dem.“ Gaderne var som uddøde, ingen Mennesker saa vi, hverken paa Gade eller ved Vinduerne, men vi mødte en Del Soldater, der marcherede forbi. En af dem tog Moder om Livet og svingede hende rundt og sagde: „De er en sød lille Jomfru.“ Heldigvis kom Officeren, som Moder kendte.

Døjligt var det, da der blev Vaabenstilstand, saa vi kunde faa lidt af vore Møbler hjem, baade Klaveret, Sofa, Sekretæren og alt var borte, en Del staar nu i mit Hjem,

En Dag mødtes tre Fætre hos os: Premierlieutenant Vilhelm Edsberg fra Odense, Dr. Emil Bloch og Hans Edsberg. Det var fornøjeligt for Fader at tale med dem.

Flere Kanonbaade laa dør i Farvandet, „Esbern Snare“ og to til, og Fader havde Forretninger med dem. De havde Herman til Lods, hans Kone havde lige faaet en lille Søn, og Herman klagede til Officererne over, at han ikke havde Raad til at faa Barnet døbt. Det paatog de Herrer sig da at sørge for, men saa skulde Laurentine Hvalsøe og jeg med i Kirke. Jordemoderen kørte saa med L. H. og mig, og hun sad med det 8 Dages Barn. I Kirken var der 7 Officerer i Galla, saa jeg var nær ved at blive bange, da jeg skulde bære det lille Barn. Fra Kirken kørte vi saa op til Hermans og fik Vin og Kage, men desværre har jeg aldrig siden set den lille Herman.

Om Eftermiddagen var der derpaa Fest paa „Esbern Snare“ og flere unge Piger var bedt med, Moder og Fru Hvalsøe ogsaa. Fint var Traktementet om Bord, og en fornøjelig Dag var det.

Officererne vilde holde Bal i Middelfart, der var jo endnu en Del paa Hotellet. Lieutenant Nielsen boede da hos os, og han inviterede mig med. Jeg vilde gerne, men Moder syntes ikke om det, det var jo ikke saa længe siden, at Sophus var død. Fru Hvalsøe kom ned og sagde, at hun skulde komme og tage mig med, men Moder syntes ikke om det, hun havde det ikke saa godt, saa jeg fældede lidt Taarer og blev hjemme og fik ogsaa travlt i Køkkenet.

Moders Helbred var desværre ikke godt, og Fader klagede over,

at Øjnene var daarlige. Godt var det, at Broder Frits blev hjemme og hjalp Fader. Moder laa ofte nogle Dage, saa det var trist, og Fader søgte Lægerne for sine Øjne, de raadede ham til at tage til København. Da laa Moder stadig og blev glad, da Fader telegraferede hjem, at der ikke var noget i Vejen med Øjnene.

Moder blev imidlertid daarligere, og den 5te Juli 1865 døde hun. Da var Margrethe hjemme hos os og havde været det en 8 Dage. En stor Sorg var det at miste den kære Moder, og der var jo endnu to ukonfirmerede Børn.

Dagen efter at Moder var begravet, kom begge Lægerne, Dr. Schou og Blicher, og vilde tale med Fader og sagde til ham, at det var Stær, han havde, men de havde tilskrevet Professor Hansen i Kjøbenhavn, at han maatte ikke omtale for Fader, hvad det var Øjnene fejlede, da Moder ikke kunde taale at høre det. Et Aar maatte Fader være blind, før han kunde taale at opereres. Saa Sorgen blev endnu større efter den Efterretning.

Fra den Dag brugte Fader ikke sine Øjne, hverken læste eller skrev, saa det var en trist Tilværelse. Godt at Broder Frits var hjemme og passede Hotellet, et Par Aar endnu havde Fader Boutikken, men svært var det for ham ikke at kunne arbejde, Aviser og alt maatte læses for ham. Faders Øjne maa imidlertid have haft godt af den Hvile, thi en af Juledagene fik Fader fat i en Bog, kiggede i den og udbrød: „Nej tænkt, jeg kan læse“.

Fader spillede saa smukt paa Fløjte, mine ældre Søskende dansede ofte, naar han spillede. Jeg kan mindes, at han undertiden benyttede Fløjten, naar der blev spillet paa Klaver.

Skolestuen var oppe i Gavlværelserne mod Stranden ud til Gorrits's, Frk. Selmers Værelse var ved Siden af.

Jeg har ikke hørt om, at Forældrene har været i Frederikstad med egen Befordring, det maa have været med de ældre Søskende, men jeg var engang med Fader og Moder dernede. Vi sejlede med Dampskib til Flensborg, hvor vi overnattede, og Fader havde der mange Bekendte, han hilste paa. Derfra kørte vi med Dagvogn til Frederikstad og besøgte Onkel Baxens, saa jeg kendte godt Tante Anna, Vilhelmines Moder og min Faders Halvsøster. Tante Anna var en rar, venlig Dame, som jeg holdt meget af. Vilhelmine og jeg var vist lige gamle og kunde udmærket sammen. Vi var meget ude, Fader var jo Fætter med næsten den halve By, saa vi

var stadig bedt ud enten til The, som de drak meget af, eller ogsaa til at spise til Aften, hvor vi altid blev trakterede med en Mængde Pølser og Grøntsager.

Tante Anna vilde gerne, at jeg skulde blive i Frederikstad, naar Forældrene var rejst. Vilhelmine og jeg var nemlig bedt saa meget ud, skulde til Bal og Selskab, og saa vilde Onkel Baxen følge mig hjem. Faders og Moders Hjemrejse var bestemt, Kufferterne indpakkede og de var nede at spise, men jeg var blevet oppe paa Værelset. Saa kom Tante Anna for at hente mig, men jeg sad og græd og længtes efter Fader og Moder, og Enden derpaa blev, at jeg kom med hjem. Der blev gjort Nar ad mig, da jeg kom hjem, men jeg vilde hellere tale Dansk end altid Tysk. Onkel Baxen døde Aaret efter, saa han kom ikke til Middelfart.

Mine Bedsteforældre, Pastor Edsbergs fra Pjedsted, flyttede til Middelfart, da han tog sin Afsked. De boede nede i Storegade, hvor Smed Hess' senere boede. Da saa Bedstefader døde, flyttede Bedstemoder hen til Onkel Jacobs (Bager Edsbergs). De vilde gerne have, hvad hun efterlod sig, saa der blev lidt Uvenskab mellem Onkel Jacobs og mine Forældre.

Min Bedstemoder, Enke efter Pastor Edsberg, kendte jeg godt. Bedstefader saa jeg altid siddende i sin Lænestol med Pibe i Munden, og jeg saa ham sidste Gang, da han var død, en rædsom Uskik at Børn skal se et Lig. Jeg mindes, at Bedstemoder gik med mig ind i Stuen, hvor han laa, og jeg sagde strax: „Hvorfor har Bedstefader ikke sin Pibe?“ Bedstemoder levede nogle Aar efter, hun gik helt i Barndom. Naar jeg kom derned og skulde hilse hende fra Moder, saa antog hun mig for min egen Mor, kaldte mig Rikke og spurgte: „Hvordan har Behrendt og Børnene det?“ Det var trist at tale med hende. Hun og Bedstefader ligger paa Kirkegaarden^{*)}, ved Siden af dem blev Tante Lise og Onkel Struch begravet, nu er jo Gravene forlængst sløjfede. Din gamle Oldemoder Lise kendte jeg ogsaa godt, hun boede sammen med sin Broder, gamle Onkel Struch, i Knorregade. Naar vi skulde op i den store Have, kom vi altid forbi hendes Hus og var inde at se til hende. Tante Lise var lidt vanskelig, svag, laa det meste af

^{*)} Ret øst for Sakristiet lige ved Gangen, i mange Aar stod der en Rosenbusk paa hver af de to Grave.

Formiddagen i Sengen, Onkel Struch kunde bedre passiare med os.

Jeg mindedes Morgenen efter Jacobsens Bortrejse fra Hotellet, da jeg om Morgenen tidlig gik ned sammen med en Pige i det tomme Køkken, hver med en Gryde i Haanden. Godt at Fader havde Pakkammeret, hvor der var Tallerkner og sligt, hvad vi skulde benytte. Den første Dags Tid var det mest Bøf, vi lavede, før Forældrene kunde skaffe, hvad de behøvede.

Vor lille Søster Charlotte havde en Lørdag d. 30. Januar haft travlt med at bage Kager, som hun hjalp Titte med, saa de var glade, da jeg om Middagen kom hjem fra Skole. 1. Februar fyldte hun 17 Aar, saa vi skulde have en Del unge Piger om Aftenen. Vi havde spist til Aften, og Charlotte havde været oppe paa Kamret og taget sit Søndagstøj frem, hun kommer derpaa ned i Stuen, sætter sig i Sofaen, men har kun været der et Øjeblik, saa faldt hun om og havde faaet en voldsom Hjertekrampe. Vi løb ned og fik Fader og Broder Frits med op. Frits bar hende op paa vort Kammer og løb saa ned til Dr. Schou og fik nogle Draaber, hun skulde have, men intet hjalp. Endnu engang om Natten maatte Frits til Læge, og han lovede at komme strax næste Dag, men kom først ved Middagstid. Han blev forbavset ved at se hende, kom igen senere, men daarligere blev hun og laa til Paasken og blev begravet Paaskelørdag. Det var galopperende Tæring, Titte og jeg skiftedes til at vaage, og undertiden bar vi hende hen i en Liggestol til Vinduet, men vi var bange for at bære hende, thi hun var kun Skind og Ben. Det var en stor Sorg.

I 1867 blev Frits gift med Jutta Struch til Glæde for os alle, da saa et Aars Tid efter Christian kom til Verden, blev Glæden endnu større. Efterhaanden kom der flere Smaabørn til Glæde for Fader. 1869 døde vor lille Søster Charlotte, kun 17 Aar. Hun sad i Sofaen med sit Arbejde, faldt pludselig om, saa Broder Frits maatte bære hende op i Seng. I 7 Uger laa hun og døde saa til Sorg for Fader og os alle. I 1870 blev jeg gift, og Fader bad om, at jeg vilde komme lidt hjem hvert Aar, saa længe han levede.

En god Alderdom havde den kjære Fader, døde 85 Aar gammel. Laurentine havde skrevet til mig: Fader er syg, og jeg rejste strax. Mathias stod paa Banegaarden og ventede mig. Fader kjendte mig og fortalte, at nu kom Margrethe hjem. Han bad Frits sørge for, at Vognen hentede hende, Mathias kørte ud for at tage imod hende.

Hun kom Kl. 3, og Kl. 5 døde Fader. Saa var det kjære Barn-
domshjem endt for os Børn, der havde saa meget at sige Tak for.

*Frederikke Edsbergs Erindringer er skrevne i Vinteren 1927—28,
hun døde den 23. April 1928.*

JOHAN BEHRENDT'S ERINDRINGER

NAAR her skal redegøres for Forholdene i Hjemmet: Behrendts' Hotel og Købmandsforretningen, vil det for den efterlevende Slægt være meget vanskeligt at meddele noget vedrørende Tidsrummet fra 1833, i hvilket Aar Navnet Behrendt første Gang findes i Forbindelse med Hotellet (der dengang hed: „Kongelig privilegeret Gjæstgivergaard“) og Handelsvirksomheden, indtil Aarene omkring 1855, idet der for dette Tidsrum ikke foreligger Optegnelser, ligesom Forældrene dengang ikke havde Tanke for at fortælle de yngre Medlemmer af en stor Børneflokk, hvad man kunde kalde deres (Forældrenes) egen Historie, saa at Alt, hvad der kan fremføres om nævnte Tidsafsnit, hviler paa ret uklare Erindringer om enkeltvis opfangede Udtalelser mellem Forældrene og de ældre Børn.

Fra Tiden omkring 1855 og senere Aar viser Erindringen Hjemmet (Beboelseslejligheden), som omfattende den nordligste Del af første Sals Værelser (hvortil førte en bred og lang Trappe uden Afsatser), nemlig til Gaden to rummelige Værelser med et mellemliggende mindre Værelse; til Gaardsiden: Spisestue, Forældrenes Soveværelser (et for Sommeren imod Søsiden og et for Vinteren til Gaardsiden), 3 Børneværelser, de to beliggende en Trappe højere, det tredje liggende midt i Huset uden Ydervægge og kun modtagende Lys fra et andet Værelse og fra en Lystragt, som naaede op til et stort Tagvindue. Endvidere omfattede Lejligheden et Mellemværelse mellem Spisestuen og Kjøkkenet, Kjøkken, Borgerstue, hvor Folkene, — to Piger og en Karl — spiste, samt Pigeværelse og et stort og lyst Spisekammer. Karlen sov i et Værelse ved en Stald, som husede Kreaturbesætningen, 4 Køer og 2 Heste. To andre Staldrum hørte under Hotellet.

Over hele Beboelseslejligheden strakte sig Loftetagen, indeholdende foruden de to nævnte Værelser, hvor Døtrene og i nogle Aar ogsaa Lærerinde Frk. Selmer boede, et stort Pakloft (Pakkammeret) og et Kornloft, hvis ene Del ogsaa husede tom Smaaemballage, (hvor Kat, Rotter og Mus om Natten opførte en livlig Støj til Opbyggelse for dem, der sov i Lejligheden derunder), og øverst oppe, direkte under Taget fandtes foruden en Del udrangerede Gjenstande en stor Blikkasse, indeholdende Forretningens Beholdning af Krudt.

Familien, som havde til Huse i forannævnte Lejlighed, bestod af Forældrene og dem af de 11 Børn (7 Dreng og 4 Piger), som var hjemme. Efterhaanden som de ældre Børn naede Alderen dertil, kom de for deres Uddannelses Skyld ud blandt Fremmede, saa at der kun undtagelsesvis var mere end 6 Børn hjemme samtidig.

Af Forældrene var Faderen Jan Koenen Behrendt en velvoxen, mild, rolig og alvorligt udseende Mand, født d. 10. August 1799 i Friedrichstadt i Sønderjylland, som Handelskommis udrustet med Testimonium fra Byen Odenses Kjøbmandslaug, først i Odense sammen med en Svoger Vilhelm Edsberg, 1833 selvstændig som Ejer af Gaarden og Forretningen i Middelfart.

Nævnte Aar (1833) gift med Kompagnonens Søster, Johanne Frederikke Edsberg, en middelhøj, slank og livlig, lille Dame, en dygtig og paapasselig Husmoder og en forstandig Moder for alle os Børn.

Forholdet mellem Ægteparret har altid været godt, aldrig hørt bitre og ubehagelige Ord mellem dem, kun Venlighed og Mildhed, og mellem os Børn herskede ligeledes et godt og fordrageligt Forhold, en Følge af det gode Exempel fra Forældrenes Side.

Hvad Klæde dragten angaar, kan den i Almindelighed betegnes som jævnt borgerlig, der var ingen Bestræbelser efter at være fremtrædende fremfor Andre i Bekjendtskabskredsen, kun skal nævnes, at i Krinolinetiden maatte de yngre Sønner hjælpe Søstrene med at binde ganske smaa Poser med Hagl fast i Krinolinens Ringe. Paa de yngre Børns Garderobe og Fodtøj ofredes der ikke meget, Flokken var blevet for stor, men Drengenes Anmodning om, lig andre Børn at maatte løbe barfodet om Sommeren, blev kategorisk afslaaet.

Tilværelsen i Hjemmet formede sig ret ensformigt uden synderlig Forandring fra Dag til Dag. Faderen opholdt sig mest i Forretningen i Stueetagen, navnlig optaget af Kontorarbejde, mødte oppe til Maaltiderne og tilbragte Aftenen sammen med Hustru og Børn, ved Læsning, Musik (Klaver og Fløjte) eller med lettere Kortspil (Rambus m. v.).

Moderen indtog, naar Virksomheden i Køkken og anden Husførelse var tilendebragt, sin Plads paa Forhøjningen ved Vinduesspeilet i Dagligstuen og med Døtrene ved det andet Vindue med Sytøj eller Broderi. Drengene var kun i Dagligstuen, naar Moderen Vinteraften undertiden holdt Mørkning og fortalte os fornøjelige Smaating, hyppigst Episoder fra hendes Barndomshjem (Pjæstet Præstegaard), ellers færdedes Drengene ude, i Have, paa Halmlofterne, men helst ved Havnen og Strandbredden, om Vinteren paa Skøjter paa Engene i Byens Omegn eller sejlede paa Isflager paa grundet Vand.

Gadeværelset nærmest Søen (Hjørnestuen) var Familiens „Stadsstue“, rummende de bedste Møbler, en særlig fin Sopha, Salonbord, Sekretair, Pillespeil med Konsolskab, en aparte Lysekroner (oplyst med „Lampeolie“), Dagligstuens Møblement bestod af Sopha, smukt Klappbord, Klaver, Taffelur under Glaskuppel, Lænestol, Stole, et Par Smaaborde, Hængelampe til „Belysningsvædske“. Spisestuen havde malet Hjørneskab i to Etager, Sopha, stort rundt Bord, nogle mindre Borde, Stole og en Reol med Skolebøgerne. Om Aftenen sad Stuepigen i Spisestuen med sit Strikketøj eller Sytøj sammen med de skolesøgende Børn, som enten læste paa deres Lektier eller fordrev Tiden indtil Sengetid med alskens Børnespil.

Maaltiderne: Morgen, Middag Kl. 12^{1/2} og Aften indtoges i Spisestuen, undtagen Skolemaden, som hyppigt indtoges strax ved Ankomsten i Skolen, hvorved opnaaedes mere Udbytte af Frikvarteret, kun Søndag Formiddag vankede der til Børnene en Kop Kaffe (af Sundhedshensyn ikke ret stærk) samt en Skillingskage, hvortil hensaaes med Forventning i Ugens Søgnedage. Naar der om Sommeren indfandt sig tilfældige Aftengjæster, vankede der hyppigt Rødgrød eller Jordbær, ogsaa til de mindre Børn, der endnu var oppe.

Af Aarets Højtider indtog selvfølgelig Julen Førstepladsen med Juletræ, Gaver, hovedsagelig Resultater af Moderens og Døtrenes Husflid; Spil om Pebernødder, Julegaas og Æbleskiver, samt en

mild Punch savnedes naturligvis ikke. Nytaar gik stille af, Fastelavn var derimod livligere med selvpyntede Fastelavnstris og Boller, og til Paaske fornøjedes de yngre Børn med kulørte og bemalede (Paaskeæg) Hønsæg. Æg af Sukker eller Chocolate var endnu ukjendte der i Byen. Pintsen gik stille af, og Sommerferie kjendtes kun for Skoleungdommen og tilbragtes kun enkeltvis og for kortere Tid hos Bekjendte paa Landet.

Som Regel var Forholdet mellem de yngre Sønner og Byens andre Drengene godt, men enkeltvis kunde der dog komme en alvorlig, forbigaaende Kurre paa Traaden, som dengang da en af Sønnerne lodsede en Skolekammerat, som uforskyldt havde paadraget sig de andre Elevers Mishag, hjem gennem Byen; det lykkedes, men paa Tilbagevejen blev han selv indviklet i en alvorlig Fejde med en Mængde Søfolksbørn, hvilket paadrog ham en bidsk Revselsestale den følgende Formiddag fra Førstelæreren.

Egentlige Fester i Hjemmet fejredes kun ved de regelmæssigt hvert andet Aar sig gjentagende Daabshøjtideligheder og de faa Gange, et af Børnene blev gift, og alle Brylupper holdtes i Hjemmet, undtagen for den yngste Søns Vedkommende, som giftede sig i Amerika.

Konfirmationerne gik stille af og adskilte sig fra andre Søndage kun derved, at Bekjendte (undertiden Mennesker, som man hele Aaret igennem ikke havde set) om Eftermiddagen frembar deres Lykønskning, i hvilken Anledning de trakteredes med Kransekage og et Glas Vin. Den senere opstaaede Uskik med mange og store Konfirmationsgaver kjendte man den Gang ikke.

Naar der kom tilrejsende Fremmede paa Besøg, var det altid Slægt fra andre Byer som Kjøbenhavn, Odense, Svendborg eller Friedrichstadt (Sønderjylland), og det var altid for en enkelt eller kun faa Dage. Visitter fra Byen var vel Skik, men ikke hyppige og egentlig kun Damer, som da trakteredes med hjemmebagte Smaakager og Syltetøj. Kom man sammen om Vinteren var det til et festligt, solidt Aftensbord, og Resten af Aftenen tilbragtes med Spil, l'hombre for Herrernes, Whist for Damernes Vedkommende, krydret med lidt Dessert og en mild Punch.

Den Del af Stueetagen, som ikke hørte ind under Hotelvirksomheden, rummede det tofags Butikslokale med Soveværelse bagved for Handelsbetjent og Lærling i samme Seng, endvidere Faders

Kontor. Fra den gammeldags endnu eksisterende dobbelte Gade-trappe var Adgangen til Butikken gennem en stor Forstue, der tillige tjente som Udstillingslokale for Kakkelovne og andet Støbegods fra et Odense Jernstøberi.

Den største 'Del af Dagen opholdt Faderen sig i sit Kontor, beskæftiget med sin Korrespondance og Bogføring, eller forhandlende med større, mest udenbyes Kunder, med Forretningsrejsende eller med Byens eneste Mægler. Agenturer for udenbyes Forretninger eksisterede den Gang ikke i Middelfart.

Naar Faderen nogen Søgnedag viste sig udenfor Huset, var det for at varetage sine Pligter som Bestyrelsesmedlem i Disconto-Institutet eller som Byraadsmedlem; sin Stilling som Stedfortræder for Det svenske Konsulat i Assens kunde han udøve paa sit Kontor, hvor han undertiden maatte afholde Forhør over svenske opsætsige Søfolk.

Forretningens Varelager udenfor Butikken fandtes dels paa det foran nævnte Pakkammer med bagved værende Loftsrum og dels i en Kjælder, som strakte sig under hele Butikken og noget ind under Hotellets Rum i Stueetagen, Kjælderen indeholdt hovedsagelig flydende Varer i Fustager, samt Salt og et ikke ringe Vinlager paa Flasker.

I Gaardsrummet bag Butikken fandtes et mindre Lager af Kul og Tjære, og i et Pakhus paa den anden Side af Gaden, vendende ud imod Kirkegaarden, fandtes Støbegods, Tran og paa Lofterne Humle og Korn. I en rummelig Port imellem ovennævnte Gaardsrum og den større til Hotellet stødende Gaardsplads var Plads til Forretningens Lager af Jern og til to Vogne.

Arbejdstiden for Butikspersonalet var fra Kl. 7 Morgen til Kl. 10 Aften, Søn- og Helligdage lukket fra Kl. 9 til 4.

Bestemte Ferier kjendte man ikke dengang, og en Hjemrejse for det udenbyes hjemmehørende Personale var en hel Begivenhed; derimod kom dette Personales Forældre undertiden paa Besøg og blev da behandlede som Familiens Gjæster.

Til Ejendommen hørte en Del Markjorder, til hvis Bearbejdelse holdtes en kyndig Karl, som ogsaa i forefaldende Tilfælde maatte være behjælpelig ved Modtagelsen af større Varekolli. Desuden havde en større Frugt- og Grønthave, beliggende foran i Marken. Alt vedrørende Markarbejde og Malkning besørgedes af den foran

nævnte Karl og to Piger, til Hjælp ved udendørs Butiksarbejde (Kaffebrænding etc.) holdtes en Arbeidskarl (senest Hans Peter Demant gennem mange Aar). Dagløn efter Aftale 4 Mk. og 8 Sk. Avlsbruget betingede Tilstedeværelsen af 2 Arbeidsvogne, og desuden havde en aaben Jagtvogn samt i Forening med Godsforvalteren paa Hindsgaul en lukkel Wiernervogn, hvis Plads var i Godsforvalter-Boligen (Adelerhus).

Ligesom i næsten enhver Husstand i Byen holdtes der Grise (i Reglen 2), Høns, Ænder og Duer, Pasningen af Fjerkræ paa-hvilede som oftest de hjemmeværende yngre Sønner.

Omtrent strax fra Begyndelsen af Bosættelsen i Middelfart blev Fader delagtig i Forpagtningen af Marsvinsjæger-Laugets Fangst. En Bygning til Afkogning af Tran af Marsvinsflæsket fandtes paa den til Ejendommen hørende Mark; Arbeidet derved besørgedes af den fornævnte Daglejer med en Medhjælper, og Tønderne med den færdige Tran opbevarede dels i Pakhuset overfor Ejendommen i Brogade og dels i en Bygning paa Kongebrovej (,,Savmøllen“ kaldet, tidligere benyttet af en Snedkermester). Trannen fandt Aftagere dels i de nærmeste Kjøbstæder og dels i Kjøbenhavn, Flensborg, Kiel og Hamborg.

En Del af Ejendommen imod Brogade anvendtes til Hotelvirksomhed (ved Overtagelsen i 1833 hed det „kgl. privilegeret Gjæstgivergaard“), og Virksomheden derved var især baseret paa at huse og beværte Handelsreisende og Reisende, der maatte overnatte i Middelfart for næste Dag at blive færget over til Snoghøj. Gjennem Færgefarten mellem Byen og Snoghøj og gennem Postvognene (Deligencerne) til og fra Odense, Bogense og Assens modtog Hotellet mange af Passagererne som Gjæster.

Byens Beboere søgte kun undtagelsesvis ind paa Hotellet, men derimod var dette et yndet Sted til Afholdelse af Bal og anden Festlighed. I et Par Perioder var Hotellet givet i Forpagtning, først til en Herr Rye (senere Fotograf i Kjøbenhavn) og efter ham til Herr Falkenstjerne, som døde under Forpagtningstiden, og hvis Kontrakt overførtes til en Slægtning, Gabriel Jacobsen, men da denne ved Udbrudet af Krigen 1864 forlod Byen uden Varsel, maatte Ejeren (Herr J. K. Behrendt) selv overtage Ledelsen, som imidlertid snart derefter overdroges til den ældste Søn, C. F. Behrendt.

Middelfart er jo ikke nogen stor By, og dengang da J. K. Behrendt

tilflyttede den, var den vistnok blandt Landets mindste. Af offentlige Bygninger, som det er værd at nævne, findes ingen andre end Kirken. Ved denne var ansat Præst, Degn og Klokker, de to sidste vare samtidig Lærere ved Skolerne, af andre Embedsmænd maa nævnes Byfogden, Toldforvalteren med 2 à 3 Toldassistenter, Postmesteren, Distriktslægen, Politibetjent, Arrestforvarer og 2 Vægtere. Disse sidste skulde under deres Patrouillering gennem Byen ved Nattetid, dengang for hver Time, udraabe Klokkeslettet og deres Vægters med Tilføjelse af Vindretningen, dette sidste navnlig af Hensyn til Søfolkene (Marsvinsjægerne), og i Tilfælde af Vindstille kunde man høre Vægterne efter Vægterset raabe: „Vinden er op og ned“. Selvfølgelig havde Byen ogsaa en Trommeslager, som altid kunde være sikker paa at have en taknemlig og opmærksom Tilhørerkreds.

Af Skoler besad Byen 3, nemlig Realskolen, Borgerskolen og Friskolen, desuden en eller flere Pigeskoler og nogle Pøgeskoler.

I Hotellens Tid har Byen oplevet de to Krige, Treaarskrigen 1848—50 og Krigen 1864, men nogen særlig Ulempe havde Byen ikke deraf, thi de faa Granater, som Tyskerne sendte over Lillebælt i den første Krig, gjorde ikke megen Skade, ganske vist blev en Ladebygning skudt i Brand, men den skuldes alligevel have været nedrevet og ombygget.

Kjøbenhavn, December 1929.

JOH. BEHRENDT

CARL BEHRENDT'S ERINDRINGER

JULEAFTEN var for os Børn naturligvis en stor Festlighed, og til hvilken vi alle længtedes. Juletræet stod altid i Hjørnestuen, og da Døren derind til var lukket, medens Udstyrset og Dekoration paagik, saa opholdt vi os mest inde i Værelset (Entrén) mellem Hjørne- og Dagligstuen, og der vi ofte sprang og tittede gennem Nøglehullet for at se, om vi ej snart fik komme ind. Endelig aabnedes da Døren, og var det for os alle — store som smaa — yderst rart at faa besé det saa smukke Juletræ, som altid var nydelig dekoreret med en Del fornøjelige Smaating samt med smaa brændende Julelys. Paa Bordet ved Siden var opstabled alle Julegaverne, hvilke senere bleve uddelede, og var vi Børn naturligvis meget glade og taknemmelige for, hvad vi fik i Form af Legetøj, Bøger eller andre Smaating. Og god Tilgang fandtes paa hjemmebagte Smaakager, Pebernødder m. m. m.

Under mange Aar var det vanligt, at Frk. Scheby (hos hvem vi yngre Børn havde faaet vor første Skoleundervisning) skulde tilbringe Juleaften i vort Barndomshjem, og Dagen forud skulde hun dertil indbydes. Det var da Moder, som altid bestemte hvilke af os Sødskende, som skulde besøge og indbyde hende — vi skulde altid være to — og glade var de, paa hvem Valget faldt, thi Frk. Scheby bød da paa Chokolade og Kager, og hvad selvfølgelig faldt os i Smagen.

En Juleaften forærede Fader os Drengene en meget rar firkantet Trækkeslæde med Siddeplads til to Børn, og denne blev da indviet samme Aften paa den Maade, at Frk. Scheby — da hun skulde hjem — placeredes i Slæden, og hvilken blev trukket af Broder

Johan, Martin Jørgensen (fra Butikken) og Carl til hendes Bopæl.

Siden anvendtes Slæden daglig og beredte os Børn megen Glæde.

Vor Fritid i Hjemmet tilbragte vi Drengene naturligvis paa mange forskellige Maader: i Gaarden spillede vi ofte noget, vi kaldte „Fips“, eller vi legede oppe paa Halmlofterne eller spillede Kegler ude i den lille Have, og ved godt Vejr var vi ofte nede ved Stranden og fiskede Krabber, eller vi krøb ned under Dampskibsbroen, dér vi sad og fiskede „Beggylt“. Ogsaa fandt vi Behag i at fodre Hønsene og Duerne. Om Vinteren løbte vi paa Skøjter paa ulige [forskellige] Pladser, som paa Engen, som laa omtrent midt imod Kjøbmand Gimfels Butik, eller paa Langedam og undertiden inde ved Russelbæk.

I vor store Have, som var fuldt planteret, fik vi under Sommer-tiden ofte hjælpe Moder med at plukke Stikkelsbær, Ribs m. m. og ofte ogsaa Kirsebær og Æbler.

I Haven fandtes nogle store Aspargesbede, og da Fader altid selv ønskede at stikke Aspargsen, maatte jeg altid følge med derop og medbringe en lille Kurv, deri jeg samlede og hjembar de opstukne Asparges.

Da Søster Margrethe og Gormsen bleve gifte, skulde de Dagen derpaa rejse med Damper over til Jylland for at rejse videre til Nibe, og da jeg under Dagen havde erfaret, at Margrethe skulde rejse med, samt at hun ikke kom tilbage, men skulde forblive oppe hos Gormsen, da gjorde dette mig saa ondt, at jeg faldt i Graad, og strax førend de kom for at gaa ned til Damperen, gik jeg nede paa Gaden udenfor Toldboden grædende, og da de kom for at sige mig Farvel, tog jeg Afsked med Søster, men til Gormsen vilde jeg absolut ikke sige Farvel, saa kjed af det var jeg, for at han tog Margrethe bort fra Barndomshjemmet.

Sundsvall, den 2. April 1928.

CARL BEHRENDT

AUGUST BEHRENDT'S ERINDRINGER

DET første, jeg kan huske, var, da jeg og min yngste Søster Charlotte kom i Skole hos Jomfru Skeby, der boede nede hos Fru Prehn i Storegade. Vi lærte at skrive Bogstaver og Tal, men det meste var at spille „Trip, Trap, Træsko“. Naar vi ikke var artige, blev vi bundne til Bænken med en Snor, der var lavet af Klude. Hver Lørdag Eftermiddag havde vi fri, og Charlotte og jeg maatte da ned til Jomfru Skeby med Skolepenge. Det var 2 Mk. i gamle Penge (Mønt), og bleve vi da trakterede med Tvebakker og Syltetøj. Paa Jomfru Skebys Fødselsdag bleve vi trakterede med Chokolade og Kager, Charlotte og jeg havde et Pund Chokolade med som Fødselsdagsgave. Fødselsdagen var den 29. Februar, men blev holdt den 1. Marts. Det sidste, jeg kan huske om Jomfru Skeby, var, at hun blev meget syg og i Hotellets Omnibus, hvori der var redt Seng, blev kørt til Lumby, 1 Mil fra Odense, hvor hun havde Familie. Jeg var engang ude at besøge hende, men hun kjendte mig ikke, og kort derefter døde hun.

Derpaa kom jeg i Realskolen, hvor Mathiasen var Førstelærer og Torbensen Andenlærer. Torbensen fik senere Lærerembedet i Skrillinge, hvor han efter nogle faa Aars Forløb døde. I hans Sted fik vi Lærer B. Joh. Jensen, som var der til sin Død. De var begge dygtige Lærere, men jeg syntes, de var lidt „løse paa Haanden“, ikke at tale om Tampen, et Stykke tjæret Reb paa et Par Alens Længde, som de lod „dandse“ paa vore Rygstykker og det endda uden at spørge om Forlov. Hvad jeg syntes godt om, var Gymnastik. Lærer Jensen var en udmærket Gymnastiklærer, og da jeg kom ind som Soldat, kunde jeg let komme efter det.

Nu kom Krigen i 1864, og Charlotte og jeg bleve sendte ud til

Proprietær Hansen i Bro, vi boede paa „Orelund“, og Fru Fahnøe og en Pige var alene paa Stedet. Vi havde det godt nok, men vi længtes efter Hjemmet, og jeg for min Part savnede Lille Bælt. Vi var der en 3 Ugers Tid, og saa en Eftermiddag kom Moder efter os til gjensidig Tilfredshed. Moder kom kjørende lige til Døren med en Ægtmand (en Bonde, der kjørte for Militæret).

Næste Dag spadserede vi hjem (2¹/₂ Mil). Da vi kom til den gamle Mølle, red to unge Officerer forbi os. De kjendte ikke Moder og sagde noget til hende, saa Moder vendte dem Ryggen. Næste Dag stode Fader og Moder og talte med en højere Officer, da de to unge Løjtnanter kom til Stede og bleve forestillede for Moder, men begge vare de saa forlegne, indtil Officeren fik alt at vide og gav Løjtnanterne en velfortjent Irettesættelse.

Da vi vare komne hjem igen, blev jeg forundret over, at vi ikke maatte komme ud paa Dampskibsbroen. Dér stod en Vagt og viste os bort, langs Strandbredden stode ogsaa Vagtposter, og vi maatte ikke gaa ud at bade. Lidt senere kunde vi faa Tilladelse af Commandanten til at gaa i Vandet, men kun een Gang om Dagen. Vagtstuen var i Kjøbmand Meyers Pakhus, der laa lige ved Siden af Jens Gorrits' Hus.

Under Vaabenhvilen gik Færgen over til Snoghøj, og jeg var med en Gang. Østrigerne laa dér, de var glade ved os Dreng, vi rede paa deres Ryg til gjensidig Fornøjelse. Soldaterne havde lyse Uniformer og bare Gamascher, saa vi kaldte dem „Spidsbenede“. Under Vaabenhvilen var der en stor Ildebrand i Hinds-gavls Granplantage, vi saa den fra Snoghøj. Gamle Hr. Priergaard, der var Skriver paa Byfogedkontoret, blev mistænkt for ved Uagtsomhed at have anstiftet Ilden og blev arresteret en længere Tid, men blev senere løsladt.

I den store Bakke syd for Kongebrogaarden var der gravet Barakker for Soldaterne, og hele Kongebrovejen var belagt med et tykt Lag Halm, hvorpaa Soldaterne sov. Jeg husker, at Kong Christian IX's Navnetræk med Krone over var skaaret i et stort Bøgetræ inde i Skoven.

Om Moder har jeg ikke meget at fortælle, da mine ældre Sødskende har fortalt en Del af det, jeg kan huske. Da Moder var syg, jeg tror, at det var gastrisk Feber, kom jeg hver Morgen, inden jeg skulde i Skole, ind i Sovekammeret og kyssede Moder til Farvel, og jeg blev da selv syg, og da jeg kom mig, var jeg

næsten helt skaldet. Til Julen fik jeg af Laurentine og Frederikke en pæn Æske, og den indeholdt en Natkappe med blegrøde Silkebaand, og da var min Juleglæde forbi, jeg kan huske, at jeg græd saa voldsomt og strax vilde i Seng.

Mine bedste Fornøjelser var om Sommeren at ligge og sejle og fiske i Lille Bælt og ligeledes at svømme, og uden at rose mig var jeg en af de bedste Drengene til Svømning. Naar der var Præmie-svømning, kom jeg altid ind som Nr. en eller to, og jeg var stolt af at se mit Navn i Avisen som Præmietager. Endnu da jeg var i Handelslære i Odense, kom jeg hjem for at deltage i Præmie-svømninger. Engang var min Broder Carl og Peter Samsøe hjemme paa Ferie, de var begge i Handelslære i Odense. De kom hjem Lørdag Aften, og Søndag Morgen skulde de ud at fiske, og jeg skulde have Baad, Fiskesnøre etc. i Orden. Søndag Morgen sejlede vi ud, men da Torskene ikke vilde bide, blev jeg ked af at ligge derude og vilde sejle ind, men de andre vilde ikke ind endnu, og Enden paa det blev, at jeg kom af Tøjet og paa Hovedet i Søen. Vi laa langt ude fra Land, lige ud for Herrebadehusene, jeg satte Kursen derefter, og da de to i Baaden saa, at det var Alvor, bleve de bange og raabte til mig, men jeg vilde ikke høre, hvorfor de fik Fiskesnørerne halede ind og begyndte at ro efter mig, men jeg var allerede kommen ind til Badehusene, da de naaede ind. En anden Fornøjelse, jeg havde, var, naar der kom et stort Skib i Havnen; da gik jeg til Tops og hængte min Hue paa Fløjknappen, for hvilken Bedrift jeg fik nogle Beskøjter foruden en Del Tjære paa mit Tøj.

Om Vinteren havde vi en Tegneskole for unge Haandværkere og andre, der enten af Tvang eller Lyst kom der. Fader var Formand for Skolen og kom ofte derop. Fotograf Sick og Murermester Mikkelsen var Lærere. Tegneskolen mødte 2 Aftner om Ugen paa Borgerskolen. Vi havde ogsaa en Snitteskole, hvor Snedker Chr. Holst var Lærer. Skolen blev holdt paa Loftet af Sommerlyst, mødte Søndag Eftermiddag, men jeg holdt hverken af Tegne- eller Snitteskolen, det var for stille for mig.

Jeg blev konfirmeret d. 11. April 1869, og da begyndte 2det Afsnit af Livet.

Ord, Nebraska, U. S. A., den 4. Februar 1930.

AUGUST BEHRENDT

MINDER FRA DEN GAMLE GAARD I BROGADE

I 1873, da mine Forældre boede i Skagen, hvor Fader var Told-assistent, besøgte Moder tilligemed min Søster og mig sin Fader i Middelfart, fhv. Købmand og Hotelejer J. K. Behrendt, som da havde afhændet Hotellet til sin Søn C. F. Behrendt og selv beboede en Lejlighed paa 1. Sal sammen med Datteren Laurentine, min Moster altsaa, der holdt Hus for Faderen.

Paa den Tid var Onkel C. F. Behrendt begyndt af det gamle Hotel at skabe et „Badehotel“, vistnok et af de første i Landet af den Art; ganske vist var der ikke „Badestrand“ og andre nu saa moderne Attributioner til en saadan Institution, men Hotellet var om Sommeren fuldt af københavnske og andre Gæster, der var tilfredse med Lillebæltets friske kølige Vand, Middelfarts smukke Omgivelser og den gode Behandling paa Behrendts Hotel.

Blandt andre Gæster laa der den Sommer Bankdirektør Tietgen og Hustru, der havde en lille Lystjagt med, som laa fortøjet i Hjørnet af Havnen nedenfor Hotellets Verandavinduer.

Stor Bevægelse vakte det en Dag, da Digteren H. C. Andersen ankom til Hotellet [vistnok den 26. Juli 1873]; han kom hjem fra sin — vistnok sidste — Udenlandsrejse og var, da han var svagelig, ledsaget af to yngre Herrer. Onkel havde sagt til os andre, 3: Familiens Medlemmer, at vi skulde være nede i Haven, naar Gæsterne havde spist Middag, — „der vilde ske noget“. Da Gæsterne efter Middagen nød Kaffen paa Verandaen, havde — som det senere fortaltes os — Tietgen nærmet sig H. C. Andersen og sagt: „Hr. Etatsraad, jeg be'r Dem komme hen til Vinduet; min lille Jagt vil

gærne hilse paa Dem!" og idet Digteren kom til Vinduet, fløj Flagene tiltops paa det lille Skib — fra Bovsryd og Agterstavn til Mastetop. Det saa vi, og for vore uforvænte Sind var det en stor Begivenhed.

Om Eftermiddagen blev det bestemt, at de tilstedeværende Børn — Gæsternes og Familiens — skulde vise den gamle Digter en Opmærksomhed ved at overbringe ham Blomster, og vi fik Tilladelse til Foretræde. Min Søster, som var knap 7 Aar gammel, var bange og turde ikke være med, men jeg, der var ca. 10 Aar, var naturligvis med dertil. Vi samlede saa — en 12—14 Stykker — hver med en Rose i Haanden og kom ind til H. C. Andersen; min Onkel sagde ham nogle Ord, og vi overrakte Blomsterne, for hvilke Digteren takkede, idet han gav os Haanden hver især. Saa tog han en gul Rose, plukkede et Blad af og sagde til en af de smaa Piger: „Ser du! Paa dette Rosenblad staar der et dejligt lille Eventyr. Du kan ikke læse det, men det kan jeg, og naar jeg kommer til København, skal jeg skrive det op, og saa kan du faa det at høre.“ Saa sagde vi Farvel til H. C. Andersen og saa ham ikke mere.

Da mine Forældre i 1873 var flyttet til Læsø, hvor Fader var bleven Toldkontrolør, og jeg i nogle Aar var blevet undervist dels sammen med flere Familiens Pigebørn af vor Huslærerinde, dels privat af en af Lærerne ved Kommuneskolen, mente Fader, at jeg skulde have nogen bedre Skoleuddannelse for at kunne faa Præliminæreksamen, og det blev da bestemt, at jeg skulde sættes i „Middelfart borgerlige Betalingsskole“, som Realskolen hed, idet Bedstefader og Tante Laurentine tilbød at tage mig i Huset. Fra Januar 1877 til Sommeren 1879, da jeg — forøvrigt som eneste Elev det Aar — tog min Præliminæreksamen fra Skolen, opholdt jeg mig saaledes i Bedstefaders Hus, der blev mit andet Barndomshjem.

Jeg havde det hyggeligt og godt i dette gamle Hjem, der var præget af Bedstefaders milde Sind og Tantes Omsorg for baade Faderen og Søstersønnen. Jeg var gammel nok til ogsaa at kunne glæde mig over den smukke Natur, og Legen i Kongebroskoven med Skolekammeraterne, Spadsereturene til Kongebroen og Hindsgavl og „Skovturene“ — ogsaa med Onkels Familie til Fænø — hører til mine skønne Barndomsminder. Derimod kom jeg sjældent til Snoghøj, jeg maatte ikke tage ud at sejle. Tante var meget om-

hyggelig for mig og bange for, at jeg skulde „komme noget til.“

Bedstefader var jo gammel, de fleste af hans Venner var døde, og han gik sjældent ud til Folk; hos gamle fhv. Skovrider Hvalsøes, der boede paa Adelerhus, kom vi dog — alle 3 — af og til. De snusede, de to gamle Herrer, og bød altid hinanden en Pris Tobak, naar de kom sammen. Endvidere kom vi naturligvis ned til Onkels — Hotelejerens, der boede i Stueetagen, hvor der var Børn, som dog alle var yngre end jeg.

Bedstefader gik med nogle mærkelige Flipper — fandt jeg — de saakaldte „Fadermordere“, der gik højt op paa Kinden og som blev bundet om Halsen med de isiddende Bændler; udenom blev saa snøret, meget stramt, et sort tykt Silketørklæde, to Gange om Halsen og bundet fortil i en Knude. Hvordan han kunde røre sit Hoved i den Bandage, forstod jeg ikke. Naar han saa havde faaet tændt sin Merskumspibe om Formiddagen, gik den gamle gærne en Tur ned i „Gæstestuen“ for at hilse paa en eller anden Handelsrejsende og iøvrigt „se til Bedriften“. Ellers sad han meget i Sofahjørnet og læste; de holdt „Dagens Nyheder“, den Gang redigeret af Erik Bøgh, som i Feuilletonen skrev sine „Jonas Tværmoses Ærgrelser“.

Endnu paa den Tid havde Bedstefader vist noget at gøre i Bestyrelsen af „Middelfart Diskontokasse“, som han i sin Tid havde været med til at stifte; han havde vistnok ogsaa Interesse i „Trankogeriet“, d. v. s. Udbyttet af Marsvinsfangsten; maaske var dette dog tilligemed den øvrige Forretning — der var oprindelig Købmandshandel i Stuen nærmest Havnen — overgaaet til min Onkel.

Tante havde adskillige Venner i Byen, Familier, hun kom til, og hvor jeg blev bedt med; jeg var jo „stor Dreng“ og kunde spille Whist. Vi kom blandt andre Steder hos Justitsraad, fhv. Toldforvalter Grooss's, min Faders fhv. Principal; Fader var begyndt sin Toldergærning paa Middelfart Toldkammer. Justitsraad Grooss's Gallauniforms-Kaarde arvede Fader efter Grooss, og jeg har faaet Kaarden efter min Fader og benyttet den i min Embedstid.

Bedstefader var jo født 1799, havde oplevet Napoleonstiden og talte undertiden derom; jeg mindes dog ikke noget derfra af Interesse. Vi delte Sovekammer, og naar vi gik i Seng, kunde han undertiden ligge og fortælle mig om sine Oplevelser, specielt om Krigsaarene 1848—50 og 1864, da der var meget Liv paa Hotellet. Under den

første Krig maatte Familien engang, da Tyskerne fra Snoghøj beskød Middelfart, flygte ud paa Landet. Da Huslærerinden ved denne Lejlighed var i Færd med at klæde Børnene paa — i et Værelse, hvor Vinduet stod aabent, — slog en Kanonkugle ned i Taget oven over dem; den snarraadige Lærerinde blev dog ikke forknytt: „Nu skal jeg lukke Vinduet“, sagde hun, „saa skal I ikke være bange!“ Det hjalp ogsaa.

Trods sin Alder og sit stille Væsen var „gamle Behrendt“ ikke uden Humor, og han kunde være lun og fornøjelig.

Da jeg en Dag gik op og ned ad Gulvet i Dagligstuen og funderede paa en Stil til Skolen, sagde han: „Hvorfor render du saadan frem og tilbage, Dreng?“ „Jeg skriver Stil, Bedstefar“. „Skriver du Stil! Det troede jeg var noget, man gjorde siddende“.

En Dag havde jeg læst om Kinas uhyre Antal Millioner Indbyggere og sagde da: „Ved du af, Bedstefar, at hvert tredie Menneske paa Jorden er en Kineser?“ „Nej, det ved jeg ikke“, svarede han, „men jeg er ingen Kineser, og saa vidt jeg ved er Laurentine det heller ikke; saa maa det være dig, der er det.“

Til min Konfirmation i Oktober 1878 havde Bedstefader og Tante indbudt alle Husets Børn og Svigerbørn. Der kom saa mine Forældre fra Læsø, Onkel Hans Edsberg med Hustru (min anden Moster) fra Langeland, Onkel Johan Behrendt med Hustru og Onkel August fra Vejle og selvfølgelig var Onkel C. F. Behrendt med Hustru fra Hotellet med til Festen; min Faders Broder, Købmand i Horsens C. Gormsen med Hustru var ogsaa med, og alle disse Slægtninge havde to meget fornøjelige og lystige Dage sammen. Kun Sønnen, Onkel Carl, der var rejst til Sundsvall i 1877, savnedes. Man rejste ikke meget den Gang, og det var vist længe siden, saa mange af Slægten havde været samlet. Glæden over Samværet var derfor stor, og Humøret var højt. Løjerne begyndte allerede om Lørdagen, da nogle af Gæsterne var ankommet, og min Fader og Onkel Edsberg ved Middagsbordet vakte Opsigt ved at spise Risengrød med Kniv og Gaffel. Ja — sagde de nok saa gavtyveagtigt — de kom langvejs fra og vidste ikke, hvad der var Skik og Brug. Saa maatte Tante frem med mange Undskyldninger, fordi hun havde glemt at lægge Skeer ved de to Kuverter — og med Skeerne. Saavel den Aften som Søndagen, da der om Eftermiddagen indfandt sig en hel Del Gratulanter, var Slægtens Medlemmer

samlet hos Bedstefader og havde et hjærteligt og hyggeligt Samvær. Det var vistnok den sidste større Familiefest i det gamle Hjem.

Endnu et nævneværdigt Minde har jeg om Behrendts Hotel, idet min Søster Frederikke og jeg i Sommeren 1881 eller 82 atter og for sidste Gang besøgte Bedstefader og Tante. Da boede Herman Bang paa Hotellet. Det var i hans yngre Dage, da han endnu gik med glat sort Pandehaar ned til Øjnene; han gik i en meget stramt siddende, lys Sommerdragt ganske uden Lommer, saa han var baade lille og tynd, men vakte dog Opsigt i den lille By. Han læste Balzac paa den Tid, „Frankrigs største Forfatter“, sagde han, og havde gjerne en af dennes Romaner i Haanden. Han kom vist noget i Onkel Behrendts Familie, hvis Damer naturligvis var begejstrede for Digteren. Udover ved nogle faa Sammentræf med denne talte jeg dog ikke videre med ham. Man sagde, at han var ulykkelig, fordi han ikke maatte faa Etatsraad Ferslews Datter, og af en af denne, Enkefru Anna Levin, just i disse Dage udgivet Bog med hendes Erindringer kan det ses, at dette vist er rigtigt. Han var stærkt parfumeret, og min Søsters Kjoler, der hang i et Skab paa Gangen udenfor Døren til hans Værelse, duftede længe efter af Herman Bangs Parfume.

Bedstefader, der blev 84 Aar gammel, maa dog til det sidste have haft et stærkt Helbred; han besøgte f. Eks. mine Forældre en Gang paa Læsø, flere Gange paa Skagen, endnu saa sent som i 1880 eller 81, da mine Forældre — Fader som Toldforvalter — var flyttet fra Læsø tilbage til Skagen. — Bedstemoder var død allerede 1865; hun havde faaet 11 Børn, mærkeligt nok et Barn nøjagtig hvert andet Aar fra 1834 (min Moder) til 1854 (den endnu i Amerika levende Søn August Behrendt).

Aarhus, den 19. November 1932.

SOPHUS GORMSEN

Toldkassører.

BARNDOMS-INDTRYK FRA BEDSTEFADERS HJEM

DE Børn, der gennem Opvæksten lever i samme By som deres Bedsteforældre, faar i deres Barndom et stærkt Indtryk af det gamle Hjem, stærkere end det, de smaa udenbyes boende Fætre og Kusiner faar, og da vi Søskende levede under samme Tag som Bedstefader, er vi sikkert dem af hans Børnebørn, der bedst erindrer ham og hans Hjem. Om vor Bedstemoder har jeg ingen Erindring, da hun var død, før jeg kom til Verden.

Da jeg var 14 Aar, den Gang Bedstefader døde, har jeg gennem en Aarrække set ham hver Dag og vistnok ogsaa næsten hver Dag været „ovenpaa“, som det hed. Den gamle Herre havde nemlig sin Lejlighed i Salsetagen og mine Forældre i Stueetagen i Brogade i den Gaard, han købte i 1833, og hvor han boede til sin Død 1883.

Vort Hjem var meget uroligt, thi min Fader var stærkt optaget af sin Gærning, og min Moder havde rigeligt Arbejde med sine Børn og med at passe Hotellets Køkken, som hun en Del Aar forestod alene uden Medhjælp af en Husjomfru. Til Hotellet hørte et Avlsbrug paa ca. 20 Tdr. Land, mange Folk havde mine Forældre, Avlskarl, Gaardskarl, Omnibuskusk, ofte en fast Daglejer, en Opvarter, Stuepige, Kokkepige, Malkepige og Barnepige, i Stalden var der 4 Heste, 4 Køer, Smaagrise og Fjerkræ. Desuden forestod Far Driften af Trankogeriet, thi i de Dage stod Marsvinsfangsten i fuldt Flor.

Hvor var der dog en hel anden Stemning, naar vi kom „ovenpaa“

i den gamle Herres Hjem, i de gammeldags indrettede Stuer med deres Ro og den ubevidste Duft af gamle Dage. Og altid var vi velkomne dér, thi Bedstefader var en stor Børneven, og han havde god Tid til at tage sig af os, hans Arbejdsdag var endt. Hvor var han god imod os.

Kun en Gang erindrer jeg, at Bedstefader skændte paa mig, og det var ikke uden Grund. Han havde været paa et Besøg i Hamborg og derfra medbragt nogle brune Peberkager. Jeg fik foræret én og modtog én, som jeg skulde aflevere til min Søster Charlotte. Selvfølgelig havde jeg straks fortæret min og gik saa ned med Søsters Kage i Haanden. Desværre mærkede jeg da, at Kagen var af en underlig blød Konsistens, og at den som Følge deraf kunde formes. Det var for stor en Fristelse, jeg tog en Bid og fik derefter dannet en rund Kage, dette gentog sig flere Gange, tilsidst var den ikke større end en Pebernød, og — saa gled den ogsaa ned. Da Bedstefar senere spurgte, om Charlotte havde faaet sin Kage, maatte jeg bekende min Brøde, og saa vankede der en ordentlig Formaningstale.

Nu gik han der som en hyggelig, gammel Herre, høj, mager, ret rank, i langskødet, brunlig Frakke med højt, sort Halstørklæde, hvorover skimtedes den hvide Flip, og med halvlange Støvler, der kun var pudsede paa den Del, der saas under Benklæderne. Paa Hovedet bar han næsten altid en sort Silkekalot, thi af Haaret var der kun sparsomme Rester tilbage, Tænderne var næsten alle borte, og efter sin Ungdoms Skik var han glatbarberet. Næsten hele Dagen var han bevæbnet med en af sine Merskumspiber, han røg vistnok ikke stærkt, men derimod støt. Piberne blev af og til bragt ned i Stalden, hvor Karlene rensede dem med Halmstraa.

Om Natten laa Bedstefar i Sengen med en hvid Nathue, og som de fleste ældre Folk fik han Sengen tempereret med en Varmedunk, den var af Kobber og blev om Aftenen fyldt nede i Hotellets Køkken, hvor der altid var Varme paa Komfuret. Medens Sophus Gormsen boede dér som Elev i Middelfart Skole, forærede han en Juleaften sin Bedstefader en stor Pakke, hvis Indhold vi alle var meget nysgærrige efter at se. Udpakningen var imidlertid sên, det ene Lag Papir efter det andet maatte fjernes, tilsidst var der kun en lille Pakke tilbage, og deri laa en Nathue! Vild Jubel!

Hans Lejlighed var indrettet saaledes: Fra Gangen kom man ind i Spisestuen, som havde et Vindue til Baggaarden, den var nød-

tørftig møbleret med et stort Bord, et buet Hjørneskab og et Anrettebord. Paa Væggene hang to Oliemalerier af Bedsteforældrene, de var vistnok malet omkring 1848, desuden to store engelske Køberstik i smukke Empirerammer, begge fra ca. 1795 og begge af samme Størrelse, et af dem forestillede Bastillens Erobring, det interesserede os mest. Desuden et broderet Pibebrædt i Ramme, hvorpaa Merskumspiberne hang. Dagligstuen laa ud til Brogade. Under de to Vinduer var der Forhøjninger og paa den ene Tantes Sybord, fra sin Plads dør kunde hun i Gadespejlet se over Bæltet til Jylland samt hvad der skete i Brogade. Imellem Vinduerne var der et stort Spejl i forgyldt udskaaren Ramme i Empirestil, det stod paa en Konsol af fineret Mahogni i en senere Tids Stil. I Hjørnestuen var der et Spejl Magen dertil og ligeledes paa en Konsol mellem Vinduerne. I Stuen et firkantet Klappbord, poleret og med indlagt Finering. Mod Væggen en højrygget Sofa med brunt Betræk, derover midt paa Væggen et forgyldt Taffeluhr med Glasklokke. Ved Siderne to engelske Billeder af samme Størrelse og Alder som de, der hang i Spisestuen. I det ene Hjørne mod Vinduet et ovalt poleret Skab, i det andet Tantes Skrivebord, besat med Nipsting og med Fotografier paa Væggen, i Hjørnet mod Spisestuen et taffelformet Klaver, derover et stort mørkt Litografi, det bekendte af Frederiksstads Bombardement i Oktober 1850. I det modsatte Hjørne en høj Etagekakkelovn med mange Rum og kronet med en sort Buste af Frederik VI, „min gamle Konge“, som Bedstefar kaldte ham. Tæt ved stod en Lænestol med Armlæn og Øreklapper, en Arv efter Svigerforældrene i Pjedsted, der fik to saadanne Stole til deres Guldbryllup. Derover et Oliebillede af Bedstefaders Broder i Altona.

Ved Siden af Dagligstuen var der et lille ét Fags Værelse, møbleret med et stort poleret Skab med Skuffer, hvorover der hang en Glaskasse med sjældne Sommerfugle, hjembragt fra Kina af Sønnen Matthias. Mod Vinduet et Blomsterbord med ophøjet Kant og med Pladen dækket af hollandske Fajanceplader, mod den anden Væg en Puf. Paa Væggene Litografier af Jenny Lind og Johan Herman Wessel. Mod Stranden en to Fags Stue, der kun benyttes ved højtidelige Lejligheder, og som vistnok var ret sparsomt møbleret.

Ved Siden af Spisestuen førte en Tapetdør ind til Tantes Sove-

kammer, et skummelt Rum, der fik sit Lys gennem en Tragt i Taget. En anden Dør førte til Mellemkammeret, hvor Bedstefars gamle Købmandspult stod, desuden var der anbragt det store Bornholmeruhr. Paa Væggen et Billede af General Rye.

Fra denne Gang førte en Dør ind til Bedstefars Sovekammer, der havde et Vindue ud til den store Gaard, Værelset var tapetseret med et Mønster, der forestillede gamle Borge eller Ruiner, der var to Senge, hvoraf den ene blev benyttet, naar en af hans Sønner var paa Besøg. Over Døren hang en Silhouet af Bedstefars lille Søster, og den ene Side var helt optaget af et poleret Birke-træschatol med Opsats.

Da Sidehuset i Vest blev nedrevet i 1880 for at give Plads til den nye Fløj med Teatersalen, boede Bedstefar midlertidig i Ejendommen „Havnegaarden“, senere kaldet „Søro“, i Vestergade, Matr. N. 75. Den havde min Fader købt en Del Aar før, og den blev som Regel kun beboet om Sommeren, nemlig af Hotellets Badegæster.

I Stedet for det Sovekammer, der laa i den nedrevne Fløj, fik Bedstefar sit Sovekammer i et Værelse i Flugt med Tantes mod Gaarden i den gamle Fløj mod Brogade.

Fra Gangen var der Forbindelse med Køkkenet, det vendte med to Fag ud til Baggaarden og med en herlig Udsigt til Stranden og til Jylland. Paa Væggene en Mængde blankpudset Kobbertøj. Lejligheden afsluttedes af Spisekammeret, der ogsaa vendte ud mod Baggaarden. Udenfor var der en Forplads, som førte til Rullestuen og med en skummel, mørk Trappe ned til Bryggerset i Stueetagen.

Husførelsen forestodes af Tante Laurentine, kaldet „Titte“, der med fast Haand førte Tøjlerne, bistaet af en Pige, som underligt nok næsten altid hed Jacobine.

Tante var altid rar, naar vi undertiden tyede til hendes Hjælp. Min Søster Charlotte og jeg havde en Aversion mod Middagsmad i Almindelighed og mod Kaal i Særdeleshed, og spise vore tildelte Portioner skulde vi, selv om Maden var os nok saa meget imod. Thi det var nemlig Faders Princip, at Børn skulde spise, hvad der blev anrettet til dem, og det blev gennemført. Det kunde da hænde, at naar vi kom hjem fra Skole og foer ud i Køkkenet for at erfare, hvad der ventede os, at det da var Hvidkaalssuppe, vor Rædsel! Saa løb vi op ad Trappen til Tante og fik Lov til at spise af deres Mad, det blev altid stiltiende approberet af Forældrene.

Havde Bedstefars Stuer i sig selv en underlig Tiltrækning for os ved deres gammeldags Hygge og Ro, saa havde Indholdet i de mange Skuffer og Skabe en mere umiddelbar Interesse. Thi det var vidunderligt for os Børn at se, hvad deri var gemt, naar vor Tante Titte af og til tog det frem og viste os det.

Der var Glas af sære spidse Former, slebne Vinkarafler, et Dominospil med store Brikker af Ibenholt belagt med Elfenben, Skakspil, Skrabnæsespil og Lotteriet med de store Brikker — det kom altid frem i Julen — et Kalejdoskop, gamle Breve omvundne med kulørte Baand, smaa Messinglysestager, Billedbøger, illustrerede Værker og meget mere. Og saa var der Skyggebilleder. Disse tilhørte en vistnok længst svunden Tid og bestod af Papir, hvori var udsnittet Streger eller Conturer. Naar Lyset skinnede gennem alt det udskaarne, fremtraadte et Billede ofte af en ejendommelig Skarphed og Tydelighed. De forestillede Personer, Dyr, Huse, ja ofte hele Landskaber. Af og til blev de taget frem en Vinteraften og belyst mod en af de hvidmalede Døre. Saa gjaldt det om at fatte, hvad Billedet forestillede, og henrykte var vi Rollinger, naar vi kunde forstaa, hvad det skulde være. Men vi fik aldrig Herlighederne paa en Gang, og heller ikke for tit. Tante vidste godt nok, at Barnet har mere Glæde af at se en enkelt Ting end af at blive overvældet med mange.

Dog artige skulde vi være, for Tante forstod at holde Justits, Tingene maatte ikke blive beskadigede, og derfor var det vel nok som Regel underforstaaet: nok se, men ikke røre.

Bedstefader kunde ogsaa beskæftige os. Noget af det, vi tidligst forundrede os over, var hans Repetèr-Uhr (et meget stort Lommeuhr), der, naar der blev trykket paa en Knap, kunde slaa Time- og Kvarterslag, jeg kan i Erindringen se de yngre Søskende sidde paa hans Knæ og med spændt Opmærksomhed lytte til de spinkle Klokkeslag. Desuden var der paa Tantes Skrivebord nogle facétslebne Glas-Brevpressere, med dem kunde han fange Solstraalerne og kaste det brogede Solspecter paa Gulvet og Væggen, og det var ham en Glæde ved Drejninger af Glasset at lade de smaa forsøge at fange „Sommerfuglene“, som han kaldte dem.

Om Eftermiddagen Paaskelørdag trak Bedstefar sig tilbage til sit Sovekammer, og saa sad han alene ved Chatollet og malede Paaskeæg, nogle med Dannebrogslag, nogle med vore Navne, og

nogle blev marmoreret i brunlige Farver. Der var almindelig Glæde og Beundring, naar disse Æg blev delt ud.

Det omtalte Chatol havde en Mængde Skuffer, og fyldt var det med alt muligt. Onkel Carl i Sundsvall arvede Chatollet, det ankom uskadtd dertil, og faa Dage efter blev det ødelagt ved en stor Ildebrand, der lagde det meste af Byen i Aske. Husene i Sundsvall var den Gang næsten alle af Træ.

Af og til kom Bedstefars Børn paa Besøg, og det var atter en Oplevelse for mine Søkende og mig.

Ved Juletid var som Regel hans Sønner hjemme: Matthias, Johan, Carl og August; fra min tidligste Barndom erindrer jeg, at de syntes mig saa store og høje, samt at de en Aften — vel nok ved Nytaar — afbrændte Fyrværkeri i Spisestuen, og at de store Knald fyldte mig med Rædsel.

Matthias var hjemme af og til i længere Tid, naar hans Skib kom til Hamborg. Han var Skibskaptajn og førte Briggen „Johanne“ af Nyborg. Med den sejlede han i Langfarter baade til Afrika-Kysten og Sydamerika, han fik rigtig set sig om i fjerne Egne og kunde fortælle meget derom. Naar han var hjemme, var han selvfølgelig hver Dag paa Broen, d. v. s. ved Havnen, og jeg tror nok, at der blandt Byens Søfolk stod en vis Glans om ham som Skipperen, der „sejlede paa Varmen“.

Onkel Matthias var høj og kraftig bygget, han havde et stort blondt Fuldskæg og var ret en nordisk Type. Da han var „til Orlogs“, havde han gjort Tjeneste paa Kongeskibet „Slesvig“ og havde da Post ved Falderebstrappen.

Om Sommeren kom Døtrene paa Besøg; der var Margrethe, gift med Toldforvalter Gormsen, Læsø (senere Skagen), og Frederikke, gift med Lærer Hans Edsberg paa Langeland. De var her vistnok helst omkring d. 10. August, Bedstefars Fødselsdag, som altid blev fejret.

Naar der var Familiebesøg om Sommeren, havde vi hvert Aar en Tur til Fænø. Denne Ø, der nu i Ferietiden besøgtes af en Mængde fremmede, henlaa den Gang i en idyllisk Ro, der kom kun af og til nogle Middelfart-Borgere, og nogen Restauration fandtes der ikke. Man maatte selv medbringe Provianten, og naar et Selskab derfor skulde derover, maatte Deltagerne skiftes til at bære Kurvene, der indeholdt Maden.

Man gik til Grøndal, hvor man med kraftige Raab tilkaldte „Stumpe Lars“, en Skovarbejder, der boede lige overfor paa Fænø. Snart kom den lille Mand roende og færgede Selskabet over til Øen. Kvinderne fik derefter kogt Vand og dækket Kaffebord, medens Mændene gik en Tur til Møllen, Øens højeste Punkt med en vid Udsigt. Naar de kom tilbage, var Kaffebordet parat, og naar man var færdig med at nyde de medbragte gode Sager, blev der paa Engen spillet Ringspil eller leget „2 Mand frem for en Enke“.

Hindsgavls Have var ogsaa et Maal for Familiens Udflugter, naar den var beset og beundret forsattes over Engen til „Gammel Slot“, selv Bedstefader gik med dertil. Saa kunde det hælde, at min Fader lod Selskabet hente fra Hindsgavl, og Glæde blev der, naar vi kom ud af Haven og saa vor Char-à-banc holde der, forspændt med de sorte, raske Køreheste.

Efter Sommerferien 1882 blev jeg sendt til Sorø paa Grund af de mindre heldige Forhold ved Skolen i Middelfart. I den følgende Vinter maa Bedstefader være blevet ældet en Del, thi jeg erindrer, at min Tante Titte i Paaskeferien spurgte mig, om jeg ikke kunde se, at han havde tabt sig, hvilket jeg dog ikke havde lagt Mærke til. I samme Ferie vilde mine Forældre holde et Aftenselskab for Bedstefar og Familiens Venner, men det maatte i sidste Øjeblik aflyses, da den gamle Herre blev syg. Han kom sig dog snart igen, men ved Midten af Maj Maaned maatte han gaa til Sengs, og da svandt Kræfterne hurtigt. Men en af de sidste Dage maatte min Fader stoppe og tænde en af hans kære Merskumspiber, dog den Gamle kunde ikke mere holde Ild i den.

Det blev meddelt hans Sønner og Døtre, at de snart maatte komme for at se ham endnu en Gang. De, der kunde, kom. Til Datteren Margrethe i Skagen blev der telegraferet, thi hende vilde han gerne se. Hun var den ældste, og hun stod nu maaske for hans indre Blik som den, til hvem Minderne knyttede sig stærkest fra det Hjem, han for mange Aar siden begyndte her i Middelfart. Hendes Komme trak ud. Familien var om Natten samlet ved Dødslejet, den Gamle spurgte ofte efter Margrethe. Man forstod, at det var hende, han ventede paa. Ved 3-Tiden hentede Vognen hende ved Banegaarden. Og saa faldt der Ro over Bedstefar.

Min Moder har fortalt mig om noget underligt, der hændte ved

den Tid. Natten var kold, og derfor vilde min Moder gaa ned i Køkkenet for at varme en Kop Kaffe til dem, der sad oppe. „Du skal ikke gaa alene,“ sagde min Onkel Mathias, „Laurine (hans Hustru) og jeg gaar med.“ Klokken var over 3, og skønt Solen endnu ikke var staaet op, var det dog helt lyst.

Da de kom ned i den lange Gang, der munder ud til Gaden, lød der tre kraftige Slag paa Gadedøren. „Hvad er det?“ raabte Onkel. Moder vilde slaa det hen og sagde: „Der var intet“. Saa lød igen de tre kraftige Slag paa Gadedøren, og nu løb Onkel derhen og slog Døren op. Den store Stentrappe og Gaden var tom, intet Menneske var der at se. „Det var Varsel for Bedstefader,“ sagde Onkel.

Samme Morgen Kl. 5 døde Bedstefar blidt og roligt. Det var den 25. Maj 1883.

Saa vidt jeg erindrer, beholdt Tante Titte Lejligheden indtil samme Efteraar, hun overtog da Husførelsen for Provst Fønss i Vejlbj, en af Familiens mangeaarige Venner, og hos ham blev hun, indtil han 11 Aar efter døde. Hvad der var i det gamle Hjem blev derefter delt mellem Slægten, det meste beholdt dog Tante Titte, de andre havde forlængst deres Hjem.

I de gamle Stuer flyttede mine Forældre ind, og deri var vort Hjem indtil Fader i 1896 solgte Gaarden og flyttede hen til Ejendommen „Søro“ i Vestergade.

Middelfart i December 1932.

CHR. BEHRENDT

J. K. BEHRENDT'S DESCENDENTER

I. **J**acobine Margarethe Sofie Behrendt, født i Middelfart d. 11. December 1834, død i København d. 25. August 1914. Gift 9. August 1861 i Middelfart med Anders Jørgen Gormsen, født i Assens 8. November 1831 (Søn af Snedkermester Johan Jørgen Gormsen, født i Assens $^{24}/_5$ 1802, død i Assens $^{9}/_{10}$ 1837, gift $^{8}/_5$ 1830 med Frederikke Johanne Møller, født 1810, død i Assens $^{7}/_5$ 1874), blev 1846 ansat paa Middelfart Toldkontor som Kontorist, senere Fuldmægtig der indtil 1860, som Fuldmægtig var han konstitueret Toldforvalter, medens Toldforvalteren, Justitsraad Grooss, en Periode var Landstingsmand. 1860 Toldassistent i Nibe, 1863 forflyttet til Skagen, 1873 Oppebørselskontrolør paa Læsø, 1878 Toldforvalter paa Skagen, 1881 Toldforvalter i Frederikshavn, 1895 Ridder af Dannebrog. Han tog sin Afsked 1. September 1904, flyttede da til København, hvor han døde 11. Februar 1920.

Børn:

A. Sophus Gormsen, født paa Skagen 15. November 1863.

Begyndte i Toldvæsenet den 1. August 1879 paa Skagen Toldkammer, fra 1. November 1879 Kontorist og senere Fuldmægtig paa Frederikshavns Toldkammer, fra 1. Februar 1884 Assistent i Toldvæsenets Revisionsafdeling, fra 1. November 1894 Fuldmægtig i Overtoldinspektoratet for København, den 19. Juli 1902 udnævnt til Toldkontrolør i København, den 3. Juli 1913 til Toldkasserer i Horsens, og den 28. November 1919 forflyttet som Toldkasserer til Aarhus (fra 1. Januar 1920). Den 30. August 1923 udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Fra 1904 til 1913 Bestyrelsesmedlem, senest Næstformand, i den i 1904 stiftede „Forening af Toldembedsmænd“.

Fra 1914—1926 Censor ved Toldvæsenets Fagexamen i Faget: Kasse- og Regnskabsvæsenet.

Mangeaarig Medarbejder ved Fagbladene „Tidsskrift for Toldvæsen“ og „Maanedsskrift for Toldvæsen“, hvori skrevet faglige eller causerende Artikler.

I 6 Aar Medlem af Bestyrelsen for „Aarhus konservative Vælgerforening“.

Gift i Frederikshavn 3. November 1893 med Gerda Margrethe Jelstrup, født i Frederikshavn 19. Juni 1871 (Datter af Manufakturhandler i Frederikshavn Johan David Jelstrup, Ridder af Dannebrog, født $10/12$ 1836, død $10/9$ 1894, og Margrethe Mogensine Winther, født $24/12$ 1844, død i København $14/3$ 1912).

Børn:

1. Ove Johan Jørgen Gormsen, født i København 27. August 1893, Arkitekt i Stockholm.

Gift I 10. November 1918 i Asminderød med Anna Elisabeth Bahnsen, født 28. Maj 1894.

Børn:

a. Grete Gormsen, født 5. Juni 1920 i København.

b. Kirsten — - 6. Juni 1923 i do.

c. Annelise — - 21. Decbr. 1925 i do.

Gift II med Birgit Povline Skarstedt, født 1. Juni 1902.

2. Erik Mogens Gormsen, født i København 19. Februar 1896, aftjente sin Værnepligt ved Infanteriet, Elev paa Kornetskolen, Løjtnant. Fuldmægtig i Landmandsbanken (Arbitrageur), 1932 cand. polit. Gift 21. Maj 1920 i Vejle med Ulla Wille Christiansen, født 11. Marts 1899 (Datter af Christian Olaf Christiansen, født $5/11$ 1860 i Assens, død $21/3$ 1920 i Vejle, og Elisabeth Marie Adele Wille, født $21/8$ 1868 i Svendborg).

Børn:

a. Olaf Gormsen, født 7. April 1921.

b. Vibeke — - 8. Marts 1923.

c. Jytte — - 28. Juli 1925.

d. Henrik — - 18. Nov. 1927.

e. Knud — - 16. Febr. 1930.

3. Inger Margrethe Gormsen, født i København 2. Januar 1898, Assistent i det statistiske Departement, ugift.

4. Anders Jørgen Gormsen, født i København 21.

Februar 1901, Købmand i Riga. Gift 17. Februar 1928 i Riga med Lola Schiemeliovitsch, født 10. Januar 1904.

Børn:

a. Inge Gormsen, født 14. Maj 1931 i Riga.

b. Birgit — - 19. Marts 1933 i Riga.

5. Bodil Sofie Gormsen, født i København 7. Maj 1909, gift 13. April 1933 med Købmand Svend Bützou Holstebro, født 14. April 1907 i Aarhus (Søn af Direktør Axel Bützou Holstebro, Brabrand, f. $\frac{14}{8}$ 1872, og Johanne Kirstine Andersen, født $\frac{1}{8}$ 1876.)

B. Johanne Frederikke Gormsen, født i Skagen den 16. September 1866, var en Del Aar ansat i Inspektoratet for Tobaksbeskatningen, tog sin Afsked 1931. Bopæl: „Vesterled“, Lindevangen 5, København F.

C. Johan Gormsen, født i Skagen 28. Februar 1870, cand. pharm. 1892. Direktør for A/S Nordisk Kulsyrefabrik i Valby. Bopæl: Bramsnæsvej 3, Charlottenlund. Gift 10. Juli 1897 i Frederiksberg Kirke med Edith Kirstine Jelstrup, født 25. November 1872 (Datter af Grosserer Edmund Julius Albert Jelstrup, f. $\frac{19}{11}$ 1840, død $\frac{2}{10}$ 1896 paa Frederiksberg, og Emilie Winther, født $\frac{15}{10}$ 1841, død $\frac{27}{8}$ 1906 paa Frederiksberg).

Søn:

Tage Otto Johan Gormsen, f. 11. November 1900 paa Frederiksberg. Inspektør ved Nordisk Kulsyrefabrik, Valby. Gift 14. September 1926 i Frederiksberg Kirke med Marcelle Porcher, født i Payroux, Departement Vienne, Frankrig, 25. Maj 1901.

Søn: Finn Tage Gormsen, født i København 10. Januar 1932.

D. Carl Gormsen, født paa Skagen 26. Marts 1872, examinatus juris, Sagfører i København 1899. Kontor: Ny Vestergade 1². Privat Bolig i Ballerup. Gift 15. Maj 1901 i Frederiksberg Kirke med Annie Gray Jelstrup, født 9. April 1875 i København. Søster til Johan Gormsens Hustru.

Børn:

1. Knud Valdemar Gormsen, f. 20. April 1904 i København, Adoptivsøn, Landsretssagfører. Bopæl ved Faderens Kontor.

2. Harald Gormsen, f. 31. Marts 1909 i Ballerup, stud. med.

3. Agnete Gormsen, f. 10. August 1911 i Ballerup.

II. Christian Frederik Behrendt (kaldet Frits), født 14. Oktober 1836.

Da Skolerne under Krigen i 1848 til Dels blev benyttede til Lazaretter, blev C. F. B. sat i en Realskole i Odense, hvorfra han blev dimitteret i Foraaret 1852; samme Aar, den 1. Juni, begyndte han sin 5-aarige Læretid hos Købmand P. Holger Petersen, Overgade N. 13 i Odense.

Det var en anset Læreplads, men Principalen holdt paa de gammeldags strænge Sæder, Lærlingene maatte saaledes ikke have Lys paa deres Kammer, der ikke var forsynet med Kakkellovn, og de maatte — endog om Vinteren — vaske sig ved Vandtruget i Gaarden; med Fritiden var det meget smaat bevendt. Sin Læremester og dennes Familie omtalte han altid med Venlighed, og naar C. F. B. senere hen havde Ærinde i Odense, aflagde han næsten altid et Besøg hos Holger Petersen. Fra 24. Oktober 1857 til 11. Oktober 1860 var C. F. B. Handelsbetjent hos Firmaet Th. Brøchner & Søn i Fredericia. Da dette Firma i Aaret 1858 kom i Betalings-Vanskeligheder maatte C. F. B. som 1. Handelsbetjent overtage Ledelsen af Forretningen, hvorfor han fik en udmærket Anbefaling af Boets Kuratorer, Overauditor Faurschou og Kæmner Valeur. Fra Oktober 1860 til Oktober 1862 var C. F. B. 1. Handelsbetjent hos Købmand Wm. Kruuse i Nyborg, og da denne i Sommeren 1862 var paa en længere Udenlandsrejse, fik han Prokura som Leder af Forretningen.

Samme Efteraar forlod han denne Plads og tog den 1. Oktober 1862 Borgerskab som Købmand i Odense. Forretningen var i den samme Gaard, hvori hans Fader og W. Edsberg i 1828 begyndte deres Fælleshandel, nemlig Vestergade N. 59.

Da Krigen udbrød i Aaret 1864, blev først hans Karl indkaldt derefter hans Handelsbetjent, og den 15. Marts han selv. Da alt stod saa usikkert, var der ikke andet for ham at gøre end at opgive sin Forretning og at overdrage den til en anden. C. F. B. blev indkaldt som Rekrut ved en Excercerskole i Odense, derfra blev han overført til 16. Infanteri-Regiment. Med dette laa han i Kvarter forskellige Steder i Vestfyn og blev permitteret 15. August samme Aar.

Da han nu var uden Stilling, opholdt han sig derefter hos Forældrene, som havde god Brug for hans Arbejdskraft. Faderen gav

ham i Efteraaret 20 Rdlr. til en Udflugt til København, det var første Gang han saa Hovedstaden. Dør besøgte han sin Moders Fætter, Tapetfabrikant H. C. Struch, og dør lærte han dennes Datter at kende, som blev hans Hustru.

26. Juli 1866 forpagtede C. F. B. Faderens Gæstgiveri og 8. Oktober 1867 blev han i Middelfart viet til Jutta Frederikke Struch. Brylluppet stod hos hans Fader, da Brudens Hjem nylig var blevet opløst.

Iflg. Skøde af 21. Januar 1872 købte C. F. B. Faderens Gaard, Pakhus og tvende Marker.

De unge Folk begyndte paa bar Grund, thi ingen af dem ejede noget, men de sled bravt i deres Gerning, og da C. F. B. var en meget dygtig Vært samt besad et ikke ringe Handelstalent, gik det fremad fra Aar til Aar, og i Tidens Løb kom der Velstand tilhuse.

Butikshandelen blev nedlagt 1876, og dens Lokaler inddrogtes i Hotellet. Dettes Omsætning voxede i en Del Aar især paa Grund af, at Middelfart blev et meget søgt Badested, for en stor Del som Følge af Hotellets gode Renommé. I Aaret 1880 lod C. F. B. mod Havnen opføre en ny Fløj med Theatersal og Gæsteværelser. Midlerne dertil laante han hos en Rigmand i Odense.

1877 blev C. F. B. Medinteressent i Forpagtningen af Marsvinsflæsket, siden da var han Forretningsfører for Trankogeriet, indtil Marsvins-Jæger-Lauget indstillede Jagten.

C. F. B. var en meget flittig Mand, tidlig paa Færde om Morgenen, sin Bedrift passede han med megen Omhu og Forstaaelse, og „Behrendts Hotel“ stod i hans Tid i høj Anseelse.

I en Del Aar var C. F. B. Medlem af Ligningskommissionen, senere sad han i Skolekommissionen. Desuden var han Lloyds Agent for Middelfart, Bogense og Assens og efter Faderens Død Repræsentant for „De fyenske Købstæders Brandforsikring“.

I Aaret 1896 solgte han Gaarden med Pakhuset og flyttede til Ejendommen „Søro“ i Vestergade, den havde han købt 1876, og i den tilbragte han sine sidste Aar.

C. F. B. døde den 12. Februar 1901 omgivet af sin Hustru og alle sine Børn.

Gift 8. Oktober 1867 med Jutta Frederikke Struch, født 6. September 1845 i København, død 16. Juni 1924 i Middelfart (Datter af Tapetfabrikant og Købmand i København Christian Struch,

født $24/3$ 1809 paa Christianslund ved Bogense, død i København $19/4$ 1866, og Jacobine Sophie Alhede Svendstrup, født $18/4$ 1808 i København, død $17/7$ 1870 i Odense).

Børn:

A. Christian Frederik Behrendt, født i Middelfart 27. Juli 1868. Blev 6 Aar gammel sat i Byens borgerlige Betalings-skole, men da Forholdene dér var ret uheldige, blev han i 1882 sendt til Sorø Akademis Skole, hvorfra han 1885 blev dimitteret med Præliminær-Examen. Derefter i Handelslære i Grenaa indtil 1889, Handelsbetjent i Odense og København 1889—91, aftjente sin Værnepligt ved Forplejningskorpset $25/4$ 1891 til $30/7$ 1892. I Hamborg et Aarstid, hvorefter han forsøgte sig som selvstændig Forretningsmand i Odense og Fredericia fra 1894—1903. Handelen laa ikke for ham, og han maatte atter søge Tjeneste. Fra 1904—06 i Thisted, fra $1/4$ 1906— $31/12$ 1913 Plads paa Jernstøberiet i Middelfart, derefter Agenturforretning s. St. 1918 Kommissær for „De fynske Købstæders Brandforsikring“, 1919 Branddirektør for Middelfart Købstad, samme Aar Medstifter af „Museumsforeningen for Middelfart By og Omegn“, Formand for samme fra 1930. $18/12$ 1930 Kirkeværge. Kredsformand i Middelfart for Foreningen til Dyrenes Beskyttelse i Danmark 1918. Forfatter af flere lokalhistoriske Arbejder.

Gift I 27. Oktober 1899 i Øsby med Frieda Petrea Tiedje, født i Skrydstrup ved Vojens 17. Juli 1872, død 25. November 1905 i Thisted (Datter af Pastor P. W. D. Th. Tiedje, født i Witzwort $20/9$ 1840, død i Flensborg $10/1$ 1917, og Wilhelmine Baxen, født i Friedrichstadt 1845, død i Øsby (Haderslev Provsti) $7/4$ 1899. Hun var en Datterdatter af Gerichschout C. F. Behrendt i Friedrichstadt).

Børn:

1. Christian Frederik Behrendt (kaldet Frits), født i Fredericia 15. Oktober 1901. Elev Jelling Seminarium 1919—22. 1. Maj 1923 Lærer paa „Himmelbjerggaarden“. Rekrut 16. Bataillon i Odense 1925, Elev Kornetskolen i Vinteren 1925—26, Kornet 16. Bataillon Sommeren 1926. Derefter igen paa „Himmelbjerggaarden“. Indkaldt som Løjtnant 1931.

Gift 9. Maj 1931 i Fredericia med Elisabeth Bennike, født 18. Februar 1906 i København (Datter af Asger Bennike,

Installatør i Middelfart, født i København $16/8$ 1884 og Marie Solhøj, født i Slagelse $22/11$ 1884.

2. Theodor Vilhelm Behrendt, født i Thisted 17. November 1905, Student fra Fredericia 1924, cand. theol. 1932, Lærer paa Uldum Højskole.

Gift II 25. Maj 1912 i Middelfart med Mette Jørgensen, født 2. Januar 1872 i Haarby (Enke efter Brændevinsbrænder og Sparekassedirektør Rasmus Poulsen i Middelfart og Datter af Gaardejer Jens Jørgensen, Bynkeslette, Haarby Sogn, født $19/4$ 1832, død $28/2$ 1893, og Dorteia Hansen, født $4/5$ 1843, død $26/2$ 1882). B. Charlotte Sophie Frederikke Behrendt, født d. 20. Januar 1870 i Middelfart, nogle Aar Lærerinde i Wadstena i Sverige, gift i Middelfart 28. Maj 1898 med Olaf Holst, født 7. Oktober 1868 i Viborg, Student 1887, Fæstningsartillerist 1892, cand. theol. 1894, cand. mag. 1897, Adjunkt i København til 1917. Bankrevisor til 1924. Nuværende Bolig: „Mosehuset“ pr. Helsingør. (Søn af Fabrikant Frederik Helmuth Sofus Holst, født 1833 i Gjedsted ved Limfjorden, Skovlfabrikant i Viborg til 1887, derefter Particulier i København, Middelfart, Ordrup og Viborg, død 1911, og Hustru Henriette Halberg, født 1835 i Viborg, død 1902.)

Børn:

1. Arne Struch Holst, født paa Frederiksberg 26. Februar 1899, Student fra Plockross' Skole i Hellerup 1917, cand. polyt. 1922, traadte umiddelbart derefter ind i Firmaet „Kuhlman & Winkel“s Tjeneste som Ingeniør ved Baneanlæg i Jylland (Viborg-Faarup Banen) indtil 1925, derefter uden Beskæftigelse ca. 14 Maaneder til han i Foraaret 1927 som Ingeniør hos Firmaerne „Kampmann, Kierulf & Saxild“ og „Saabye & Lerche“ rejste til Lilleasien til de derværende Jernbaneanlæg ved den saakaldte „Sydbane“, efter sin Hjemkomst 1929 ansat hos sidstnævnte Firma, i hvis Tjeneste han stadig er. Gift 12. April 1933 i Frederiksberg Kirke med Nina Marie Ludvigsen, født paa Frederiksberg 22. December 1912 (Datter af Boghaandler i København Hans Jørgen Ludvigsen, f. i København $11/5$ 1863, død $16/7$ 1926, gift $21/9$ 1906 i Ordrup Kirke med Alfrida Kamilla Hedvig Olsen, f. $7/6$ 1883).

2. Vagn Struch Holst, født paa Frederiksberg 21. Januar 1906, Realexamen fra „Plockross' Skole“ i Hellerup 1922,

umiddelbart derefter ansat hos Firmaet „Jacob Holm & Sønner“ til 1923, derefter i Privatbanken i København som Bankassistent til 1930, Infanterist i Roskilde 1927, 1930 8 Maaneders Volontørvirksomhed i et Exportfirma i Hamborg, derefter selvstændig Agenturvirksomhed for samme i København, derefter Forbindelse med Importfirmaet „Helmer Abel“, fra 1. Januar 1933 indtraadt som Kompagnon i samme (Helmer Abel & Co.).

C. Thora Sophie Behrendt, født d. 27. Oktober 1871. Absolverede Privatlærerinde-Examen fra Frk. Zahles Institut i København, hvorefter hun nogle Aar var Lærerinde. Da hun havde faaet Lyst til Sygepleje-Gerning, blev hun derefter uddannet til Sygeplejerske paa en Privatklinik i København og var der nogle Aar som Sygeplejerske. Efter Faderens Død 1901 opgav hun sin Stilling paa Kliniken og tog Ophold hos sin Moder i Middelfart. Da hendes Svigerinde Frieda døde i 1905, optog hun og hendes Moder dennes to Sønner i deres Hjem, og derved fik Thora B. en Gerning, der ret laa for hendes kærlige og opofrende Sind. Thora B. døde d. 14. Februar 1915 i Middelfart. Hun var i sine sidste Aar plaget af en tiltagende Tungehørighed og Asthma.

D. Johan Koenen Behrendt meddeler selv: født $18/3$ 1874, konfirmeret $14/4$ 1889. $18/8$ 1885 blev jeg sendt til Sorø for at gaa i Skole der, hvor jeg forblev til Juli 1889. $6/9$ 1889 tiltraadte jeg min Læreplads i en af de ældgamle Købmandsgaarde i Odense, i hvilken Ejendom der rimeligvis har været drevet Forretning gennem Aarhundreder. Det var en mægtig, gammel Gaard; paa de store Dage, Fastelavns Mandag, Dyrskuedagene og Lørdagen før Jul kunde vi ofte have Hundrede Heste opstaldede. Gaarden var bygget paa Grunden af det gamle Sortebrødrekloster, idet der var prægtige gamle Hvælvinger i Kælderen ud til Gaden. Min Principal hed Joh. B. Lange. Læretiden var efter Datidens Forhold stræng med Arbejde fra 7 Morgen til 9 Aften. Kl. 10 lukkede Butikken, og i den sidste Time havde vi Lov til at læse Aviser. Læretiden var 4 Aar, men jeg slap med $3\frac{1}{2}$ Aar, hvorefter jeg forblev i Forretningen i 3 Aar som Førstemand. Herfra tog jeg Plads hos en Købmand i Nyborg, som var Svoger til min Principal i Odense. Havde jeg været 7

Aar i min første Plads i Odense, var jeg nu ikke meget mere end 7 Uger i denne, da Forholdene ikke tiltalte mig. Efter Tilladelse af min Fader og Forhandling med min Principal hævedes min Kontrakt.

Samme Aar, 1896, havde min Fader i Februar solgt Hotellet til Afstaaelse samme Aar den $\frac{1}{10}$. Min Fader havde været syg ved Paasketid, og Fader og jeg blev enige om, at jeg skulde komme hjem og assistere ham ved hans Sommersæson og Flytning af det gamle Hjem til Søro.

Der var i Mellemtiden bleven mig tilbudt Plads paa Jernstøberiets Kontor her af den daværende Ejer, Jernstøber P. Hess. $\frac{1}{10}$ tiltraadte jeg min Plads paa Fabrikens Kontor, hvor jeg forblev i $1\frac{1}{2}$ Aar, da jeg atter drog tilbage til Odense. Fabrikant Erik Stokkebye havde forhandlet med mig om at komme til hans Forretning og passe hans løbende Forretninger i Jylland, hvorpaa jeg berejste Jylland 3 Gange om Aaret.

I Efteraaret 1899 afgik den daværende Bankdirektør A. C. Hansen sen. ved Døden, og der blev da gennem min Fader tilbudt mig Plads paa Banken her af den tilkommende Direktør A. C. Hansen (jun). Denne Plads tiltraadte jeg $\frac{1}{11}$ 1899. Det var meget beskedne Forhold, Banken da arbejdede under. Vi var kun 2 unge Assistenten og 2 Direktører. De første 8 Aar havde jeg Kassen, senere blev jeg Fuldmægtig.

$\frac{1}{5}$ 1927 blev der valgt en Meddirektør, Godske Nielsen, ved Siden af A. C. H., og da sidstnævnte i Marts 1928 tog sin Afsked, blev jeg $\frac{16}{4}$ s. A. valgt til Direktør ved Siden af den allerede nævnte Meddirektør.

Gift 28. April 1904 i København med Thyra Hess-Nielsen, født 9. Februar 1881 (Datter af Sagfører Adolf Martin Andreas Nielsen, født $\frac{7}{8}$ 1851 i Assens, exam. jur., forhen Herredsfuldmægtig i Hasle paa Bornholm, senere Sagfører i Helsingør. Efter at have ordnet sine Sager i Hasle rejste han med Dampskibet „Jarl“, der forliste med alle sine Passagerer den 5. Marts 1890. Gift $\frac{11}{10}$ 1878 i Middelfart med Emilie Elisa Hess, født i Middelfart $\frac{31}{7}$ 1859, Datter af Jernstøber J. S. Hess. Død i Middelfart $\frac{12}{2}$ 1928).

Børn:

1. Henning Christian Frederik Behrendt, født i

Middelfart 27. Maj 1906, konfirmeret $\frac{3}{10}$ 1920. Lærte i Vejle Bank, hvor han var i 5 Aar, kom derefter til „Pontoppidan & Co.“ i Hamborg, hvor han var i $2\frac{3}{4}$ Aar. Droge derfra til London, hvor han gik paa Pulmanns College i 3 Mnd. Fik senere Plads ss, og blev af sit Firma sendt til Viareggio i Italien, hvor han i flere Aar besøgte Londonfirmaets Forretninger. Var derefter $\frac{1}{2}$ Aar i New York for at indarbejde sit Firma ss. Er nu bosiddende i London.

2. Gunner Andreas Struch Behrendt, født i Middelfart 26. December 1908, konfirmeret $\frac{3}{4}$ 1923. Lærte Landvæsen paa Jordrupgaard v. Kolding i 2 Aar, derefter 1 Aar paa Sparretorn og 2 Aar i Jyllinge. Aftjente sin Værnepligt ved Artilleriet. Gennemgik derefter Dalum Landbrugsskoles Kursus med Examen som Kontrolassistent. Var derpaa et Aar i England (1931—32). Uddannes for Tiden paa et Hønseri i Fjelsted.

3. Inger Margrethe Behrendt, født i Middelfart 16. Juli 1914.

Alle mine Børn har Realexamen fra den herværende Skole.

E. Victor Struch Behrendt, født i Middelfart den 15. Februar 1881, besøgte derværende Realskole og tog Præliminærexamen i Aaret 1897. Blev derefter ansat paa et derværende Handelskontor, men ønskede at komme ind i en af Civiletaterne og fik fra 1. Januar 1899 Ansættelse som Volontør paa Frederikhavns Toldkontor hos sin Onkel, Toldforvalter A. Gormsen, og avancerede efterhaanden til Kontorist, senere Fuldmægtig sammesteds. Fra 7. December 1905 Ansættelse som Assistent i Finansministeriets 2. Revisionsdepartement og 9. Marts 1909 Ansættelse som Toldassistent i Overtoldinspektoratet for København. $\frac{19}{7}$ 1924 Kontrolør ved Toldkassererkontoret i Aarhus, $\frac{23}{10}$ 1928 Toldforvalter paa Samsø.

6. Maj 1916 gift med Andrea Hess Nielsen, født 11. Marts 1890 i Helsingør, Søster til hans Broder Johan Behrendts Hustru.

Børn:

1. Hellen Margaret Elise Behrendt, født i Gjentofte 20. December 1919.

2. Jørgen Behrendt, født i København den 9. Januar 1924.

F. Fanny Johanne Frederikke Behrendt, født i Middelf-

fart 12. September 1885, gift I 7. Oktober 1905 med Christian Vilhelm Emanuel Brandt Holst, født i Fredericia 3. Maj 1875, Præliminærexamen fra Sorø Akademis Skole 1892, cand. polyt. 1901, Ingeniør i København 1901, Stadsingeniør i Nykøbing Falster 1907—17, Kontrollør ved Ølbeskatningen 1920. Bopæl: Madvigs Allé 12, København V. (Søn af Vilhelm Holst, Toldforvalter i Middelfart, Etatsraad, R. af D., født 1824, død 1913, og Amalie Christensen, født 1830, død 1908).

Børn:

1. Preben Holst, født 14. April 1914 i Nykøbing F., Real-examen Ordrup Gymnasium 1930, derefter i Elektromekanikerlære.

2. Eva Merete Holst, født 23. Marts 1917 i Nykøbing F. Gift II 11. August 1931 med Olaf Gudmann Christiani, født 14. September 1877 paa Søllerødgaard ved Holte, til Søs 1893, Styrmand 1899, Reserveløjtnant i Flaaden 1903, Skibsfører 1914, Skibsinspektør ved Statens Skibstilsyn 1924. Bopæl: Lunden, Svendborg. (Søn af Proprietær Jens Christiani, født 1841, død 1908, og Emmy Gudmann, født 1848, død 1913).

III. August Christopher Behrendt, født 30. Oktober 1838, død 24. Januar 1848.

IV. Laurentine Caroline Behrendt, født 21. August 1840, død 29. April 1919. 1862—65 i Huset hos Apoteker Strøyberg i Aalborg, 1865 kom hun efter Moderens Død hjem og styrede Huset for sin Fader indtil hans Død 1883. Derefter Husbestyrerinde hos Familiens mangeaarige Ven, Provst H. L. B. Fønss i Vejlbj (Vends Herred), og i hans Hjem, først dør, senere i Fredericia, blev hun til hans Død 1894. Senere var hun hos en Veninde Frk. Krag i Fredericia, dog kun et Aarstid, da nævnte Dame var vanskelig. Derefter i København hos Enkefru Falkenstjerne. De sidste Aar boede hun paa „Vesterled“, Frederiksberg.

V. Johan Mathias Behrendt, født 27. September 1842, død i Middelfart 30. November 1885, kom til Søs strax efter sin Konfirmation, sejlede nogle Aar i Udenrigsfart, bl. a. til Syd-Amerika og Australien, tog i September 1862 dansk Styrmandsexamen, 16. December s. A. blev han forhyret med en Brig fra Altona, hvormed han i 3 Aar sejlede mellem østasiatiske Pladser. Da han kom hjem i 1865 tog han tysk Styrmandsexamen i Hamborg, 1874 blev han

Fører af Briggen „Johanna“ af Nyborg. Et Aars Tid var hans Hustru og Børn med paa to Rejser til Vestindien. 1883 maatte J. M. B. opgive Søen, da hans Helbred var blevet medtaget af den gule Feber, hvoraf han flere Gange havde været meget syg. 16. Juni 1871 gift i Middelfart med Laurine Birgitte Frederiksen, født i Middelfart 20. December 1843, død s. St. 4. September 1903 (Datter af Skipper Christian Frederiksen i Middelfart, født i Middelfart $^{28}/_8$ 1806, død s. St. $^{26}/_{12}$ 1876, og Maren Hansen, født i Nyborg $^{17}/_2$ 1804, død i Middelfart $^{28}/_5$ 1896).

Børn:

A. Laurentine Henriette Behrendt, født 30. August 1872 i Middelfart, i nogle Aar ansat i en Manufakturforretning, udvandrede i 1891 til Nordamerika. Gift 18. April 1896 i Chicago med Maskinmester Jørgen Rasmussen, født 7. Juni 1856 paa Sejerø. (Søn af Gaardejer Rasmus Rasmussen, Sejerø, f. 1821, d. 1866, og Hustru, Ane Mette Rasmusdatter, f. $^{12}/_{11}$ 1823, d. $^{30}/_3$ 1898). 1908 vendte de tilbage, boede en Tid i Middelfart og siden 1912 i Skærbæk ved Taulov.

B. Johanne Margrethe Behrendt, født 20. November 1874 i Middelfart, død s. St. 13. Oktober 1917. Gift 11. Marts 1899 i Middelfart med Restauratør Frederik Clausen Hansen i Middelfart, født dør 25. Juni 1865.

Børn:

1. Carl Behrendt Hansen, f. $^{6}/_2$ 1900 i Middelf., Gartner.
2. Axel — — - $^{5}/_6$ 1903 i — , Lagerist.
3. Emil — — - $^{1}/_8$ 1907 i Ejby, Landmand.
4. Hans — — - $^{30}/_7$ 1911 i Middelf., Landm.
5. Karen Laurine — - $^{23}/_{12}$ 1914 i Middelfart.

Efter Johanne H.s Død tog Laurentine R. og hendes Mand sig af de tre yngste Børn, som hos dem fik og endnu har et godt og kærligt Hjem.

VI. Sophus Wilhelm Behrendt, født 16. Oktober 1844, død i Odense 3. Oktober 1863. Lærte Handelen i Odense i en større Manufakturforretning. Han døde af Tarmslyng, en Sygdom, man den Gang stod magtesløs overfor.

VII. Elise Marie Frederikke Behrendt, f. i Middelfart 17. Maj 1846, død i Rudkøbing 23. April 1928. Gift med sin Fætter, Hans Emil Edsberg, Lærer i Sønder Longelse paa Langeland, f. i

Svendborg 12. Maj 1836, død i Rudkøbing 20. April 1904 (Søn af Johan Frederik Edsberg, Guldsmed i Svendborg, f. $19/3$ 1805 paa Christianslund, Skovby Sogn, Broder til J. K. Behrendts Hustru, død $11/1$ 1890 i Svendborg, og Anna Elisabeth Cathrine Leerbeck, f. $30/10$ 1803, d. $8/12$ 1858).

Børn:

A. Elisabeth Edsberg, født 13. April 1872 i Tullebølle, ugift, bosat i Rudkøbing.

B. Johanne Frederikke Edsberg, f. 2. April 1874 i Tullebølle. Fra 1903 til 1926 var hun Indehaver af en Galanteri-Forretning i Rudkøbing, som hun afhændede af Helbredshensyn. Ugift, bosat i Rudkøbing.

C. Christian Theodor Edsberg, f. 16. September 1877 i Sdr. Longelse, d. 5. Oktober 1880.

D. Agnes Edsberg, f. 7. Maj 1879 i Sdr. Longelse, g. 5. September 1915 med Uhrmager Gorm Wilhjelms i Rudkøbing, født 20. December 1878 (Søn af Christian Frederik Wilhjelms, f. $21/1$ 1851 i Rudkøbing, død dér $12/1$ 1918, og Karen Kirstine Gormsen, født i Assens $17/7$ 1853).

Søn: Christian Frederik Wilhjelms, f. $24/10$ 1917.

E. Theodor Behrendt Edsberg, født 11. April 1885 i Sdr. Longelse, lærte Handelen i Rudkøbing hos Købmand S. P. Hansen, aftjente sin Værnepligt i Nyborg, siden 1912 Købmand i Rudkøbing. G. 8. Marts 1914 med Ingeborg Hansen, født i Rudkøbing 13. September 1885 (Datter af Købmand S. P. Hansen i Rudkøbing, f. $13/4$ 1857, død $25/3$ 1913, og Anine Hansen, f. $8/4$ 1858, d. $1/5$ 1924).

Søn: Mogens Edsberg, født $11/9$ 1918.

VIII. Johan Jacob August Behrendt, født i Middelfart d. 11. November 1848. Læreaar: ingen. Januar 1864 den lille Præliminærexamen. Grüners Handelsakademi i et Aar. Sommeren 1866 passede Dampskibsexpeditionen for Fader. Fra Efteraaret 1866 til Foraaret 1868 Bogholder hos P. A. Jerichou & Christensen i Middelfart. Fra 1. April 1868 til 1. April 1871 hos Bohlen & Dohrn i Hamborg, derefter Soldat ved Forplejningskorpset til Sommeren 1872, derfra atter hos Bohlen & Dohrn til 1. April 1874, fra den Dag Bogholder ved Det danske Reassuranceselskab „Dan“ i Vejle, indtil dette Selskab hævedes i Efteraaret 1879, derefter Fuldmægtig hos „Dan“s

administrerende Direktør, A. Thorsen, i København indtil 1. November 1881, da jeg kom til Den Københavnske Sø-Assurance Forening som Expedient, tog Afsked derfra 1. Januar 1916 som Direktør (fra Januar 1911).

Gift 7. Maj 1875 i Middelfart med Fanny Nathalie Struch, Søster til C. F. Behrendts Hustru, født 11. Marts 1848 i København, døbt 24. April 1848, konfirmeret den 25. September 1864. Privatlærerinde hos Proprietair N. L. Wolff, Stenagergaard ved Vejle, derefter hos Forpagter Syberg Petersen, Søbysøgaard ved Odense. Død i København 5. Juli 1926.

Børn:

A. Sophus Behrendt, født 3. Maj 1876 i Vejle, død i København 7. Februar 1883, begravet 16. Februar.

B. Emil Behrendt, født i Vejle d. 14. December 1877, døbt sammesteds 17. Marts 1878, konfirmeret d. 3. April 1892. Etableret som Konfektionshandler paa Amagerbrogade 29. September 1906, og som Boghandler d. 10. Marts 1926. Emil Behrendt lærte Manufakturhandelen hos Købmand Svensson i Middelfart, uddannede sig derefter hos P. Trolle i København, var derefter nogen Tid i Kiel, Hamborg og Haderslev og hos Chr. Sørensen (Svoger) i København, indtil egen Etablering. Gift 10. Maj 1908 i København med Annine Marie Sørensen, født i Haderslev 7. Juli 1875, døbt 11. Juli s. A., konfirmeret 6. Oktober 1889 (Datter af Jens Sørensen, f. $18\frac{1}{3}$ 1844, død $22\frac{1}{2}$ 1893, og Anna Holm, f. $27\frac{1}{2}$ 1847).

Søn: Otto Emil Behrendt, født 10. September 1910, døbt $2\frac{1}{10}$ s. A., konfirmeret $5\frac{1}{10}$ 1924, Student $28\frac{1}{6}$ 1929.

C. Fanny Behrendt født 10. December 1879 i København, døbt 1. Februar 1880 i Trinitatis Kirke, konfirmeret $13\frac{1}{10}$ 1895 i St. Johannes Kirke. Gift 4. Juni 1908 i St. Andreas Kirke med Poul Christian Poulsen, f. $17\frac{1}{10}$ 1873 i Korsør, (Søn af Stationsforstander i Sorø P. O. Poulsen, f. $30\frac{1}{8}$ 1839, d. $16\frac{1}{9}$ 1929, og Julie Jacobsen, f. $29\frac{1}{12}$ 1839, d. $20\frac{1}{9}$ 1920). Student fra Sorø 1892, cand. jur. 1898, Birkefuldmægtig ved Bregentved-Gisselfeld Birk 1898, Byfogedfuldmægtig i Varde 1899, i Roskilde 1901, i Skanderborg 1906, Protokolfører i Kriminal- og Politiretten 1907, Kriminalretsassessor 1915, Dommer i Københavns Byret 1919, i Østre Landsret 1926, i Højesteret 1931. Formand for den staaende Voldgifts-

domstol vedrørende Handel med Husdyr i København, Medlem af Fængselshjælpens Bestyrelse, Likvidator i A/S Hellerup Bank 1922. R. af D. Dbm.

Søn: Poul Einar Poulsen, født 28. Maj 1909 i København, døbt Juni 1909 i St. Jacobs Kirke, Student 1927 (fra Øregaard Gymnasium, Hellerup). Stud. jur.

D. Jutta Anna Augusta Behrendt. Født i København d. 19. Februar 1891, døbt i St. Johannes Kirke d. 26. Marts 1891, konfirmeret i St. Andreas Kirke d. 24. Marts 1907, gift den 26. Maj 1916 i Helligaandskirken med Grosserer Hans Angell Kopp (Søn af Grosserer Julius Kopp og Hustru Emilie Siersted). Født i København d. 26. Maj 1876, konfirmeret i Helligaands Kirken, Skoleelev i Lyceum, København, aftjent sin Værnepligt 1899 ved 21. Bataillon, 2. Kompagni. Uddannet i Faderens Forretning (Firmaet Julius Kopp), flere Studieophold i Udlandet (1900 i Manchester, Edinburgh og Paris, 1909—10 hos Goodyear Rubber Co. i New York). Overtog 29. November 1917 Firmaet Julius Kopp, Grosserer-Borgerskab 13. December 1917. Har principielt afslaaet alle private og offentlige Hverv, Ridder af Æreslegionen (14. August 1931), R. af D. 1933.

Søn, adopteret: Erik Bertil Kopp, født i København den 25. Oktober 1922.

IX. Carl Emil Behrendt, født den 26. August 1850 i Middelfart. Lærte Handelen i Odense hos Rasmus Holbeck & Søn fra 1866 til 1869, kom derfra til Firmaet Thøger From i København, hvor han forblev indtil Aaret 1877. Da dette Firma havde en Del Forretning i Sundsvall i Sverige, tilbød det C. B. mod en garanteret Aarsfortjeneste at overtage dets Repræsentation der. Efter at have raadført sig med sin Fader og sin ældste Broder tog C. B. mod Tilbudet og rejste til Sundsvall.

Dér har han været og virket i 56 Aar, en Tid for nævnte Handelshus, senere for egen Regning.

Kun 3 Gange — 1883, 1896 og 1919 — har han besøgt sin Familie i Danmark, men han staar i stadig Brevveksling med sine Søsken og deres Børn, og sin gamle Fødebys Udvikling følger han stadig som Holder af „Middelfart Avis“.

Carl Behrendt er ugift.

X. Charlotte Sophie Behrendt, f. i Middelfart 1. Februar

1852, død s. St. 21. Marts 1869 af Tæring.

XI. August Christopher Behrendt, født 7. Maj 1854, lærte Handelen i Odense 1869—72, Handelsbetjent i Horsens, aftjente i Aaret 1873 sin Værnepligt ved 16. Bataillon i Odense, derefter beskæftiget i sit Fag i Vordingborg og Vejle, hvor han i 2 Aar, 1879—81, havde egen Forretning. Senere et Aar Forvalter paa Dalum Papirfabrik. Udvandrede i Februar 1882 til Nordamerika, hvor han siden har opholdt sig i Chicago og Omegnen. For nogle Aar siden flyttede han til Ord, Nebraska. Gift 9. Maj 1885 med Julie Heyn, f. 23. December 1859 i Grube, død 26. April 1914. (Datter af Premierløjtnant Louis Frederik W. Heyn, R. af D., Deltager i Krigene 1848—50 og 1864, Toldkontrolør i Grube (Sydslesvig), senere i Skodborghus, f. i København ^{15/1} 1830, død i Skodborghus ^{28/11} 1876, og Hustru Maria Regine Berg, f. ^{22/11} 1830 i Kappeln (Slesvig), døde i København ^{15/6} 1902.

Børn:

A. Jan Frederik Behrendt, født i Chicago 26. Juli 1889, død 6. Januar 1913.

B. Marie Laurine Behrendt, født i Chicago 23. August 1891, gift 16. Maj 1914 i Chicago med Marius Anton Jørgensen, født i Baaring, Asperup Sogn i Vends Herred 17. November 1890 (Søn af Rasmus Jørgensen, f. i Baaring, ^{18/4} 1845, død ^{6/2} 1929, gift ^{7/11} 1867 med Maren Jensen, f. i Baaring ^{15/11} 1846, død ^{15/11} 1931).

Søn: Aksel Julius Jørgensen, født i Chicago 17. Marts 1915.

C. Wilhelmine Margrethe Behrendt, født i Chicago 3. November 1893. Gift i Chicago 5. December 1912 med Niels Jensen, født i Sennels Sogn ved Thisted 6. Marts 1871 (Søn af Niels Chr. Jensen, Sennels, og Maren Christine).

Søn: Frederik Behrendt Jensen, født 30. August 1916.

TILLÆG A

CHRISTIAN FRIEDRICH BEHRENDT^S

2. ÆGTESKAB

GERICHTSSCHOUT C. F. Behrendt, f. $\frac{7}{5}$ 1770 i Malchow, død $\frac{8}{10}$ 1823 i Friedrichstadt, blev $\frac{4}{10}$ 1806 gift med Sophia Dorothea Maria Angel, f. . . ., d. . . ., (Datter af Michael Petersen Angel „Amtsbruder in Flensburg“, vistnok Bagermester efter hvad der er fortalt, og Hustru Elisabeth Margaretha Fabricius; de maa være døde før 1806, da de begge opføres som „weiland“). Med hende fik han tre Døtre, alle fødte i Friedrichstadt, nemlig Maria Catrina Metta Behrendt, f. $\frac{8}{10}$ 1807, død i Friedrichstadt $\frac{26}{3}$ 1895, gift i barnløst Ægteskab med Christian Christiani, Sadelmager dør, f. 1791, død $\frac{2}{10}$ 1866, Eva Cornelia Margarethe Behrendt, f. $\frac{5}{12}$ 1808, død ung, og Anna Sophia Behrendt, f. $\frac{27}{10}$ 1810, død $\frac{29}{3}$ 1891 i Øsby Præstegaard, gift $\frac{10}{10}$ 1837 med Anton Claus Baxen, f. $\frac{30}{9}$ 1802 i Friedrichstadt død $\frac{23}{1}$ 1864, Købmand og Avlsbruger (Søn af Ingwer Baxen, Borger i Friedrichstaht, og Hustru Catharina Renfeldt). I dette Ægteskab fødtes flere Børn, som døde i den unge Alder, samt Datteren

Wilhelmine Marie Caroline Baxen, f. $\frac{4}{12}$ 1845 i Friedrichstadt d. $\frac{7}{4}$ 1899 i Øsby Præstegaard, gift $\frac{30}{5}$ 1869 i Friedrichstadt med Pastor Detlef Peter Wilhelm Theodor Tiedje, f. $\frac{20}{9}$ 1840 i Witzwort (Ejdersted), d. $\frac{10}{1}$ 1917 i Flensborg (Søn af Claus Friedrich Tiedje, Hauptlehrer i Witzwort, f. i Kating $\frac{12}{7}$ 1811, d. i Witzwort $\frac{20}{7}$ 1870, og Hustru Petra Sophia Höyberg, f. i Ribe $\frac{26}{6}$ 1810, d. i Berlin $\frac{16}{6}$ 1884).

Student fra Ribe Latinskole 1860, Regensianer, studerede Theologi. Meldte sig $\frac{1}{4}$ 1861 til Uddannelse ved Artilleriets Aspirantskole i København. Patent som Officer i Artilleriets Krigsreserve $\frac{25}{1}$ 1862, permitteret $\frac{1}{4}$ s. A. Indkaldt $\frac{1}{11}$ 1863 som Artilleri-Reserve-Officer, gjorde Tjeneste ved Dannevirke, Dybbøl og Als, permitteret $\frac{1}{11}$ 1864. Cand. theol. 1867 fra Københavns Universitet. Droeg efter endt Examen til sin Hjemstavn og blev samme Aar kaldet til Adjunkt i Hygum (Tørringlen), derefter Sognepræst i Karlum, Tønder Provsti, 1868—72, Skrydstrup, Haderslev Provsti, 1872—1880, Oxenvad-Jels 1880—89, Øsby 1889—1910.

Børn:

A. Anna Sophie Tiedje, f. 13. November 1870 i Karlum (Tønder Provsti), d. 19. September 1907 i Øsby. Ugift.

B. Frieda Petrea Tiedje, f. i Skrydstrup 17. Juli 1872, hjemmedøbt 27. Juli, fremstillet i Kirken 4. August 1872, gift 27. Oktober 1899 i Øsby med Christian Frederik Behrendt, og død 25. November 1905 i Thisted. (Se foran: IIA, S. 79)

Børn:

1. Christian Frederik Behrendt, f. i Fredericia 15. Oktober 1901.

2. Theodor Vilhelm Behrendt, f. i Thisted 17. Nov. 1905.

C. Marie Christine Tiedje, født 26. August 1873 i Skrydstrup, død s. St. 26. Juni 1875 (begravet 30. Juni), omkom ved en Kørselsulykke, idet en beruset Mand kørte løbsk og derved dræbte Barnet, der legede paa Vejen i Skrydstrup.

D. Friedrich Martin Nikolai Tiedje, f. 27. Oktober 1875 i Skrydstrup, besøgte Gymnasiet i Haderslev, Handelsuddannelse i en Isenkram-Forretning i Eckernförde, aftjente derefter sin Værnepligt i 2 Aar, senere Købmand i Hamburg, indkaldt 1914, faldt i Krigen under et Angreb paa Jazowol i Rusland 19. September 1915, gift 4. Juli 1903 i Hamburg med Wilhelmine Ida Weymar, f. 16. Sept. 1881 paa Gaarden Uelsby ved Slesvig. (Datter af Gustav Emil Weymar, Proprietær, f. $\frac{5}{2}$ 1844 i Hamburg, død s. St. $\frac{5}{10}$ 1914, og Minna Sophie Lübbe, f. $\frac{27}{8}$ 1848 paa Godset Schaeferhof ved Pinneberg, død i Hamburg $\frac{19}{5}$ 1926).

Børn:

1. Theodor Günther Tiedje, f. 5. Januar 1905 i Hamburg, Købmand i Washington, U. S. A.

2. Minna Else Frieda Tiedje, f. 8. December 1905 i Hamburg, gift 14. Oktober 1927 med Købmand i Hamburg Herbert Toepffer, f. 27. April 1902 i Moskau. (Søn af Ernst T., Apoteker i Riga (Letland), f. $\frac{6}{4}$ 1871 i Talsen (Kurland) og Hustru Wera Friederichsen, f. $\frac{5}{5}$ 1873 i Moskau).

Børn:

a. Rolf Toepffer, f. $\frac{28}{1}$ 1929, Hamburg.

b. Tamara Toepffer, f. $\frac{11}{8}$ 1932, Hamburg.

3. Christine Carla Tiedje, f. 2. Marts 1911 i Flensborg, gift $\frac{2}{10}$ 1931 med Landbrugskonsulent Adalbert von Bülow, Forsøgsgaarden Jeserig ved Gotz i Mark Brandenburg (Søn af Karl Friedrich von Bülow, Ritmester, Besidder af Riddergodserne Wendorf og Freidorf i Mecklenburg, f. paa Wendorf $\frac{4}{6}$ 1848, d. s. St. $\frac{16}{9}$ 1902, og Hustru Elly von Bredow af Briesen, f. paa Briesen $\frac{11}{8}$ 1857, d. i Berlin $\frac{23}{5}$ 1913).

Søn:

Hans Henning von Bülow, f. 30. Juni 1932 paa Jeserig.

E. Antonie Claudine Tiedje, f. i Skrydstrup $\frac{8}{3}$ 1877, død 16. Oktober 1877 i Skrydstrup.

F. Theodor Vilhelm Tiedje, f. 28. Maj 1878 i Skrydstrup. Student 1899 fra Haderslev Gymnasium, studerede Theologi i Tübingen, Berlin og Kiel, videnskabelig-theologisk Examen 1905 i Kiel, praktisk theol. Examen 1907 i Kiel, Pastor diaconus i Løjt 1907—1910, Sognepræst i Ravsted (Tønder Provsti) 1910 til Maj 1920, siden 1920 Sognepræst for den tyske Menighed i Göteborg, Provst dersteds 1929. Død 19. Juni 1933 i Nauheim, hvor han gennemgik en Kur for et Hjerteonde. Gift $\frac{29}{9}$ 1908 med Elisabeth Johanna Grønning, f. i Uberg, Tønder Kreds, $\frac{6}{2}$ 1886 (Datter af Herman Henry Grønning, Sognepræst i Aabenraa, senere i Augustenborg, f. $\frac{29}{7}$ 1856 i Guntur (Forindien), og Marie Knuth, f. $\frac{4}{3}$ 1865 i Flensborg, d. $\frac{18}{5}$ 1890 i Aabenraa). Han var dekoreret med den svenske Nordstjerneorden, det tyske Jærn-Fortjenstkors for Krigshjælp og det tyske røde Kors' Ærestegn.

Børn:

1. Marie Wilhelmine, f. $28/8$ 1915 i Ravsted.
2. Elisabeth Christine, f. $7/4$ 1922 i Göteborg.

G. Johannes Tiedje. — Han meddeler selv:

Johannes Tiedje, geb. 7. Oktober 1879 in Skrydstrup (Hadersleben), Gymnasium 1889—1899, studierte Theologie, Philosophie und Volkswirtschaft in Halle a/d S., Berlin, Kiel, von 1903—1907 Prinzenenerzieher auf Schloss Friedrichshof bei Cronberg, Taunus, 1907—08 Studium der Volkswirtschaft und des Volksrechts in Heidelberg und Marburg, 1907—09 Redacteur der „Christlichen Welt“, Marburg, 1910—14 Prediger der Freigemeinde im Königsberg, gesuchter Vortragsredner in ganz Deutschland, 1914 Leiter der Ostpreussen-Hilfe in Königsberg, 1915 Kriegsfreiwilliger im Thüring. Ulan-Regt. 6, dank guter sportlicher und reiterlicher Vorbildung schon ins Feld gerückt $15/7$ 15 (Fronten: Polen, Russland, Frankreich, Serbien, Dobrudscha, Rumänien). Leutnants-Patent $27/7$ 16, Dekorationen: E. K. 2 und die entsprechenden Kriegsdekorationen Hessens, Oesterreichs und Bulgariens, kriegsbeschädigt $5/1$ 1917, als Landesrat tätig bei der Militär-Verwaltung in Bukarest, 1917—18 Kriegswirtschaftsoffizier Frankfurt a/M, 1918 Sachverständiger für Schleswig in der Friedensdelegation, delegiert vom Ministerium des Äusseren nach Paris 1920—21. Vorstand und Führer in Industrie-Verbänden und Volkstums-Verbänden, Ministerialrat im Reichsministerium des Innern $1/1$ 1922 bis heute. (Departement Versailles und Auslandsdeutsche.)

Schriftstellerisch vielfach tätig, so besonders schon 1909 „Die Zustände in Nordschleswig“ und 1927 „Grundtvig“, auch Abhandlungen unter Pseudonyme Hans Behrendt.

I. Ehe 1909 mit Johanne Julie Hansen, geb. $20/2$ 1881.

Tochter: Stephanie Tiedje, geb. $4/2$ 1910.

II. Ehe $1/8$ 1919 mit Eugenie Bargiel, geb. $7/2$ 1881 in Bukarest, Tochter des Eugen Bargiel, geb. Berlin 1840, gest. Bukarest 1907 (ein Stiefbruder von Clara Schumann), und Frau Hermine Knutzen, geb. Budapest, stammend aus Ostfriesland, geb. 1848, gest. Bukarest 1925.

Kinder:

Anna Renate Hedwig Tiedje, geb. Berlin $\frac{2}{1}$ 1921.

Detlev Knut Reimer Tiedje, geb. Berlin $\frac{15}{12}$ 1922.

H. Wilhelmine Tiedje, f. 3. August 1881 i Oxenvad, gift 30. Maj 1901 i Øsby med Pastor Alfons Geisler, Præst ved et Fængsel i Mark Brandenburg.

I dette Ægteskab er der to Sønner.

Forespørgsel er ikke bleven besvaret.

L. Harald Tiedje, f. $\frac{11}{1}$ 1884 i Oxenvad, besøgte Gymnasiet i Haderslev, aftjent sin Værnepligt i Lübeck som et-aarig frivillig, uddannet paa et Apotek i Haderslev, konditionerede paa forskellige Apoteker, indkaldt under Krigen og gjorde da Tjeneste som Feltapoteker med Rang af Premierløjtnant, Jernkorset II, Apoteker i Gross Quern, død $\frac{14}{4}$ 1929. Gift I 1913 i Meldorf med Emma Marie Elfriede Bösch, f. $\frac{24}{11}$ 1892 i Meldorf, d. $\frac{7}{2}$ 1922 i Gross Quern.

Søn:

Hans Harald Tiedje, f. $\frac{9}{4}$ 1916 i Flensburg.

Gift II $\frac{5}{6}$ 1915 i Stotel ved Wesermünde med Anna Maria Karla Gertrud Butt, f. $\frac{9}{5}$ 1893 i Drochtersen ved Stade (Datter af Emil August Butt, Sognepræst i Stotel, f. $\frac{10}{2}$ 1863 i Buxtehude i Hannover, og Hustru Luise Frieda Caroline Leitz, f. $\frac{10}{10}$ 1866 i Stade.

TILLÆG B

VENNER AF J. K. BEHRENDTS FAMILIE

FRK. Sophie Magdalene Bloch, Datter af Kammerraad B. i København, f. $15/3$ 1821, d. $27/12$ 1849 i Middelfart, Lærerinde hos J. K. Behrendt.

Jacob Edsberg, Bager, senere Kæmner og Kirkeværge i Middelfart, f. $4/5$ 1807, d. $3/9$ 1883.

Holger Lorents Basse Fønss, Sognepræst i Middelfart 1849—1866, senere i Vejlbjby, Provst 1862, R. af D., f. $8/11$ 1807, d. $15/10$ 1894 i Fredericia.

Niels Christian Grooss, Toldforvalter i Middelfart, Justitsraad, R. af D., f. $15/10$ 1799, d. $10/6$ 1878.

Carl Severin Hvalsøe, Forpagter og Godsforvalter paa Hindsgavl, f. $15/11$ 1797, d. $22/10$ 1877.

Elisabeth Selmer, f. $20/5$ 1830, d. i København $5/8$ 1903. Lærerinde for J. K. Behrendts Børn, senere gift med Birkedommer Muhle paa Læsø.

Anna Elisabeth Struch, Datter af Proprietair Christian Struch paa Christianslund ved Bogense, døbt $31/10$ 1781, død $17/3$ 1859 i Middelfart.

Hans Christian Struch, Broder til fornævnte, Forvalter paa Kjærsgaard, døbt $5/1$ 1784, d. $29/12$ 1864 i Middelfart.

Christopher Strøyberg, Ejer af Svaneapoteket i Aalborg, Kancelliraad, R. af D., f. $11/8$ 1795, d. $23/1$ 1847.

DE PAA ANETAVLEN ANFØRTE PERSONER
ER PAA NAVNELISTEN BETEGNET MED A

Ancher, Elisabeth Jørgensdatter	A
Ancher, Jørgen Poulsen, Sognepræst	A
Ancher, Poul Hansen, Provst	A
Angel, Michael Petersen, Bagermester	10, 90
Angel, Sophia Dorothea Maria	10, 90
Arres, Antje	A
Arres, Claas, Farver	A
Baden, Sidsel von	A
Bahnson, Anna Elisabeth	75
Bargiel, Eugen	93
Bargiel, Eugenia	93
Baxen, Anton Claus	10, 90
Baxen, Ingwer	90
Baxen, Wilhelmine	79, 90
Baxen, Wilhelmine Marie Caroline	90
Behrend [Behrendt], Martin	5, A
Behrendt, Anna Sophia	10, 90
Behrendt, August Christopher, 1838—1848	22, 84
Behrendt, August Christopher, Handelsmand, 1854—	23, 35, 89
Behrendt, Carl Emil, Købmand	23, 35, 88
Behrendt, Charlotte, 1804—1825	10
Behrendt, Charlotte Sophie, 1870—	80
Behrendt, Charlotte Sophie, 1852—1869	23, 88
Behrendt, Christian Friedrich	8, 9, 10, 11, 12, 15, 90, A
Behrendt, Christian Frederik, Branddirektør	78

Behrendt, Christian Frederik (Frits), Hotelejer	22, 30, 32, 33, 34, 76, 78
Behrendt, Christian Frederik (Frits), Lærer	79
Behrendt, Christian Jacob	24
Behrendt, Elise Marie Frederikke	22, 85
Behrendt, Emil, Boghandler	87
Behrendt, Fanny, 1880—	87
Behrendt, Fanny Frederikke	83
Behrendt, Gunner Andreas Struch, Landmand	83
Behrendt, Hellen Margaret	83
Behrendt, Henning Christian Frederik, Handelsfuldmægtig	82
Behrendt, Inger Margrethe	83
Behrendt, Jacob Christopher	10, 24
Behrendt, Jacobine Margarethe Sophie	22, 35, 74
Behrendt, Jan Frederik	89
Behrendt, Jan Koenen	10, 13, 14, 15, 16, 17—36, A
Behrendt, Johan Jacob August, Direktør	23, 35, 86
Behrendt, Johan Koenen, Bankdirektør	81
Behrendt, Johan Mathias, Skibskaptajn	22, 35, 84
Behrendt, Johanne Margrethe	85
Behrendt, Jutta Anna Augusta	88
Behrendt, Jørgen	83
Behrendt, Laurentine Caroline	22, 35, 84
Behrendt, Laurentine Henriette	85
Behrendt, Maria Catharina Metta	10, 90
Behrendt, Marie Laurine	89
Behrendt, Martin Friedrich	5, 6, 8, A
Behrendt, Martin Friedrich, Bogholder	10
Behrendt, Otto Emil, stud. theol.	87
Behrendt, Sophus, 1878—83	87
Behrendt, Sophus Vilhelm, Handelsbetjent	22, 85
Behrendt, Theodora Claudia Sophia	7
Behrendt, Theodor Vilhelm, cand. theol.	79
Behrendt, Thora Sophie	81
Behrendt, Victor Struch, Toldforvalter	83
Behrendt, Wilhelmine Margrethe	89
Bennike, Asger, Installatør	79
Bennike, Elisabeth	79
Berend, Martin	5, A

Berg, Maria, Regine.....	89
Berndt, Mattens	5, A
Berndt, Matthæus, Arbejdsmand.....	5, A
Bloch, Sophie Magdalene, Lærerinde	95
Borch, Hans Thomsen, Sognepræst	A
Borch, Margrethe Hansdatter	A
Bredow, Elly von	92
Butt, Anna Maria Karla Gertrud	94
Butt, Emil August, Sognepræst	94
Bülow, Adalbert von, Landbrugskonsulent	92
Bülow, Hans Henning von.....	92
Bülow, Karl Friedrich von, Godsejer.....	92
Bösch, Emma Marie Elfriede.....	94
Christensen, Amalie	84
Christiani, Jens, Proprietær	84
Christiani, Olaf Gudmann, Skibsinspektør	84
Christiansen, Christian Olaf	75
Christiansen, Ulla Wille	75
Danschlef, Bodil	A
Edsberg, Agnes	86
Edsberg, Christian Theodor	86
Edsberg, Elisabeth	86
Edsberg, Hans Emil, Lærer	85
Edsberg, Jacob, Bagermester	21
Edsberg, Jacob	95
Edsberg, Johan Frederik, Guldsmed	86
Edsberg, Johan Jacob, Sognepræst	22, A
Edsberg, Johanne Frederikke, 1874—	86
Edsberg, Johanne Frederikke	17, 21, 31, A
Edsberg, Mogens.....	86
Edsberg, Rasmus Hansen, Sognepræst	A
Edsberg, Theodor Behrendt, Købmand	86
Fabricius, Elisabeth Margaretha	10
Frederiksen, Christian, Skipper	85
Frederiksen, Laurine Birgitte	85
Friederichsen, Wera.....	92
Fønss, Holger Lorents Basse, Provst	95
Geisler, Alfons.....	94

Gormsen, Agnete	76
Gormsen, Annelise	75
Gormsen, Anders Jørgen, Købmand.....	75
Gormsen, Anders Jørgen, Toldforvalter.....	74
Gormsen, Birgit.....	75
Gormsen, Bodil Sofie.....	76
Gormsen, Carl, Sagfører	76
Gormsen, Erik Mogens, Arbitrageur.....	75
Gormsen, Finn Tage	76
Gormsen, Grethe.....	75
Gormsen, Harald, stud. med.	76
Gormsen, Henrik	75
Gormsen, Inge	75
Gormsen, Inger Margrethe, Assistent.....	75
Gormsen, Johan, Direktør.....	76
Gormsen, Johan Jørgen, Snedkermester	74
Gormsen, Johanne Frederikke, fhv. Assistent.....	76
Gormsen, Jytte	75
Gormsen, Karen Kirstine	86
Gormsen, Kirsten	75
Gormsen, Knud	75
Gormsen, Knud Valdemar, Landsretssagfører	76
Gormsen, Olaf.....	75
Gormsen, Ove Johan Jørgen, Arkitekt	75
Gormsen, Sophus, Toldkasserer.....	74
Gormsen, Tage Otto Johan, Inspektør.....	76
Gormsen, Vibeke.....	75
Grooss, Niels Christian, Toldforvalter.....	95
Grønning, Elisabeth Johanna	92
Grønning, Herman Henry, Sognepræst.....	92
Gudmann, Emmy.....	84
Halberg, Henriette.....	80
Hansen, Anine.....	86
Hansen, Axel Behrendt, Lagerist.....	85
Hansen, Carl Behrendt, Gartner	85
Hansen, Dorthea	80
Hansen, Emil Behrendt, Landmand.....	85
Hansen, Frederik Clausen, Restauratør	85

Hansen, Hans Behrendt, Landmand	85
Hansen, Ingeborg	86
Hansen, Johanne Julie	93
Hansen, Karen Laurine Behrendt	85
Hansen, Maren	85
Hansen, S. P., Købmand	86
Hess, Emilie	82
Hess-Nielsen, Andrea	83
Hess-Nielsen, Thyra	82
Heyn, Julie	89
Heyn, Louis Frederik W., Toldkontrolør	89
Holm, Anna	87
Holst, Arne Struch, Ingeniør	80
Holst, Christian Vilhelm Emanuel Brandt, Ingeniør	84
Holst, Eva Merete	84
Holst, Frederik Helmuth Sofus, Fabrikant	80
Holst, Olaf, Adjunkt	80
Holst, Preben, Mekaniker	84
Holst, Vagn Struch, Grosserer	80
Holst, Vilhelm, Toldforvalter, Etatsraad	84
Holstebro, Axel Bützow-, Direktør	76
Holstebro, Svend Bützow-, Ingeniør	76
Hvalsøe, Carl Severin, Godsforvalter	95
Høyberg, Petreaa Sophia	90
Jacobsen, Julie	87
Jelstrup, Annie Gray	76
Jelstrup, Edith Kirstine	76
Jelstrup, Gerda Margrethe	75
Jelstrup, Johan David, Manufakturhandler	75
Jelstrup, Julius Albert, Grosserer	76
Jensen, Frederik Behrendt	89
Jensen, Maren	89
Jensen, Maren Christine	89
Jensen, Niels, Landmand	89
Jensen, Niels Christian, Landmand	89
Jørgensdatter, Anna Cathrine	A
Jørgensen, Jens, Gaardejer	80
Jørgensen, Aksel Julius	89

Jørgensen, Marius, Landmand	89
Jørgensen, Mette	80
Jørgensen, Rasmus, Landmand	89
Knuth, Marie	92
Knutzen, Hermine	93
Koefoed, Hans	A
Koefoed, Johanne	A
Koefoed, Karrine Hansdatter	A
Koefoed, Mads, Proprietær	A
Koefoed, Peder, Proprietær	A
Koefoed, Peder, Raadmand	A
Koefoed, Poul, Proprietær	A
Kopp, Julius, Grosserer	88
Kopp, Erik Bertil	88
Kopp, Hans Angell, Grosserer	88
Leerbeck, Anna Elisabeth, Catrine	86
Leitz, Luise Frieda Caroline	94
Loon, Anke van	A
Loon, Jan Leenders van, Bager	A
Loon, Leendert van	A
Loon, Margaretha van	A
Ludvigsen, Hans Jørgen, Boghandler	80
Ludvigsen, Nina Marie	80
Lübbe, Minna Sophie	91
Møller, Johanne Frederikke	74
Nielsen, Adolf Martin Andreas, Sagfører	82
Olsen, Alfrida Kamilla Hedvig	80
Ordelin, Charlotte Elisabeth	7, 8, A
Ordelin, Christian Joachim, Sognepræst	7, A
Pedersdatter, Inger	A
Pedersen, Hans, Rector	A
Pieters, Grietje van Staa	A
Ploetz, Johan Georg, Sognepræst	11
Porcher, Marcelle	76
Poulsen, Poul Christian, Højesteretsdommer	87
Poulsen, Poul Ejnar, stud. jur.	88
Poulsen, P. O. Stationsforstander	87
Rasmusdatter, Mette	85

Rasmussen, Hans, Skipper	A
Rasmussen, Jørgen, Maskinmester	85
Rasmussen, Mette	24
Rasmussen, Rasmus, Gaardejer	85
Renfeldt, Catharina	90
Saur, Anna Elisabeth Bernhardtsdatter	A
Saur, Bernhard, Bryghusskriver	A
Schade, Maren Hansdatter	A
Schiemeliövitsch, Lola	75
Schlitzhutin [Schlitzhut], Catharina	5, 6, A
Selmer, Elisabeth, Lærerinde	95
Siersted, Emilie	88
Skarstedt, Birgit Povline	75
Sode, Karen Jensdatter	A
Solhøj, Marie	79
Steenholm, Johanne Frederikke	A
Struch, Anna Elisabeth Sophie Magdalene	95
Struch, Christian, Proprietær	A
Struch, Fanny Nathalie	77
Struch, Hans Christian, Forvalter	95
Struch, Hans Christian, Tapetfabrikant	78
Struch, Jutta Frederikke	78
Struch, Margrethe Christiane	A
Sørensen, Annine Marie	87
Sørensen, Jens	87
Svendstrup, Jacobine Sophie Alhede	78
Strøyberg, Christopher, Apoteker	95
Tejste, Anna Pedersdatter	A
Tiedje, Anna Renate	94
Tiedje, Anna Sophie	91
Tiedje, Antonie Claudine	92
Tiedje, Christine Carla	92
Tiedje, Claus Friedrich, Førstelærer	90
Tiedje, Detlev Knut Reimer	94
Tiedje, Elisabeth Christine	93
Tiedje, Frieda Petrea	79, 91
Tiedje, Friedrich Martin Nikolai, Købmand	91
Tiedje, Hans Harald	94

Tiedje, Harald, Apoteker.....	94
Tiedje, Johannes, Ministerialrat.....	93
Tiedje, Marie Christine.....	91
Tiedje, Marie Wilhelmine.....	93
Tiedje, Minna Else Frieda.....	92
Tiedje, Peter Wilhelm Detlef Theodor, Sognepræst.....	79, 90
Tiedje, Stephanie.....	93
Tiedje, Theodor Günther, Købmand.....	92
Tiedje, Theodor Wilhelm, Provst.....	92
Tiedje, Wilhelmine.....	94
Toepffer, Ernst, Apoteker.....	92
Toepffer, Herbert, Købmand.....	92
Toepffer, Rolf.....	92
Toepffer, Tamara.....	92
Trojel, Frants, Købmand.....	A
Trojel, Hans Thomsen, Sognepræst.....	A
Trojel, Johanne Margrethe Thomasdatter.....	A
Trojel, Thomas, Borgmester.....	A
Trojel, Thomas Frantsen, Sognepræst.....	A
Trojel, Thomas Hansen, Sognepræst.....	A
Villems, Agneta.....	A
Weymar, Gustav Emil, Proprietær.....	91
Weymar, Wilhelmine Ida.....	91
Wilhjelm, Christian.....	86
Wilhjelm, Christian Frederik.....	86
Wilhjelm, Gorm, Uhrmager.....	86
Wille, Elisabeth Marie Adele.....	75
Winther, Emilie.....	76
Winther, Margrethe Mogensine.....	75
Vos, Jacob de, Købmand.....	A
Vos, Kaac de, Tobakshandler.....	A
Vos, Margaretha de.....	9, A

INDHOLD

	Side
Forord	3
Om Mandslinien Behrendt	5
Jan Koenen Behrendt.....	13
Frederikke Edsberg, f. Behrendts Erindringer.....	37
Johan Behrendts Erindringer	49
Carl Behrendts Erindringer	56
August Behrendts Erindringer.....	58
Minder fra den gamle Gaard i Brogade.....	61
Barndoms-Indtryk fra Bedstefaders Hjem	66
J. K. Behrendts Descendenter	74
Tillæg A, Christian Friedrich Behrendts 2. Ægteskab.....	90
Tillæg B, Venner af J. K. Behrendts Familie	95
Navneliste	96

Martin Behrendt,
f. 1693 i Brandenburg a/H
begr. ²/₁₅ 1739 i do.

Matthæus Behrendt i Brandenburg

Catharina Schlitzhut,
f. i Tuchen

Christian Joachim Ordelin,
f. 1689 i Neubrandenburg
i Mecklenburg,
d. 1762 i Malchow

Kaac de Vos,
Tobakshandler i Hamburg,

Anke van Loon

Leendert van Loon,
Farver i Friedrichstadt,
f. ²/₁₅ 1707 i Friedrichstadt,
d. ¹¹/₁₁ 1791 i do.

Jan Leenders van Loon,
Bakker en Gortmaaker i Friedrichstadt
Grietje Pieters, geb. van Staa

Antje Arres,
f. ²¹/₁₀ 1700 i Friedrichstadt,
d. ⁹/₁₀ 1775 i do.

Claas Arres,
Farver i Friedrichstadt
Angeneta Villems

Hans Rasmussen (Kyrial)
Skipper i Faaborg, fra 1714 Fæster
af Gaarden Edshjærg i Brylle Sogn
f. c. 1679, d. 1736

gift i Faaborg ²/₁₂ 1705 med

Anna Cathrine Jørgensdatter,
Præstedatter fra Sjælland
f. ca. 1677, d. 1731

Thomas Hansen Trojel,
Præst i Vissenbjerg,
f. ¹⁰/₁₂ 1702 i Himmelev,
d. ²²/₁₂ 1769 i Vissenbjerg

Hans Thomsen Trojel, Præst ved Frelsers Kirke, Christianshavn,
f. ¹⁴/₁₂ 1674 i Himmelev, d. 1738 ell. 1740 paa Munkholm i Norge

Margrethe Hansdatter Borch,
d. ⁹/₁₅ 1751

Jørgen Poulsen Ancher, Præst i Øster-Larsker og Gudhjem,
f. c. 1673, d. 1718 i Larsker

Elisabeth Jørgensdatter Ancher,
d. 1793

Johanne Kofoed,
f. c. 1679, begr. ²/₄ 1762

Johan Ludvig Johansen Struch, Sognepræst til Nørre-Næraa
og Nørre-Højrup,
d. ⁹/₁₁ 1723

Christence Hansdatter Husum

Christen Pedersen Bøgvad
i Bøgensø

Hans Johansen Struch,
Præst i Skam Herred,
Sognepræst til Nørre-Næraa
og Nørre-Højrup,
f. ²²/₁₀ 1696, d. ⁹/₁₁ 1750

Marie Kirstine Bøgvad
f. c. 1712, d. 1783 i Nørreby, Klinte

Johanne Frederikke
Stenholm,
f. 1744,
d. i Bøgensø ²/₁₈ 1824

Frants Trojel,
Købmand i Nyborg,
Kirkeværge,
f. c. 1600, d. ²⁰/₁₃ 1640
Anna Pedersdatter
Tejste, d. 1644

Thomas Trojel,
Borgemester i Nyborg,
d. ²²/₁₂ 1613
Sidsel von Baden,
d. ²⁰/₁₁ 1612

Henrich v. Baden
Raadmand i Nyborg
d. ¹⁰/₁₁ 1592

Thomas Frantsen Trojel,
Sognepræst i Himmelev,
f. 1636 i Nyborg, d. ⁹/₁₀ 1702
i Himmelev

Maren Hansdatter Schade,
f. c. 1644 i Roskilde,
begr. ¹⁰/₇ 1677

Hans Pedersen,
Rector i Kallandborg
Bodil Danschlef

Hans Thomsen Borch,
Sognepræst i Høedstrup-Flong,
d. ²⁰/₁₂ 1702 af
Pesten i København

Anna Elisabeth Bernhards-
datter Saur (Suhr),
f. 1656 i Bremen, d. 1730

Bernhardt eller Bernt Saur,
Brygger og Bryghusskriver
paa Kongens Bryghus
i København

Poul Hansen Ancher,
Provst, Sognepræst til
Hasle og Rutsker
Karen Jensdatter Sode,
f. c. 1650,

Jens Hansen Sode,
Sognepræst til Hasle og Rutsker,
begr. ¹⁰/₁₀ 1654

Peder Koefoed,
Raadmand i Soaneke,
f. c. 1622, d. ¹¹/₇ 1688

Mads Koefoed,
d. c. 1646,
Proprietair til
Koefoedgaard i
Øster-Marie Sogn
Karrine Hansdatter
Koefoed

Peder Koefoed,
Koefoedgaard,
f. 1548, d. 1616

Inger Pedersdatter
Hans Koefoed,
Øster-Larsker

(formentlig
Poul Koefoed
paa Koefoedgaard,
nævnes 1545,
levende 1572

Peder Hansen

Johan Pedersen Struch,
Tolder og Raadmand i Suenborg
Bodil Hansdatter

Christian Friedrich Behrendt
f. i Malchow ved Berlin ¹/₉ 1770,
d. i Friedrichstadt (Stening) ¹⁰/₁₀ 1823

Jan Kæren Behrendt, Købmand i Middelfart,
f. i Friedrichstadt ¹⁰/₉ 1729, d. i Middelfart ²⁰/₉ 1833

gift i Altona
1796 med
Margaretha de Vos
f. ²⁰/₁₁ 1775 i Friedrichstadt,
d. ²⁰/₁₀ 1805 i do.

Jacob de Vos,
Købmand i Friedrichstadt,
f. ¹¹/₁₁ 1721 i Friedrichstadt,
d. i Altona
Margaretha
van Loon,
f. ²⁰/₁₁ 1743 i Friedrichstadt,
d. ²⁰/₁₁ 1775 i do.

Rasmus Hansen Edsberg,
Præst i Brøndstrup og Orø,
f. ¹¹/₁₀ 1721 i Edshjærg,
Brylle Sogn,
d. ¹¹/₁₁ 1790 i Brøndstrup

Johann Jacob Edsberg,
Præst i Præsted og Gaarsten,
f. ¹⁸/₁₈ 1708 i Brøndstrup, d. i Middelfart ¹/₁₅ 1832

Johanne Margrethe
Thomsdatter Trojel,
f. 1728 i Poodker,
d. ²⁰/₁₀ 1834 i Præsted

gift i Skovby
1796 med

Margaretha Christiane Struch,
f. ⁹/₁₁ 1770 paa Christiansland,
d. ¹³/₁₁ 1800 i Middelfart

Christian Struch, Selsøer
paa Christiansland,
f. ¹⁰/₁₀ 1744,
Skovby Sogn v. Bøgensø
d. ²⁰/₉ ell. ¹/₁₁ 1810

Johanne Frederikke
Stenholm,
f. 1744,
d. i Bøgensø ²/₁₈ 1824

gift 25. Oktober 1833
i Præsted med

Johanne Frederikke Edsberg, f. i Altona ²⁰/₁₁ 1810, d. i Middelfart ¹/₁₀ 1855.

